

Grupa Kapitałowa LIBET S.A.

Roczne Skonsolidowane Sprawozdanie
Finansowe
za okres 12 miesięcy zakończony
dnia 31 grudnia 2018 roku

Zgodne z Międzynarodowymi
Standardami Sprawozdawczości
Finansowej w kształcie zatwierdzonym
przez Unię Europejską

30 kwietnia 2019 roku

Libet

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT ORAZ POZOSTAŁYCH CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	4
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	5
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPLÝWÓW PIENIĘŻNYCH	7
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM	9
NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO SPORZĄDZONEGO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2018 ROKU	10
1. Informacje ogólne	10
2. Opis Grupy Kapitałowej LIBET S.A.	10
3. Skład Zarządu i Rady Nadzorczej jednostki dominującej	10
4. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego	11
5. Podstawa sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego	11
5.1. Oświadczenie o zgodności	11
5.2. Nowe standardy i interpretacje	12
6. Waluta pomiaru i waluta sprawozdań finansowych	15
7. Informacje dotyczące segmentów działalności	15
8. Stosowane istotne zasady rachunkowości	15
8.1. Kontynuacja działalności	15
8.2. Podstawa sporządzenia	16
9. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach	32
9.1. Niepewność szacunków	32
10. Zmiana szacunków	34
11. Korekta błędów poprzednich okresów oraz zmiany zasad rachunkowości	34
12. Przychody i koszty	35
12.1. Działalność zaniechana	35
12.2. Przychody ze sprzedaży	35
12.3. Informacje o wiodących klientach	36
12.4. Przychody finansowe	36
12.5. Koszty finansowe	37
12.6. Pozostałe przychody operacyjne	37
12.7. Pozostałe koszty operacyjne	38
12.8. Koszty według rodzaju	39
12.9. Koszty świadczeń pracowniczych	39
13. Podatek dochodowy dotyczący działalności kontynuowanej	39
13.1. Podatek dochodowy ujęty w zyskach/stratach okresu	39
13.2. Efektywna stawka podatku	40
13.3. Podatek dochodowy odniesiony bezpośrednio w kapitał własny	40
13.4. Podatek dochodowy odniesiony w pozostałe całkowite dochody	40
13.5. Bieżące aktywa i zobowiązania podatkowe	40
13.6. Saldo podatku odroczonego	41
13.7. Nieujęte aktywa z tytułu podatku odroczonego	41
13.8. Realizacja aktywa oraz zobowiązania z tytułu podatku odroczonego	41
13.9. Zmiana stanu aktywa i zobowiązania z tytułu podatku odroczonego	42
14. Rzeczowe aktywa trwałe	43
14.1. Aktywa oddane w zastaw jako zabezpieczenia	48
15. Aktywa trwałe zaklasyfikowane, jako przeznaczone do sprzedaży	48
16. Wartości niematerialne i prawne	51
17. Zapasy	53
18. Należności z tytułu dostaw i usług	54
19. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	55
20. Pozostałe aktywa	55
20.1. Pozostałe krótkoterminowe aktywa niefinansowe	55
21. Pozostałe zobowiązania	56
21.1. Pozostałe zobowiązania krótkoterminowe	56
21.2. Rozliczenia międzyokresowe przychodów	56
22. Świadczenia na rzecz pracowników	57
22.1. Program określonych świadczeń	57
23. Kapitał podstawowy i pozostałe kapitały	58
23.1. Kapitał podstawowy	58
23.2. Kapitał zapasowy	59
23.2.1. Kapitał zapasowy o charakterze ogólnym	59
23.3. Kapitał rezerwy na wykup akcji	59
23.4. Kapitał z aktualizacji wyceny	59
23.5. Zyski zatrzymane oraz ograniczenia w wypłacie dywidendy	60
23.6. Zysk na akcję – zwykły i rozdwojony	60

23.7.	Dywidendy wypłacone i zaproponowane do wypłaty	60
24.	Zobowiązania inwestycyjne	61
25.	Zobowiązania warunkowe, aktywa warunkowe oraz zobowiązania pozabilansowe	61
26.	Rozliczenia podatkowe	61
27.	Informacje o podmiotach powiązanych	61
27.1.	Jednostka dominująca całej Grupy	61
27.2.	Jednostki współkontrolowane	61
27.3.	Wspólne przedsięwzięcie, w którym Grupa jest wspólnikiem	61
27.4.	Pożyczki udzielone członkom Zarządu	61
27.5.	Inne transakcje z udziałem członków Zarządu	61
27.6.	Wynagrodzenie członków naczelnego kierownictwa	62
27.7.	Warunki transakcji z podmiotami powiązаныmi	62
27.8.	Nierozliczone salda zobowiązań/należności wynikające z transakcji z podmiotami powiązаныmi	63
28.	Rachunkowość zabezpieczeń	63
29.	Instrumenty finansowe	63
29.1.	Charakterystyka instrumentów pochodnych	63
29.2.	Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych Spółki wycenianych na bieżąco w wartości godziwej	64
29.3.	Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych jednostki, które nie są wyceniane na bieżąco w wartości godziwej (ale wymagane są ujawnienia o wartościach godziwych)	64
29.4.	Hierarchia wartości godziwej na dzień bilansowy	65
29.5.	Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w podziale na kategorie instrumentów finansowych	67
29.6.	Opis istotnych pozycji w ramach poszczególnych kategorii instrumentów finansowych	68
29.6.1	Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	68
29.6.1.1	Kredyty i pożyczki	68
29.6.2	Zabezpieczenie spłaty zobowiązań	72
29.6.3	Kowenanty bankowe	72
29.6.4	Umowa faktoringowa	72
29.6.5	Przepływy pieniężne z tytułu zadłużenia	73
30.	Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym	74
30.1.	Ryzyko stopy procentowej	74
30.2.	Ryzyko walutowe	76
30.3.	Ryzyko kredytowe	78
30.3.1	Należności z tytułu dostaw i usług	78
30.3.2	Lokaty, depozyty, środki pieniężne i ich ekwiwalenty	78
30.3.3	Odpisy aktualizujące i wiekowanie należności z tytułu dostaw i usług	78
30.3.4	Odpisy aktualizujące pozostałe aktywa	80
30.4.	Ryzyko związane z płynnością	80
30.5.	Ryzyko rynkowe – analiza wrażliwości	83
30.5.1	Analiza wrażliwości na ryzyko walutowe	83
30.5.2	Analiza wrażliwości na ryzyko stopy procentowej	85
30.6.	Zarządzanie kapitałem	86
31.	Struktura zatrudnienia	86
32.	Wynagrodzenie firmy audytorskiej	86
33.	Zdarzenia następujące po dniu bilansowym	87

**SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT ORAZ POZOSTAŁYCH CAŁKOWITYCH DOCHODÓW
za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2018**

	Okres zakończony 31.12.2017	Okres zakończony 31.12.2018
Działalność kontynuowana		
Przychody z umów z klientami	288 206	177 891
Koszt własny sprzedaży	(248 263)	(160 488)
Zysk (strata) brutto ze sprzedaży	39 944	17 402
Koszty sprzedaży	(36 871)	(23 784)
Koszty zarządu	(20 265)	(17 247)
Pozostałe przychody operacyjne	1 838	1 076
Pozostałe koszty operacyjne	(1 297)	(492)
Odwroćenie (utworzenie) straty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych	0	1 597
Zysk (strata) operacyjny	(16 651)	(21 448)
Przychody finansowe	24	91
Koszty finansowe	(6 269)	(8 117)
Zysk (strata) przed opodatkowaniem	(22 897)	(29 474)
Podatek dochodowy	1 598	(1 275)
Działalność zaniechana		
Zysk (strata) netto z działalności zaniechanej	0	0
Zysk (strata) netto z działalności kontynuowanej	(21 299)	(30 749)
Zysk (strata) netto za rok obrotowy	(21 299)	(30 749)
Pozostałe całkowite dochody		
Pozycje które mogą być przeniesione do wyniku		
Zmiana wartości instrumentów zabezpieczających	1 059	720
Podatek dochodowy dotyczący innych całkowitych dochodów	(201)	(137)
Pozycje które mogą być przeniesione do wyniku razem	858	583
Pozycje które nie zostaną przeniesione do wyniku	0	0
	0	0
Pozycje które nie zostaną przeniesione do wyniku razem	0	0
Pozostałe całkowite dochody netto razem	858	583
Całkowite dochody za rok obrotowy razem	(20 441)	(30 166)
Zysk (strata) netto za rok obrotowy	(21 299)	(30 749)
Przynależny akcjonariuszom jednostki dominującej	(21 299)	(30 749)
Całkowite dochody za rok obrotowy	(20 441)	(30 166)
Przynależne akcjonariuszom jednostki dominującej	(20 441)	(30 166)
Średnioważona liczba akcji	50 000	50 000
Zysk (strata) na jedną akcję (w złotych)		
Podstawowy z zysku (strata) za rok obrotowy przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	(0,43)	(0,61)
Podstawowy z zysku (straty) z działalności kontynuowanej przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	(0,43)	(0,61)
Rozwodniony z zysku (straty) za rok obrotowy przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	(0,43)	(0,61)
Rozwodniony z zysku (straty) z działalności kontynuowanej przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	(0,43)	(0,61)

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2018 ROKU

NR	SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2018
	AKTYWA		
I	Aktywa trwałe		
I.1	Rzeczowe aktywa trwałe	196 184	175 672
I.2	Wartości niematerialne	48 880	43 860
I.3	Aktywa dostępne do sprzedaży	0	0
I.4	Pozostałe aktywa	7 102	3 576
I.5	Aktywa z tytułu podatku odroczonego	5 949	5 917
	Aktywa trwałe razem	258 115	229 025
II	Aktywa obrotowe		
II.1	Zapasy	44 960	25 479
II.2	Należności z tytułu dostaw i usług*	39 341	14 196
II.3	Pożyczki i należności własne	0	0
II.4	Bieżące aktywa podatkowe	136	0
II.5	Pozostałe aktywa*	11 538	8 523
II.6	Pozostałe aktywa finansowe	0	0
II.7	Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	1 073	162
II.8	Aktywa klasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	0	20 438
	Aktywa obrotowe razem	97 047	68 798
	AKTYWA RAZEM	355 162	297 823

*cała kwota należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych aktywów ma termin wymagalności poniżej 12 miesięcy

NR	SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2018
PASYWA			
I Kapitał własny			
I.1	Wyemitowany kapitał akcyjny	500	500
I.2	Nadwyżka ze sprzedaży akcji	0	0
I.3	Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających	-934	-351
I.4	Kapitał zapasowy	120 499	116 262
I.5	Kapitał rezerwowy	10 000	10 000
I.6	Zyski zatrzymane	25 001	(2 188)
I.7	Wielkości ujęte bezpośrednio w kapitale, związane ze zmianami założeń aktuarialnych	0	0
	Kapitał własny razem	155 065	124 222
	<i>Kapitały przypadające akcjonariuszom jednostki dominującej</i>	<i>155 065</i>	<i>124 222</i>
	<i>Kapitały przypadające udziałom niesprawnym kontroli</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
II Zobowiązania długoterminowe			
II.1	Długoterminowe pożyczki i kredyty bankowe	0	0
II.2	Pozostałe zobowiązania	1 768	1 427
II.3	Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych	328	382
II.4	Zobowiązanie z tytułu podatku odroczonego	8 411	9 643
II.5	Zobowiązania z tytułu leasingu	3 627	3 266
II.6	Przychody przyszłych okresów	601	1 402
II.7	Pozostałe zobowiązania finansowe	1 321	591
	Zobowiązania długoterminowe razem	16 056	16 711
III Zobowiązania krótkoterminowe			
III.1	Zobowiązania z tytułu dostaw i usług*	70 295	44 427
III.2	Krótkoterminowe pożyczki i kredyty bankowe	96 471	90 899
III.3	Pozostałe zobowiązania finansowe		
III.4	Bieżące zobowiązania podatkowe	0	64
III.5	Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych i podobnych	138	143
III.6	Przychody przyszłych okresów	22	1 890
III.7	Zobowiązania z tytułu leasingu	1 784	2 344
III.8	Pozostałe zobowiązania*	15 329	17 121
III.9	Zobowiązania związane bezpośrednio z aktywami trwałymi klasyfikowanymi jako przeznaczone do sprzedaży		
	Zobowiązania krótkoterminowe razem	184 040	156 889
	PASYWA RAZEM	355 162	297 823

*cała kwota zobowiązań z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych zobowiązań ma termin wymagalności poniżej 12 miesięcy

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPLÝWÓW PIENIĘŻNYCH
za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2018

Sprawozdanie z przepływów środków pieniężnych	Okres zakończony 31.12.2017	Okres zakończony 31.12.2018
Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej		
Zysk (strata) brutto za rok obrotowy	(22 897)	(29 474)
Korekty:	44 906	48 242
Amortyzacja	28 377	12 368
(Dodatnie) / ujemne różnice kursowe netto	0	0
Koszty finansowe ujęte w rachunku zysków i strat	5 177	5 237
Zysk/(strata) ze sprzedaży lub zbycia składników rzeczowych aktywów trwałych	(1 088)	(140)
Zysk / (strata) z aktualizacji wyceny nieruchomości inwestycyjnych ujęta w rachunku zysków i strat	0	0
Zysk / (strata) ze zbycia udziałów	0	0
Zmiany w kapitale obrotowym:	0	0
(Zwiększenie) / zmniejszenie stanu zapasów	10 170	19 481
(Zwiększenie) / zmniejszenie salda należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych należności	1 110	31 686
Zwiększenie / (zmniejszenie) salda zobowiązań z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych zobowiązań	1 370	(23 118)
Zwiększenie / (zmniejszenie) rezerw	125	59
Zwiększenie/(zmniejszenie) przychodów przyszłych okresów	351	2 668
Podatek zapłacony	(686)	0
Inne korekty	0	0
Środki pieniężne wygenerowane na działalności operacyjnej	22 009	18 769
Przepływy pieniężne z działalności inwestycyjnej		
Płatności z tytułu nabycia aktywów finansowych	0	0
Wpływy ze sprzedaży aktywów finansowych	0	0
Otrzymane odsetki	0	0
Pozostałe wpływy	0	0
Dywidendy otrzymane	0	0
Płatności za rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne i prawne	(19 434)	(3 927)
Wpływy z tytułu zbycia składników rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych i prawnych	2 559	955
Udzielenie pożyczek	0	0
Płatności za nieruchomości inwestycyjne	0	0
Wpływy ze sprzedaży nieruchomości inwestycyjnych	0	0
Pozostałe wydatki	0	0
Środki pieniężne wykorzystane na działalności inwestycyjnej	(16 875)	(2 972)
Przepływy pieniężne z działalności finansowej		
Wpływy z tytułu umowy faktoringowej	94 288	125 372
Płatności z tytułu kosztów emisji/umorzenia akcji	0	0
Wpływy pożyczek i kredytów bankowych	7 322	1 980
Wpływy z dotacji rządowych	0	0
Splata pożyczek i kredytów bankowych	(10 138)	(7 897)
Splata zobowiązań z tytułu leasingu	(2 279)	(2 569)
Splaty finansowania w ramach umowy faktoringowej	(92 477)	(128 435)
Odsetki zapłacone	(5 285)	(5 159)
Środki pieniężne wykorzystane na działalności finansowej	(8 569)	(16 708)

Sprawozdanie z przepływów środków pieniężnych	Okres zakończony 31.12.2017	Okres zakończony 31.12.2018
Zwiększenie/(zmniejszenie) netto środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	(3 434)	(911)
Wpływ zmian kursów walut na saldo środków pieniężnych w walutach obcych	0	0
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek roku obrotowego	4 507	1 073
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec roku obrotowego	1 073	162

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku

	Kapitał podstawowy	Pozostały kapitał rezerwy na wykup akcji	Pozostały kapitał zapasowy	Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających	Wielkości ujęte bezpośrednio w kapitale, związane ze zmianami założeń aktuarialnych	Zyski zatrzymane	Kapitały własne ogółem
Stan na 1 stycznia 2018 przed korektami	500	10 000	120 499	(934)	0	25 001	155 065
wplyw wdrożenia MSSF 9						(677)	(677)
Stan na 1 stycznia 2018 po korektach						24 324	154 388
Pokrycie strat lat ubiegłych z kapitału zapasowego			(9 371)			9 371	0
Przekazanie wypracowanego zysku na kapitał zapasowy			5 134			(5 134)	0
Wypłata dywidendy							0
Inne całkowite dochody ogółem				583			583
Zysk/(strata) roku bieżącego						(30 749)	(30 749)
Stan na 31 grudnia 2018	500	10 000	116 262	(351)	0	(2 188)	124 222

za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku

	Kapitał podstawowy	Pozostały kapitał rezerwy na wykup akcji	Pozostały kapitał zapasowy	Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających	Wielkości ujęte bezpośrednio w kapitale, związane ze zmianami założeń aktuarialnych	Zyski zatrzymane	Kapitały własne ogółem
Stan na 1 stycznia 2017 po korektach	500	0	116 515	(1 792)	0	60 284	175 506
Wydzielenie kapitału rezerwowego z kapitału zapasowego	0	10 000	(10 000)	0	0	0	0
Korekty konsolidacyjne	0	0	(391)	0	0	391	0
Przekazanie wypracowanego zysku na kapitał zapasowy	0	0	14 375	0	0	(14 375)	0
Wypłata dywidendy	0	0	0	0	0	0	0
Inne całkowite dochody ogółem	0	0	0	858	0	0	858
Zysk/(strata) roku bieżącego	0	0	0	0	0	(21 299)	(21 299)
Stan na 31 grudnia 2017	500	10 000	120 499	(934)	0	25 001	155 065

NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO SPORZĄDZONEGO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2018 ROKU

1. Informacje ogólne

Poprzednik prawny Spółki dominującej Grupy Kapitałowej Libet S.A. (zwanej dalej „Spółką”, „Jednostką dominującą”), spółka Cydia Sp. z o.o. (od 1 października 2010 roku Libet Sp. z o.o., od 14 grudnia 2010 roku Libet S.A.) została utworzona na podstawie Aktu Notarialnego Rep. A 2705/2008 z dnia 18 marca 2008 roku w kancelarii notarialnej Danuta Kosim-Kruszewska, Magdalena Witkowska, Spółka Cywilna. Siedzibą Cydia Sp. z o.o. była Warszawa, pl. Piłsudskiego 1, Polska.

W okresie od powstania do 29 marca 2010 roku (dzień nabycia grupy Libet) Cydia Sp. z o.o. nie prowadziła działalności gospodarczej, nie była jednostką dominującą grupy kapitałowej, ani nie posiadała inwestycji kapitałowych w innych podmiotach.

W dniu 29 marca 2010 roku Cydia Sp. z o.o. nabyła 100% akcji w Libet S.A., z siedzibą we Wrocławiu, ul. Powstańców Śląskich 5, związanej aktem notarialnym w dniu 16 listopada 1996 roku przed notariuszem Hanną Olszewską w Rawiczu (Repertorium Nr A 4234/1996). Na dzień nabycia Libet S.A. posiadał 100% udziałów w Libet 2000 Sp. z o.o.

W dniu 1 października 2010 roku dokonano połączenia Cydia Sp. z o.o. z Libet S.A. w trybie art. 492 § 1 kodeksu Spółek Handlowych poprzez przejęcie majątku spółki przejmowanej (Libet S.A.) przez spółkę przejmującą (Cydia Sp. z o.o.). Połączony podmiot (poprzednik prawny Emitenta) zmienił w tym samym dniu nazwę na Libet Sp. z o.o., a w dniu 14 grudnia 2010 roku został przekształcony w spółkę akcyjną działającego pod firmą Libet S.A. (dalej również „Emitent”).

Aktualnie jednostką dominującą jest Spółka Libet SA, zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w Sądzie Rejonowym dla Wrocławia-Fabrycznej, VI Wydział Gospodarczy pod numerem KRS 373276. Siedziba Spółki mieści się we Wrocławiu, ul. Michalczyka 5

Czas trwania jednostki dominującej oraz jednostek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej jest nieoznaczony.

Podstawowym przedmiotem działalności Libet S.A. jest produkcja wyrobów budowlanych z betonu.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy obejmuje okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku oraz zawiera dane porównawcze za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku.

2. Opis Grupy Kapitałowej LIBET S.A.

Grupa Kapitałowa Libet S.A. („Grupa”, „Grupa Kapitałowa”, „Grupa Libet”) składa się ze Spółki Libet S.A. („Jednostka Dominująca”, „Spółka”) i jej dwóch Spółek zależnych:

- Libet 2000 Sp. z o.o.
- oraz BaumaBrick Sp. z o.o. (do dnia 2 października 2013 roku Spółka działała pod nazwą Libet Libiąż Sp. z o.o.), w których Libet S.A. posiada 100% udziałów.

Przedmiot działalności oraz adres poszczególnych jednostek zaprezentowano w tabeli poniżej:

LP	Nazwa jednostki zależnej	Podstawowa działalność	Miejsce rejestracji i prowadzenia działalności	Proporcja udziałów w głosach	Metoda konsolidacji
1	Libet 2000 Sp. Z o.o.	produkcja kostki brukowej	Polska, Żory, ul. Strażacka 47	100%	pełna
2	BaumaBrick Sp. Z o.o.	sprzedaż kostki brukowej	Polska, Wrocław, ul. Powstańców Śląskich 5	100%	pełna

W okresie od 1 stycznia 2017 roku do 31 grudnia 2017 roku oraz od 1 stycznia 2018 roku do 31 grudnia 2018 struktura Grupy nie uległa zmianie.

3. Skład Zarządu i Rady Nadzorczej jednostki dominującej

Skład Zarządu na dzień 31 grudnia 2018 roku przedstawiał się następująco:

Thomas Lehmann - Prezes Zarządu,
Ireneusz Gronostaj - Członek Zarządu.

W okresie od 31 grudnia 2018 roku do dnia opublikowania niniejszego rocznego sprawozdania finansowego skład Zarządu nie uległ zmianie.

W skład Rady Nadzorczej na dzień 31 grudnia 2018 roku wchodziły następujące osoby:

- Jerzy Gabrielczyk – Przewodniczący Rady Nadzorczej;
- Sławomir Bogdan Najnigier – Członek Rady Nadzorczej;
- Piotr Łyskawa – Członek Rady Nadzorczej;
- Maciej Matusiak – Członek Rady Nadzorczej;
- Grzegorz Warzocha – Członek Rady Nadzorczej;

W okresie od 01.01.2018 do 31 grudnia 2018 wystąpiły następujące zmiany w składzie Rady Nadzorczej:

- z dniem 7 grudnia 2018 roku rezygnację z członkostwa w Radzie Nadzorczej złożył Piotr Woźniak.

Od dnia 31 grudnia 2018 roku do dnia opublikowania niniejszego raportu okresowego w składzie Rady Nadzorczej nie zaszły żadne zmiany

4. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd w dniu 30 kwietnia 2019 roku.

5. Podstawa sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego

5.1. Oświadczenie o zgodności

Niniejsze zbadane Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe Grupy („Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe”) zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) oraz związanych z nimi interpretacjami ogłoszonymi w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej.

5.2. Nowe standardy i interpretacje

Standardy zastosowane po raz pierwszy w sprawozdaniu finansowym Grupy za rok 2018

Następujące zmiany do istniejących standardów oraz interpretacja wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR) oraz zatwierdzone do stosowania w UE wchodzi w życie po raz pierwszy w sprawozdaniu finansowym Grupy za 2018 rok:

- **MSSF 9 „Instrumenty finansowe”** - zatwierdzony w UE w dniu 22 listopada 2016 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później).

Grupa zastosowała standard MSSF 9 ze skutkiem od dnia 1 stycznia 2018 roku, bez przekształcania danych porównawczych, co oznacza, że dane za rok 2017 oraz 2018 nie będą ze sobą porównywalne, natomiast korekty związane z dostosowaniem do MSSF 9 zostały wprowadzone na dzień 1 stycznia 2018 z odniesieniem wpływu na kapitał własny.

Grupa ujawniła informacje dotyczące wpływu zastosowania MSSF 9 po raz pierwszy w rocznym sprawozdaniu finansowym za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku (nota 3.3.1).

Od 1 stycznia 2018 roku Grupa klasyfikuje aktywa finansowe do następujących kategorii wyceny:

- ✓ wyceniane według zamortyzowanego kosztu,
- ✓ wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody,
- ✓ wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Grupa kwalifikuje aktywa finansowe do odpowiedniej kategorii w zależności od modelu biznesowego zarządzania aktywami finansowymi oraz od charakterystyki umownych przepływów pieniężnych dla danego składnika aktywów finansowych.

Aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu są to instrumenty dłużne utrzymywane w celu ściągnięcia umownych przepływów, które obejmują wyłącznie spłaty kapitału i odsetek. Grupa do aktywów wycenianych w zamortyzowanym koszcie klasyfikuje należności z tytułu dostaw i usług, pożyczki udzielone, pozostałe należności finansowe oraz środki pieniężne i ich ekwiwalenty.

Aktywa finansowe wyceniane są według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej.

Należności z tytułu dostaw i usług po początkowym ujęciu wycenia się w wysokości zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej, z uwzględnieniem odpisów z tytułu utraty wartości, przy czym należności z tytułu dostaw i usług z datą zapadalności poniżej 12 miesięcy od dnia powstania (tj. niezawierające elementu finansowania) i nieprzekazywane do faktoringu, nie podlegają dyskontowaniu i są wyceniane w wartości nominalnej.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody są to:

- instrumenty dłużne, z których przepływy stanowią wyłącznie płatności kapitału i odsetek, a które są utrzymywane w celu ściągnięcia umownych przepływów i w celu sprzedaży,
- inwestycje w instrumenty kapitałowe.

Zmiany wartości bilansowej są ujmowane przez pozostałe całkowite dochody, za wyjątkiem zysków i strat z tytułu utraty wartości, przychodów z tytułu odsetek oraz różnic kursowych oraz dywidend, które ujmuje się w wyniku finansowym. Grupa do aktywów wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody klasyfikuje w momencie początkowego ujęcia akcje i udziały w jednostkach pozostałych.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są to instrumenty finansowe, które nie spełniają kryteriów wyceny według zamortyzowanego kosztu lub w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody. Grupa do aktywów wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy klasyfikuje instrumenty pochodne, należności handlowe podlegające faktoringowi, gdy warunki umowy faktoringowej skutkują zaprzestaniem ujmowania należności oraz pożyczki, które nie spełniają testu SPPI (solely payments of principal and interest SPPI) i dywidendy.

MSSF 9 nie dokonał zmian w klasyfikacji zobowiązań finansowych. Tabela przedstawiona poniżej prezentuje zmiany klasyfikacji i wyceny aktywów na dzień pierwszego zastosowania MSSF 9.

Kategoria wg MSR 39		01.01.2018	Kategoria wg MSSF 9	01.01.2018
Aktywa finansowe			Aktywa finansowe	
Należności i pożyczki	Zamortyzowany koszt	39 341	Należności od odbiorców	Zamortyzowany koszt 38 664
			Udzielone pożyczki	Zamortyzowany koszt 0
Pozostałe należności	Zamortyzowany koszt	0	Pozostałe należności	Zamortyzowany koszt 0
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	Zamortyzowany koszt	1 073	Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	Zamortyzowany koszt 1 073
Pochodne instrumenty finansowe	Wartość godziwa	0	Pochodne instrumenty finansowe	Wartość godziwa 0

Utrata wartości aktywów finansowych

Aktywa ujmowane według zamortyzowanego kosztu

MSSF 9 wprowadził zmianę podejścia do szacowania utraty wartości aktywów finansowych, z modelu strat poniesionych na model bazujący na kalkulacji strat oczekiwanych. Najistotniejszymi pozycjami aktywów finansowych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy, które podlegają zmienionym zasadom kalkulacji oczekiwanych strat kredytowych są należności handlowe. Na każdy dzień bilansowy Grupa dokonuje oceny oczekiwanych strat kredytowych niezależnie od tego, czy wystąpiły przesłanki utraty wartości.

Grupa stosuje następujące modele wyznaczania odpisów z tytułu utraty wartości dla poszczególnych pozycji aktywów finansowych:

- Należności od jednostek pozostałych – Grupa dokonuje analizy portfelowej ekspozycji (za wyjątkiem tych, które są analizowane indywidualnie jako nieobsługiwane) i stosuje uproszczoną matrycę odpisów w poszczególnych przedziałach wiekowych na podstawie oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia należności (w oparciu o wskaźniki niewypelnienia zobowiązania ustalone na podstawie danych historycznych). Oczekiwana strata kredytowa jest kalkulowana w momencie ujęcia należności w sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz jest aktualizowana na każdy kolejny dzień kończący okres sprawozdawczy, w zależności od ilości dni przeterminowania danej należności.
- Środki pieniężne – Grupa przeprowadza szacunek odpisów w oparciu o prawdopodobieństwo niewypłacalności ustalone na podstawie zewnętrznych ratingów banków.

Grupa aktualnie nie stosuje zasad rachunkowości zabezpieczeń.

Wpływ wdrożenia MSSF 9 na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy na dzień 1 stycznia 2018 roku dotyczący zmiany odpisu z tytułu utraty wartości aktywów finansowych wyniósł 677 tys. zł. Cała wartość została odniesiona na pomniejszenie kapitału własnego.

- **MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”** oraz zmiany do MSSF 15 „Data wejścia w życie MSSF 15” - zatwierdzony w UE w dniu 22 września 2016 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie),

Grupa zastosowała MSSF 15 „Przychody z umów z klientami” ze skutkiem od dnia 1 stycznia 2018 roku, przy zastosowaniu zmodyfikowanego podejścia retrospektywnego, bez korygowania danych porównawczych.

Grupa ujawniła informacje dotyczące wpływu zastosowania MSSF 15 po raz pierwszy w rocznym sprawozdaniu finansowym za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku.

Grupa ujmuje przychody w momencie spełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia poprzez przekazanie przyrzeczonego dobra lub usługi (tj. składnika aktywów) klientowi, czyli z chwilą uzyskania kontroli przez klienta nad tym składnikiem aktywów. Przychody ujmowane są jako kwoty równe cenie transakcyjnej, która została przypisana do tego zobowiązania do wykonania świadczenia.

W celu ustalenia ceny transakcyjnej Grupa uwzględniła warunki umowy oraz stosowane przez nią zwyczajowe praktyki handlowe. Cena transakcyjna to kwota wynagrodzenia, które – zgodnie z oczekiwaniami Grupy – będzie jej przysługiwać w zamian za przekazanie przyreczonych dóbr lub usług na rzecz klienta, z wyłączeniem kwot pobranych w imieniu osób trzecich (na przykład niektórych podatków od sprzedaży). Wynagrodzenie określone w umowie z klientem może obejmować kwoty stałe, kwoty zmienne lub oba rodzaje kwot. W przypadku występowania wynagrodzenia zmiennego, Grupa oszacowuje kwotę wynagrodzenia zmiennego, do którego będzie uprawniona w zamian za przekazanie przyreczonych dóbr lub usług na rzecz klienta.

Wdrożenie standardu MSSF 15 „Przychody z umów z klientami” nie wpływa na wartość kapitałów własnych Grupy na dzień 1 stycznia 2018 roku.

- **Zmiany do MSSF 2 „Płatności na bazie akcji”** – Klasyfikacja oraz wycena płatności na bazie akcji - zatwierdzone w UE w dniu 27 lutego 2018 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później) – brak istotnego wpływu na niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe,
- **Zmiany do MSSF 4 „Umowy ubezpieczeniowe”** – Zastosowanie MSSF 9 „Instrumenty finansowe” wraz z MSSF 4 „Instrumenty ubezpieczeniowe” – zatwierdzone w UE w dniu 3 listopada 2017 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później lub w momencie zastosowania MSSF 9 „Instrumenty finansowe” po raz pierwszy) – brak istotnego wpływu na niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe,
- **Zmiany do MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”** – Wyjaśnienia do MSSF 15 „Przychody z umów z klientami” – zatwierdzone w UE w dniu 31 października 2017 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później) – brak istotnego wpływu na niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe,
- **Zmiany do MSR 40 „Nieruchomości inwestycyjne”** – Przeniesienia nieruchomości inwestycyjnych – zatwierdzone w UE w dniu 14 marca 2018 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później) – brak istotnego wpływu na niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe,
- **Zmiany do MSSF 1 i MSR 28 w wyniku „Poprawki do MSSF (cykl 2014 - 2016)”** – dokonane zmiany w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do MSSF (MSSF 1, MSSF 12 oraz MSR 28) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa – zatwierdzone w UE w dniu 7 lutego 2018 roku (zmiany do MSSF 1 i MSR 28 obowiązują w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później) – brak istotnego wpływu na niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe,
- **Interpretacja KIMSF 22 „Transakcje w walutach obcych i płatności zaliczkowe”** – zatwierdzona w UE w dniu 28 marca 2018 roku (obowiązująca w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później) – brak istotnego wpływu na niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

Nowe standardy oraz zmiany do istniejących standardów, jakie zostały już wydane przez RMSR i zatwierdzone przez UE, ale jeszcze nie weszły w życie

Zatwierdzając niniejsze sprawozdanie finansowe, następujące nowe standardy zostały wydane przez RMSR i zatwierdzone do stosowania w UE przy czym nie weszły jeszcze w życie:

- **MSSF 16 „Leasing”** – zatwierdzony w UE w dniu 31 października 2017 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub później),
- **Zmiany do MSSF 9 „Instrumenty finansowe”** - Charakterystyka opcji przedpłaty z ujemną kompensatą - zatwierdzone w UE w dniu 22 marca 2018 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub później),
- **Zmiany do MSR 19 „Świadczenia pracownicze”** – Zmiana, ograniczenie lub rozliczenie planu - zatwierdzone w UE w dniu 13 marca 2019 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub później),
- **Zmiany do MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach”** - Długoterminowe udziały w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach - zatwierdzone w UE w dniu 8 lutego 2019 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub później),
- **Zmiany do różnych standardów „Poprawki do MSSF (cykl 2015 - 2017)”** – dokonane zmiany w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do MSSF (MSSF 3, MSSF 11, MSR 12 oraz MSR 23) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa - zatwierdzone w UE w dniu 14 marca 2019 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub później),
- **Interpretacja KIMSF 23 „Niepewność w zakresie rozliczania podatku dochodowego”** - zatwierdzona w UE w dniu 23 października 2018 roku (obowiązująca w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub później).

Grupa postanowiła nie skorzystać z możliwości wcześniejszego zastosowania powyższych nowych standardów oraz zmian do istniejących standardów. Według szacunków Grupy, wpływ zastosowania MSSF 16 spowodowałby wzrost sumy bilansowej na dzień 1 stycznia 2019 roku o 34,5 mln zł i wynikałby z ujawnienia następujących praw do użytkowania aktywów:

Prawa użytkowania	TPLN
grunty (w tym prawo użytkowania wieczystego gruntu)	2 214
budynki, prawa do lokali i obiektów inżynierii lądowej i wodnej	23 741
urządzenia techniczne i maszyny	3 865
środki transportu	2 959
inne środki trwałe	1 746
prawa użytkowania razem	34 525

Pozostałe, wyżej wymienione nowe standardy oraz zmiany do istniejących standardów nie miałyby istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe, jeżeli zostałyby zastosowane przez Grupę na dzień bilansowy.

Nowe standardy oraz zmiany do istniejących standardów wydane przez RMSR, ale jeszcze niezatwierdzone do stosowania w UE

MSSF w kształcie zatwierdzonym przez UE nie różnią się obecnie w znaczący sposób od regulacji wydanych przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR), z wyjątkiem poniższych nowych standardów, zmian do standardów oraz nowej interpretacji, które według stanu na dzień 30 kwietnia 2019 roku nie zostały jeszcze zatwierdzone do stosowania w UE (poniższe daty wejścia w życie odnoszą się do standardów w wersji pełnej):

- **MSSF 14 „Odroczone salda z regulowanej działalności”** (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub później) – Komisja Europejska postanowiła nie rozpocząć procesu zatwierdzania tego tymczasowego standardu do stosowania na terenie UE do czasu wydania ostatecznej wersji MSSF 14,
- **MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe”** (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2021 roku lub później),
- **Zmiany do MSSF 3 „Połączenia przedsięwzięć”** – definicja przedsięwzięcia (obowiązujące w odniesieniu do połączeń, w przypadku których data przejścia przypada na początek pierwszego okresu rocznego rozpoczynającego się 1 stycznia 2020 r. lub później oraz w odniesieniu do nabycia aktywów, które nastąpiło w dniu rozpoczęcia w/w okresu rocznego lub później),
- **Zmiany do MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe” oraz MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach”** – Sprzedaż lub wniesienie aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem oraz późniejsze zmiany (data wejścia w życie zmian została odroczone do momentu zakończenia prac badawczych nad metodą praw własności),
- **Zmiany do MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych” i MSR 8 „Zasady (polityka) rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów”** – Definicja istotności (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2020 roku lub później),
- **Zmiany odniesień do założeń koncepcyjnych zawartych w MSSF** (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2020 roku lub później).

Według szacunków Grupy, wyżej wymienione nowe standardy, zmiany do istniejących standardów oraz interpretacja nie miałyby istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe, jeżeli zostałyby zastosowane przez Grupę na dzień bilansowy

Nadal poza regulacjami zatwierdzonymi przez UE pozostaje rachunkowość zabezpieczeń portfela aktywów i zobowiązań finansowych, których zasady nie zostały zatwierdzone do stosowania w UE.

6. Waluta pomiaru i waluta sprawozdań finansowych

Walutą pomiaru jednostki dominującej i innych spółek uwzględnionych w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym oraz walutą sprawozdawczą niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest tysiąc złotych polski (tys. zł), o ile przy wybranych informacjach nie podano inaczej.

7. Informacje dotyczące segmentów działalności

Działalność Grupy na terenie Polski nie wykazuje istotnego regionalnego zróżnicowania. W związku z powyższym Grupa nie wykazuje danych finansowych dotyczących segmentów operacyjnych.

Żaden pojedynczy klient nie odpowiadał więcej niż 10% przychodów ze sprzedaży zarówno w 2017 jak i w 2018 roku.

Również ze względu na fakt, że działalność Grupy Kapitałowej z punktu widzenia rodzaju sprzedawanych produktów i towarów jest jednolita, w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym nie wykazuje się danych finansowych dotyczących segmentów operacyjnych ze względu na rodzaj sprzedawanych produktów lub towarów.

8. Stosowane istotne zasady rachunkowości

8.1. Kontynuacja działalności

Niniejsze roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuacji działalności przez Grupę w dającej się przewidzieć przyszłości. Mając w szczególności na uwadze podwyższone standardy sprawozdawczości jednostek zainteresowania publicznego oraz ochronę interesariuszy, Zarząd Grupy zwraca uwagę na następujące kwestie ujawniając je w sprawozdaniu:

1. W roku 2018 nastąpiła istotna zmiana sytuacji rynkowej. Wzmoczona aktywność na rynku infrastrukturalno-budowlanym doprowadziła do wzrostu zapotrzebowania na podstawowe czynniki wytwórcze Grupy, tj. cement oraz kruszywa. Przewaga popytu nad podażą stawiała w uprzywilejowanej pozycji dostawców, którzy stopniowo podnosili ceny, skracali terminy płatności oraz ograniczali limity kredytowe, zwłaszcza dla podmiotów, które zalegały z płatnościami.

Rezultatem opisanych czynników był brak finansowania na zakup materiałów produkcyjnych oraz spadek produkcji o ok. 50% w 2018 r. w porównaniu do 2017 r. Niższy wolumen produkcji oraz brak możliwości proporcjonalnego zmniejszenia kosztów stałych w krótkim okresie pogłębiły stratę netto Grupy, która w 2018 r. wyniosła 30,7 mln PLN.

2. Pogorszenie się warunków handlowych na rynku kruszyw i cementu spowodowane brakiem dostępnych alternatyw zakupowych spowodowało pogorszenie się płynności finansowej Grupy Libet. Brak środków na sfinansowanie kapitału obrotowego przełożyło się na niższy wolumen produkcji i w efekcie niższe przychody ze sprzedaży.

Dobra koniunktura na rynku infrastrukturalno-budowlanym sprawia, że popyt na cement i kruszywa był i nadal jest bardzo wysoki. W obecnej sytuacji mamy do czynienia z „rynkiem dostawców”, gdzie producenci kruszyw i cementu mają lepszą pozycję negocjacyjną, niż odbiorcy. W związku z tym Grupa Libet w 2018 r. doświadczyła znacznego skrócenia terminów płatności u kluczowych dostawców.

Ponadto, utrudniony dostęp lub w niektórych przypadkach brak alternatywnych źródeł pozyskania surowców produkcyjnych wymusiły konieczność dokonania przyspieszonej spłaty zobowiązań handlowych. Ich poziom na koniec 4Q.2018 roku obniżył się o 26 mln PLN w porównaniu do 4Q.2017 roku.

3. W wyniku dokonanych na koniec roku 2017 korekt dotyczących obniżenia wartości zapasów, opisanych w sprawozdaniu finansowym za 2017 rok, utrzymane zostały zidentyfikowane w 2017 roku naruszenia warunków umów kredytowych w zakresie spełniania określonych poziomów wskaźników finansowych przez Grupę (kovenantów), których sposób wyliczania opiera się na okresie ostatnich 12 miesięcy krocząco co skutkowało przekwalifikowaniem w całości zobowiązań z tytułu kredytów w kwocie 90,9 mln zł do kategorii zobowiązań krótkoterminowych w rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym sporządzonym na dzień 31 grudnia 2018 roku.

4. Na dzień 31.12.2018, zobowiązania krótkoterminowe, w tym kredyty bankowe w kwocie 90,9mln złotych , przewyższają aktywa obrotowe Grupy o kwotę 88 mln zł.

5. Na dzień 31 grudnia 2018 r. saldo zadłużenia Grupy z tytułu kredytów wynosiło 90,9 mln PLN. Z uwagi na brak możliwości bieżącej spłaty zapadających rat kapitałowych oraz przekroczenie wskaźników finansowych wynikających z umów kredytowych, Grupa podjęła jeszcze przed końcem roku działania mające na celu zmianę warunków finansowania, obejmującą częściową spłatę zadłużenia oraz zmianę harmonogramów spłat zobowiązań z tyt. zawartych umów kredytów. Ze względu na datę podjęcia tych czynności, poniżej pokrótce opisane zostały jej konsekwencje, które zmaterializowały się już po zamknięciu roku finansowego, ale przed sporządzeniem sprawozdania.

Konsekwencją podjętych działań było podpisanie w dniu 20 grudnia 2018 roku Umowy dotyczącej czasowego niedochodzenia wierzytelności (dalej Standstill Agreement) Umowa została zawarta pomiędzy Spółką Libet S.A., a bankami kredytującymi podmiot, ING Bankiem Śląskim S.A z/s w Katowicach, mBankiem S.A. z/s w Warszawie, Powszechną Kasą Oszczędności Bankiem Polskim S.A. z/s w Warszawie, Santander Bank Polska S.A. z/s w Warszawie oraz SGB Bank S.A. z/s w Poznaniu. Zgodnie z treścią Umowy, Banki zobowiązały się względem Spółki m.in. do niewypowiadania umów dotyczących finansowania, niepodejmowania jakichkolwiek czynności egzekucyjnych w odniesieniu do przysługujących im wierzytelności i nieżądania od Spółki jakichkolwiek płatności lub spłaty zobowiązania wynikającego lub związanego z wierzytelnościami im przysługującymi oraz niepodejmowania innych czynności zmierzających bezpośrednio lub pośrednio do dokonania ww. czynności. Powyższe zobowiązanie Banków dotyczy tzw. okresu obowiązywania, tj. okresu od dnia wejścia w życie umowy (20.12.2018 r.) do wcześniejszej z następujących dat: pełnej spłaty wierzytelności Banków, terminu końcowego (na dzień udostępnienia niniejszego sprawozdania: 30.04.2019r.) lub daty rozwiązania Umowy. Spółka o tym fakcie informowała raportem bieżącym ujawniającym informację poufną nr 4/2019 w dniu 1 marca 2019r.

W dniu 26 kwietnia 2019 r. Grupa podpisała z bankami finansującymi kolejny aneks, na podstawie którego uzgodniono, że mając na uwadze, że Strony są w trakcie finalizacji uzgodnień w zakresie dokumentu dotyczącego kluczowych warunków restrukturyzacji zadłużenia finansowego dłużników, który stanowić będzie podstawę założeń docelowej Umowy Restrukturyzacyjnej, która ma zostać zawarta pomiędzy Stronami z okresem obowiązywania do końca czerwca 2020 roku oraz w celu umożliwienia finalizacji uzgodnień, o których mowa powyżej oraz zawarcia Umowy Restrukturyzacyjnej, Strony postanowiły wydłużyć Okres Obowiązywania Umowy Standstill do dnia 31 maja 2019 r.

Działając zgodnie z umową dotyczącą czasowego niedochodzenia wierzytelności, Jednostka dominująca w dniu 25 stycznia 2019 roku zawarła umowę sprzedaży Aktywów należących do Jednostki dominującej w Gajkowie. W związku z przedmiotową umową sprzedaży na rachunek bankowy Jednostki dominującej wpłynęła kwota 20,3 mln zł, której część pomniejszyła zadłużenie bankowe o kwotę 11,9 mln zł. Jednostka dominująca informowała o tym fakcie raportem bieżącym nr 1/2019r.

Następnie w dniu 1 marca 2019 roku Jednostka dominująca zawarła kolejną Umowę sprzedaży Aktywów należących do Jednostki dominującej w Lublinie. W przedmiotowych Umowach sprzedaży cena sprzedaży była równa kwocie 24,6 mln zł, z uzyskanej ceny sprzedaży kwota 11,6 mln zł pomniejszyła zadłużenie bankowe. Jednostka dominująca informowała o tym fakcie raportem bieżącym nr 5/2019 r.

Obydwie transakcje pozwoliły na obniżenie zadłużenia z tytułu kredytów bankowych o 24,2 mln PLN do poziomu 66,7 mln PLN Dzięki ograniczeniu zadłużenia z tytułu kredytów o 27%, koszty finansowe z tytułu kredytów w najbliższym roku również ulegną obniżeniu.

6. W chwili obecnej Grupa przygotowała Plan Restrukturyzacji przy wsparciu niezależnej doświadczonej firmy doradczej E&Y będący podstawą dalszych prac mających na celu podpisanie umowy z bankami utrzymującymi na dzień 30.04.2019 poziomu (66,7mln PLN) kredytowania do 30 czerwca 2020. Plan został złożony w dniu 12 kwietnia 2019 r.

W ocenie Zarządu Plan obejmuje realistyczne założenia dotyczące wolumenów, marż i wyników, niemniej jednak nie wszystkie z nich są kontrolowane przez Grupę a ich realizacja będzie zależna od sytuacji rynkowej i płynnościowej Grupy. Plan Restrukturyzacji oraz wynikająca z Planu restrukturyzacja zadłużenia stanowi obecnie temat bieżących negocjacji z bankami.

W ocenie Zarządu, opisana powyżej sytuacja nie wpłynie negatywnie na możliwość regulowania przez Grupę pozostałych niebankowych zobowiązań, finansowanie niezbędnych inwestycji czy współpracę z kluczowymi klientami. Zarząd podkreśla jednak, że w dacie niniejszego raportu, stanowiska banków względem propozycji restrukturyzacji finansowania proponowanego w Planie Restrukturyzacji nie zostały zdeterminowane.

A zatem, w dacie publikacji raportu, z tej przyczyny, zachodzi istotna niepewność powodująca znaczącą wątpliwość co do zdolności Grupy do kontynuacji działalności.

W związku z powyższym Zarząd Jednostki Dominującej dokonał szczegółowej analizy w tym zakresie i potwierdza że:

- a) Po dokonanej przez banki ocenie otrzymanych danych, do dnia podpisania niniejszego sprawozdania w żadnym wypadku nie doszło do wypowiedzenia umów kredytowych.
- b) Dokonana przez Grupę analiza przepływów pieniężnych wskazuje na możliwość generowania wystarczających, pozytywnych przepływów pieniężnych co najmniej w okresie kolejnych 12 miesięcy od daty niniejszego sprawozdania finansowego, przy założeniu przyjęcia propozycji zawartych w Planie Restrukturyzacji/Umowy restrukturyzacyjnej z bankami. Grupa monitoruje przepływy pieniężne poprzez bieżącą, cotygodniową aktualizację przepływów pieniężnych.

8.2. Podstawa sporządzenia

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z koncepcją kosztu historycznego, z wyjątkiem niektórych instrumentów finansowych, które są wyceniane według wartości godziwej na koniec każdego okresu sprawozdawczego zgodnie z określoną poniżej polityką rachunkowości.

Koszt historyczny ustalany jest co do zasady na bazie wartości godziwej dokonanej zapłaty za dobra lub usługi.

Za wartość godziwą uznaje się cenę, którą można uzyskać przy sprzedaży składnika aktywów lub zapłaconą w celu przeniesienia zobowiązania w zwyczajowej transakcji w głównym (lub najkorzystniejszym) rynku w dniu wyceny i na obecnych warunkach rynkowych, niezależnie od tego, czy cena jest bezpośrednio obserwowalna czy oszacowana przy użyciu innej techniki wyceny. W wycenie do wartości godziwej składnika aktywów lub zobowiązania, Grupa bierze pod uwagę właściwości danego składnika aktywów lub zobowiązań, jeżeli uczestnicy rynku podejmują te cechy pod uwagę przy wycenie aktywów lub zobowiązań na dzień wyceny. Wartość godziwą dla celów wyceny i / lub ujawniania informacji w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy ustala się na w/w podstawie, z wyjątkiem transakcji płatności w formie akcji, które są objęte zakresem MSSF 2, transakcji leasingowych, które są objęte zakresem MSR 17 jak i wycen, które mają pewne podobieństwa do wartości godziwej, ale nie są wartościami godziwymi takie jak cena sprzedaży netto zgodnie z MSR 2 czy wartość użytkowa zgodnie z MSR 36.

Ponadto, dla celów sprawozdawczości finansowej, wyceny w wartości godziwej są skategoryzowane według trzech poziomów w zależności od stopnia, w jakim dane wsadowe do pomiarów wartości godziwej są obserwowalne i od znaczenia danych wsadowych do wyceny w wartości godziwej jako całości. Poziomy te kształtują się w następujący sposób:

- Poziom 1: danymi wsadowymi są ceny notowane (nieskorygowane) z aktywnych rynków dla identycznych aktywów lub zobowiązań, do których jednostka ma dostęp w dniu wyceny.
- Poziom 2: danymi wsadowymi są dane inne niż ceny notowane zaliczane do Poziomu 1, które są obserwowalne dla składnika aktywów lub zobowiązań, bezpośrednio lub pośrednio.
- Poziom 3: danymi wsadowymi są nieobserwowalne dane do wyceny składnika aktywów lub zobowiązań.

Skonsolidowany rachunek zysków i strat, jako element skonsolidowanego sprawozdania z całkowitych dochodów, został sporządzony w wariantcie kalkulacyjnym.

Libet S.A., jako podmiot dominujący, sporządza sprawozdanie skonsolidowane dla całej Grupy Kapitałowej. Jest ono przechowywane w siedzibie podmiotu dominującego oraz podlega publikacji na stronie internetowej www.libet.pl.

Sprawozdanie jednostek zależnych objętej konsolidacją, sporządzane jest za ten sam okres sprawozdawczy, co sprawozdanie jednostki dominującej.

Spółki Grupy prowadzą swoje księgi rachunkowe zgodnie z zasadami (polityką) rachunkowości określonymi przez ustawę z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości („Ustawa”) z późniejszymi zmianami i wydanymi na jej podstawie przepisami („polskie standardy rachunkowości”).

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zawiera korekty niezawarte w księgach rachunkowych jednostek Grupy wprowadzone w celu doprowadzenia sprawozdań finansowych tych jednostek do zgodności z MSSF.

Z posiadanych przez Spółkę i Grupę informacji nie wynika, aby istniał jakikolwiek akcjonariusz Spółki, który byłby zobowiązany do sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania, w skład którego weszłyby Grupa Kapitałowa Libet.

Najważniejsze zasady rachunkowości stosowane przez Grupę przedstawione zostały poniżej.

Zasady konsolidacji

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje dane finansowe Libet S.A. oraz jej jednostek zależnych sporządzone przez każdą jednostkę za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku oraz za okres porównawczy zakończony 31 grudnia 2017 roku. Sprawozdania finansowe jednostek zależnych, po uwzględnieniu korekt doprowadzających do zgodności z MSSF, sporządzane są za ten sam okres sprawozdawczy, co sprawozdanie jednostki dominującej, w oparciu o jednolite zasady rachunkowości zastosowane dla transakcji i zdarzeń gospodarczych o podobnym charakterze. Wszystkie znaczące salda i transakcje pomiędzy jednostkami Grupy, w tym niezrealizowane zyski wynikające z transakcji w ramach Grupy, zostały w całości wyeliminowane. Niezrealizowane straty są eliminowane, chyba że dowodzą wystąpienia utraty wartości. Jednostki zależne podlegają konsolidacji w okresie od dnia objęcia nad nimi kontroli przez Grupę, a przestają być konsolidowane od dnia ustania kontroli. Sprawowanie kontroli przez jednostkę dominującą ma miejsce wtedy, gdy z tytułu swojego zaangażowania podlega ekspozycji na zmienne wyniki finansowe, lub gdy ma prawa do zmiennych wyników finansowych oraz ma możliwość wywierania wpływu na wysokość tych wyników finansowych poprzez sprawowanie władzy nad jednostką zależną.

Inwestycje w jednostki zależne

Przez jednostki zależne rozumie się jednostki kontrolowane przez jednostkę dominującą (co obejmuje także jednostki specjalnego przeznaczenia). Uznaje się, że kontrola występuje wówczas, gdy jednostka dominująca ma możliwość wpływania na politykę finansową i operacyjną podległej jednostki w celu osiągnięcia korzyści z jej działalności.

Wyniki finansowe jednostek zależnych nabytych lub sprzedanych w ciągu roku ujmuje się w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym od/do momentu ich efektywnego nabycia lub zbycia.

W stosownych przypadkach w sprawozdaniach finansowych jednostek zależnych dokonuje się korekt mających na celu ujednoczenie zasad rachunkowości stosowanych przez daną jednostkę z zasadami stosowanymi przez pozostałe jednostki Grupy.

Wszelkie transakcje, salda, przychody i koszty zachodzące między podmiotami powiązаныmi objętymi konsolidacją podlegają pełnej eliminacji konsolidacyjnej.

Udziały niesprawujące kontroli prezentowane są odrębnie od kapitału własnego Grupy. Udziały niesprawujące kontroli mogą być początkowo wyceniane albo w wartości godziwej albo w proporcji do udziału w wartości godziwej nabywanych aktywów netto. Wybór jednej z w/w metod jest dostępny dla każdego połączenia jednostek gospodarczych. W okresach kolejnych wartość udziałów niesprawujących kontroli obejmuje wartość rozpoznaną początkowo, skorygowaną o zmiany wartości kapitału jednostki w proporcji do posiadanych udziałów. Całkowity dochód jest alokowany do udziałów niesprawujących kontroli nawet wtedy, gdy powoduje to powstanie ujemnej wartości tych udziałów.

Zmiany w udziale w jednostce zależnej niepowodujące utraty kontroli ujmowane są jako transakcje kapitałowe. Wartości księgowe udziału Grupy jak i udziały niesprawujące kontroli są odpowiednio modyfikowane w celu odzwierciedlenia zmian w strukturze udziału. Różnica pomiędzy wartością o jaką modyfikowana jest wartość udziałów mniejszości oraz wartością godziwą płatności otrzymanej lub przekazanej ujmowana jest bezpośrednio w kapitale własnym Grupy.

W sytuacji utraty kontroli nad jednostką zależną, zysk lub strata na zbyciu jest ustalana jako różnica pomiędzy: (i) łączną wartością godziwą otrzymanej zapłaty i wartością godziwą udziałów jednostki pozostających w Grupie oraz (ii) wartością księgową aktywów (łącznie z wartością firmy), zobowiązań i udziałów niesprawujących kontroli. Kwoty ujęte w stosunku do zbywanej jednostki, w innych składnikach całkowitego dochodu podlegają reklasyfikacji do rachunku zysków i strat. Wartość godziwa udziałów w jednostkach pozostających w Grupie po zbyciu, uznawana jest za początkową wartość godziwą dla celów późniejszego ich ujmowania zgodnie z MSSF 9, lub początkowy koszt udziałów w jednostkach stowarzyszonych lub wspólnych przedsięwzięciach.

Przeliczanie pozycji wyrażonych w walutach obcych

Transakcje wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na moment początkowego ujęcia na złote polskie przy zastosowaniu kursu obowiązującego w dniu zawarcia transakcji. Na dzień bilansowy:

- pozycje pieniężne są przeliczane przy zastosowaniu kursu zamknięcia (za kurs zamknięcia przyjmuje się kurs średni ustalony dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski na ten dzień),
- pozycje niepieniężne wyceniane według kosztu historycznego w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursu wymiany z dnia pierwotnej transakcji (kurs banku, z którego korzysta jednostka),
- pozycje niepieniężne wyceniane w wartości godziwej w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursu wymiany z dnia ustalenia wartości godziwej.

Powstałe z przeliczenia różnice kursowe ujmowane są odpowiednio w pozycji przychodów (kosztów) finansowych lub, w przypadkach określonych zasadami (polityką) rachunkowości, kapitalizowane w wartości aktywów. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według kosztu historycznego wyrażonego w walucie obcej są wykazywane po kursie historycznym z dnia transakcji. Różnice kursowe powstałe na pozycjach niepieniężnych, takich jak instrumenty kapitałowe wyceniane w wartości godziwej przez zysk lub stratę, ujmują się jako element zmian wartości godziwej.

Następujące kursy zostały przyjęte dla potrzeb wyceny bilansowej:

Waluta	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017	31 grudnia 2016
EUR	4,3000	4,1709	4,4240
CZK	0,1673	0,1632	0,1637

Informacja o segmentach działalności

Grupa prowadzi swoją działalność w przeważającej części na terenie kraju. Zaprezentowane w nocie 12.2 przychody ze sprzedaży produktów w obrocie eksportowym stanowią około 0,4 % ogólnej kwoty przychodów netto ze sprzedaży produktów.

Działalność spółek Grupy na terenie Polski nie wykazuje istotnego regionalnego zróżnicowania w zakresie ryzyka i poziomu zwrotu z poniesionych nakładów inwestycyjnych. W związku z powyższym Grupa nie wykazuje danych finansowych dotyczących segmentów operacyjnych.

Również ze względu na fakt, że działalność Grupy Kapitałowej z punktu widzenia rodzaju sprzedawanych produktów i towarów jest jednolita, w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym nie wykazuje się danych finansowych dotyczących segmentów operacyjnych ze względu na rodzaj sprzedawanych produktów lub towarów.

Ujęcie przychodów

Zasady stosowane od 1 stycznia 2018 roku w związku z wdrożeniem MSSF 18

Przychody ze sprzedaży ujmowane są w wartości godziwej zapłaty otrzymanej lub należnej, po pomniejszeniu o przewidywane rabaty, zwroty klientów i podobne pomniejszenia, w tym podatek od towarów i usług VAT oraz inne podatki związane ze sprzedażą. Do przychodów zalicza się kwoty należne za sprzedane wyroby gotowe, towary, materiały oraz pozostałe usługi dotyczące działalności podstawowej ustalone w oparciu o cenę netto, po skorygowaniu o udzielone rabaty i upusty oraz o podatek akcyzowy. Przy ujmowaniu przychodów obowiązują również kryteria przedstawione poniżej.

Sprzedaż produktów i towarów

Przychody ze sprzedaży produktów i towarów ujmowane są po spełnieniu wszystkich następujących warunków:

- przeniesienia z Grupy na nabywcę znaczącego ryzyka i korzyści wynikających z prawa własności towarów,
- Grupa przestaje być trwale zaangażowana w zarządzanie sprzedawanymi dobrami w stopniu w jakim zazwyczaj funkcję taką realizuje się wobec dóbr do których ma się prawo własności ani też nie sprawuje się nad nimi efektywnej kontroli,
- możliwości dokonania wiarygodnej wyceny kwoty przychodów,
- wystąpienia prawdopodobieństwa, że jednostka otrzyma korzyści ekonomiczne związane z transakcją,
- możliwości wiarygodnej wyceny kosztów poniesionych lub przewidywanych w związku z transakcją.

Przychody z tytułu wynajmu

Przychody z tytułu wynajmu ujmowane są metodą liniową przez okres wynajmu w stosunku do otwartych umów.

Zasady stosowane do 31 grudnia 2017 roku tj. zgodnie z MSR 18

Przychody ze sprzedaży ujmowane są w wartości godziwej zapłaty otrzymanej lub należnej, po pomniejszeniu o przewidywane rabaty, zwroty klientów i podobne pomniejszenia, w tym podatek od towarów i usług VAT oraz inne podatki związane ze sprzedażą. Do przychodów zalicza się kwoty należne za sprzedane wyroby gotowe, towary, materiały oraz pozostałe usługi dotyczące działalności podstawowej ustalone w oparciu o cenę netto, po skorygowaniu o udzielone rabaty i upusty oraz o podatek akcyzowy. Przy ujmowaniu przychodów obowiązują również kryteria przedstawione poniżej.

Sprzedaż produktów i towarów

Przychody ze sprzedaży produktów i towarów ujmowane są po spełnieniu wszystkich następujących warunków:

- przeniesienia z Grupy na nabywcę znaczącego ryzyka i korzyści wynikających z prawa własności towarów,
- Grupa przestaje być trwale zaangażowana w zarządzanie sprzedawanymi dobrami w stopniu w jakim zazwyczaj funkcję taką realizuje się wobec dóbr do których ma się prawo własności ani też nie sprawuje się nad nimi efektywnej kontroli,
- możliwości dokonania wiarygodnej wyceny kwoty przychodów,
- wystąpienia prawdopodobieństwa, że jednostka otrzyma korzyści ekonomiczne związane z transakcją,
- możliwości wiarygodnej wyceny kosztów poniesionych lub przewidywanych w związku z transakcją.

Przychody z tytułu wynajmu

Przychody z tytułu wynajmu ujmowane są metodą liniową przez okres wynajmu w stosunku do otwartych umów.

Ujęcie kosztów

Koszt własny sprzedaży

Do kosztu własnego sprzedaży zalicza się:

- koszt wytworzenia produktów poniesiony w danym okresie sprawozdawczym, skorygowany o zmianę stanu produktów (wyrobów gotowych, półproduktów oraz produkcji w toku) oraz skorygowany o koszt wytworzenia produktów na własne potrzeby,
- wartość sprzedanych towarów i materiałów wg cen nabycia,
- utworzenie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz zapasów.

Koszty wytworzenia, które można bezpośrednio przyporządkować przychodom osiągniętym przez jednostki, wpływają na wynik finansowy jednostek za ten okres sprawozdawczy, w którym przychody te wystąpiły. Koszty wytworzenia, które można jedynie w sposób pośredni przyporządkować przychodom lub innym korzyściom osiąganym przez jednostki, wpływają na wynik finansowy jednostek w części, w której dotyczą danego okresu sprawozdawczego, zapewniając ich współmierność do przychodów lub innych korzyści ekonomicznych z uwzględnieniem zasad wyceny środków trwałych oraz zapasów.

Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Do pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych zaliczane są w szczególności pozycje związane:

- ze zbyciem rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych,
- z utworzeniem i rozwiązaniem rezerw, z wyjątkiem rezerw związanych z operacjami finansowymi lub odnoszonymi w koszty operacyjne,
- z przekazaniem lub otrzymaniem nieodpłatnie, w tym w drodze darowizny aktywów, w tym także środków pieniężnych,
- utworzeniem i rozwiązaniem odpisów aktualizujących wartość należności – które począwszy od 1 stycznia 2018 roku tj. od momentu wdrożenia MSSF 9 prezentowane są w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w odrębnej linii „Utworzenie/odwrócenie straty z tytułu aktywów finansowych”,
- z odszkodowaniami, karami i grzywnami oraz innymi kosztami niezwiązanymi ze zwykłą działalnością.

Przychody i koszty finansowe

Przychody i koszty finansowe obejmują w szczególności przychody i koszty dotyczące:

- zbycia aktywów finansowych,

- aktualizacji wartości instrumentów finansowych, z wyłączeniem aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, których skutki przeszacowania odnoszone są na kapitał z aktualizacji wyceny,
- przychodów z tytułu udziału w zyskach innych jednostek,
- odsetek,
- zmian w wysokości rezerwy wynikających z faktu przybliżania się terminu poniesienia kosztu (efekt odwracania dyskonta),
- różnic kursowych, dotyczących działalności finansowej, będących wynikiem operacji wykonywanych w ciągu okresu sprawozdawczego oraz wycen bilansowych aktywów i zobowiązań na koniec okresu sprawozdawczego, z wyjątkiem różnic kursowych ujętych w wartości początkowej środka trwałego, w stopniu w jakim są uznawane za korektę kosztów odsetek,
- pozostałych pozycji związanych z działalnością finansową.

Jednostki kompensują przychody i koszty z tytułu różnic kursowych, jeżeli wynikają one z podobnych transakcji. Jeżeli różnice kursowe są istotne, a nie wynikają z podobnych transakcji, to jednostka analizuje, czy prezentować je oddzielnie.

Przychody i koszty z tytułu odsetek są ujmowane sukcesywnie w miarę ich narastania z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej w stosunku do wartości bilansowej netto danego instrumentu finansowego przy uwzględnieniu zasady istotności.

Dywidendy są ujmowane w momencie ustalenia praw akcjonariuszy lub udziałowców do ich otrzymania.

Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego bezpośrednio związanego z nabyciem lub wytworzeniem składników majątku wymagających dłuższego czasu w celu doprowadzenia ich do użytkowania, zalicza się do kosztów wytworzenia takich aktywów aż do momentu, w którym aktywa te są zasadniczo gotowe do zamierzonego użytkowania lub sprzedaży.

Przychody z inwestycji uzyskane w wyniku krótkoterminowego inwestowania pozyskanych środków zewnętrznych przeznaczonych bezpośrednio na finansowanie nabycia lub wytworzenia składników majątku, pomniejszają wartość kosztów finansowania zewnętrznego podlegających kapitalizacji.

Wszelkie pozostałe koszty finansowania zewnętrznego są odnoszone bezpośrednio w rachunek zysków i strat w okresie, w którym zostały poniesione.

Koszty świadczeń pracowniczych

Świadczenia po okresie zatrudnienia w formie programów określonych świadczeń (odprawy emerytalne) oraz inne długoterminowe świadczenia (renty inwalidzkie itp.) ustalane są przy użyciu metody prognozowanych uprawnień jednostkowych, z wyceną aktuarialną przeprowadzaną na każdy dzień bilansowy. Zyski i straty aktuarialne ujmowane są w całości w pozostałych całkowitych dochodach. Koszty przeszłego zatrudnienia rozpoznawane są natychmiast i odnoszone w zysk/stratę okresu.

Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych ujmowane są jako koszt, chyba że stanowią koszt wytworzenia składników aktywów.

Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy ujmują się jako zobowiązanie i koszt, gdy Grupa jest zdecydowana w możliwy do udowodnienia sposób:

- rozwiązać stosunek pracy z pracownikiem lub grupą pracowników przed osiągnięciem przez nich wieku emerytalnego,
- zapewnić świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy w następstwie złożonej przez siebie propozycji zachęcającej ich do dobrowolnego rozwiązania stosunku pracy.

Opodatkowanie

Podatek dochodowy jednostki obejmuje podatek bieżący do zapłaty oraz podatek odroczony.

Podatek bieżący

Bieżące obciążenie podatkowe jest obliczane na podstawie wyniku podatkowego (podstawy opodatkowania) danego roku obrotowego. Zysk (strata) podatkowa różni się od księgowego zysku (straty) netto w związku z wyłączeniem przychodów niepodlegających opodatkowaniu i kosztów niestanowiących kosztów uzyskania przychodów oraz pozycji kosztów i przychodów, które nigdy nie będą podlegały opodatkowaniu. Obciążenia podatkowe są wyliczane w oparciu o stawki podatkowe obowiązujące w danym roku obrotowym.

Podatek odroczony

Podatek odroczony jest wyliczany metodą bilansową, jako podatek podlegający zapłaceniu lub zwrotowi w przyszłości w oparciu o różnice pomiędzy wartościami bilansowymi aktywów i pasywów, a odpowiadającymi im wartościami podatkowymi wykorzystywanymi do wyliczenia podstawy opodatkowania.

Zobowiązanie na podatek odroczony jest tworzona od wszystkich dodatnich różnic przejściowych podlegających opodatkowaniu, natomiast składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego jest rozpoznawany do wysokości w jakiej jest prawdopodobne, że będzie można pomniejszyć przyszłe zyski podatkowe o rozpoznane ujemne

różnice przejściowe oraz straty podatkowe bądź ulgi podatkowe jakie Grupa może wykorzystać. Pozycja aktywów lub zobowiązanie na podatek odroczony nie powstaje, jeśli różnica przejściowa powstaje z tytułu pierwotnego ujęcia wartości firmy lub z tytułu pierwotnego ujęcia innego składnika aktywów lub zobowiązania w transakcji, która nie ma wpływu ani na wynik podatkowy ani na wynik księgowy.

Wartość składników aktywów z tytułu podatku odroczonego podlega analizie na każdy dzień bilansowy, a w przypadku gdy spodziewane przyszłe zyski podatkowe nie będą wystarczające dla realizacji składnika aktywów lub jego części, następuje jego odpis.

Podatek odroczony jest wyliczany przy użyciu stawek podatkowych, które będą obowiązywać w momencie, gdy pozycja aktywów zostanie zrealizowana lub zobowiązanie stanie się wymagalne. W sprawozdaniu z sytuacji finansowej podatek dochodowy wykazywany jest po dokonaniu kompensaty w zakresie w jakim wynika ze zobowiązania jakie płatne jest do tego samego urzędu podatkowego.

Podatek bieżący i odroczony za bieżący okres obrachunkowy

Podatek bieżący i odroczony wykazuje się w kosztach lub przychodach w zysku/stracie okresu, z wyjątkiem przypadku, gdy dotyczy on pozycji uznających lub obciążających bezpośrednio kapitał własny, bo wtedy także podatek jest odnoszony bezpośrednio w kapitał własny (inne całkowite dochody w sprawozdaniu z całkowitych dochodów), lub gdy wynika on z początkowego rozliczenia połączenia jednostek gospodarczych. W przypadku połączenia jednostek gospodarczych konsekwencje podatkowe uwzględnia się przy obliczaniu wartości firmy lub określaniu wartości udziału jednostki przejmującej w wartości godziwej netto dających się zidentyfikować aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych jednostki przejmowanej przewyższających koszt przejęcia.

Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe obejmują środki trwałe i nakłady na środki trwałe w budowie, które jednostka zamierza wykorzystywać w swojej działalności oraz na potrzeby administracyjne w okresie dłuższym niż 1 rok, które w przyszłości spowodują wpływ korzyści ekonomicznych do jednostki. Nakłady na środki trwałe obejmują poniesione nakłady inwestycyjne jak również poniesione wydatki na przyszłe dostawy maszyn, urządzeń i usług związanych z wytworzeniem środków trwałych (przekazane zaliczki). Środki trwałe obejmują istotne specjalistyczne części zamienne które funkcjonują jako element środka trwałego.

Środki trwałe oraz środki trwałe w budowie ujmowane są pierwotnie w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia. Jako odrębne pozycje środków trwałych ujmowane są także istotne komponenty.

Jako składnik rzeczowych aktywów trwałych Grupa ujmuje grunty.

Środki trwałe w budowie powstające dla celów produkcyjnych lub administracyjnych prezentowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej po koszcie wytworzenia pomniejszonym o ujęte odpisy z tytułu utraty wartości. Koszt wytworzenia obejmuje opłaty oraz, dla odpowiednich aktywów, koszty finansowania zewnętrznego skapitalizowane zgodnie z zasadami rachunkowości Grupy. Amortyzacja dotycząca tych aktywów trwałych rozpoczyna się w momencie rozpoczęcia ich użytkowania, zgodnie z zasadami dotyczącymi aktywów trwałych Grupy.

Amortyzacja środków trwałych w tym komponentów odbywa się według stawek odzwierciedlających przewidywany okres ich użytkowania. Szacunki okresu użytkowania rewidowane są corocznie. Dla celów amortyzacji środków trwałych stosowana jest metoda amortyzacji liniowej. Okresy użytkowania dla poszczególnych składników środków trwałych są następujące:

Budynki i budowle	od 22 do 40 lat
Maszyny i urządzenia	od 3 do 33 lat
Środki transportu	od 5 do 10 lat
Pozostałe środki trwałe	od 5 do 20 lat

Grunty wykupione na własność nie są amortyzowane.

Metoda amortyzacji, stawka amortyzacyjna oraz wartość rezydualna środków trwałych podlegają weryfikacji co najmniej na koniec każdego roku finansowego. Wszelkie zmiany wynikające z przeprowadzonej weryfikacji ujmuje się jako zmianę szacunków. Odpis amortyzacyjny ujmuje się w zysku lub stracie w ciężar tej kategorii kosztów, która odpowiada funkcji danego składnika aktywów trwałych.

Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta ze sprawozdania z sytuacji finansowej po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania takiego składnika aktywów.

Środki trwałe oraz środki trwałe w budowie poddawane są testowi na utratę wartości jeśli istnieją przesłanki wskazujące na występowanie utraty wartości, przy czym dla środków trwałych w budowie w okresie ich realizacji ewentualna utrata wartości określana jest na każdy dzień bilansowy. Skutki utraty wartości środków trwałych oraz środków trwałych w budowie odnoszone są w koszty działalności podstawowej.

Aktywa utrzymywane na podstawie umowy leasingu finansowego amortyzuje się przez okres ich przewidywanego użytkowania ekonomicznego na takich samych zasadach jak aktywa własne, nie dłużej jednak niż okres trwania leasingu.

Środki trwałe oraz środki trwałe w budowie spełniające kryteria zakwalifikowania ich jako przeznaczone do sprzedaży, lub ujęte w grupie do zbycia wycenia się zgodnie z zasadami zawartymi w punkcie *Aktywa trwałe przeznaczone do zbycia*.

Zyski lub straty wynikłe ze sprzedaży / likwidacji lub zaprzestania użytkowania pozycji rzeczowych aktywów trwałych określa się jako różnicę między przychodami ze sprzedaży a wartością bilansową tych pozycji i ujmuje się je w rachunku zysków i strat.

Leasing

Leasing klasyfikuje się jako leasing finansowy, gdy w ramach zawartej umowy zasadniczo całe potencjalne korzyści oraz ryzyko wynikające z posiadania przedmiotu leasingu przenoszone jest na leasingobiorcę. Wszelkie pozostałe rodzaje leasingu traktowane są jako leasing operacyjny.

Grupa jako leasingobiorca

Aktywa użytkowane na podstawie umowy leasingu finansowego traktuje się jak aktywa Grupy i wycenia w wartości godziwej w momencie ich nabycia, nie wyższej jednak niż wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych. Powstające z tego tytułu zobowiązanie wobec leasingodawcy jest prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji pozostałych zobowiązań.

Płatności leasingowe dzielone są na część odsetkową i zmniejszenie zobowiązania z tytułu leasingu. Część stanowiąca koszt finansowania jest przypisywana do poszczególnych okresów w czasie trwania umowy leasingu przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej.

Koszty finansowe odnosi się bezpośrednio w wynik finansowy, chyba że można je bezpośrednio przyporządkować do odpowiednich aktywów – wówczas są one kapitalizowane zgodnie z zasadami rachunkowości Grupy dotyczącymi kosztów obsługi zadłużenia, przedstawionymi w punkcie koszty finansowania zewnętrznego. Płatności warunkowe z tytułu leasingu ujmują się w kosztach w okresie ich ponoszenia.

Płatności z tytułu leasingu operacyjnego odnosi się w wynik finansowy metodą liniową przez okres trwania leasingu, z wyjątkiem przypadków, kiedy inna, systematyczna podstawa rozliczenia jest bardziej reprezentatywna dla wzorca czasowego rządzącego konsumpcją korzyści ekonomicznych wypływających z leasingu danego składnika aktywów. Płatności warunkowe z tytułu leasingu operacyjnego ujmują się w kosztach w okresie ich ponoszenia.

Leasing zwrotny

Leasing zwrotny polega na sprzedaży składnika aktywów finansującemu i jednoczesnym przyjęciu w leasing tego samego składnika aktywów. Podczas zawarcia transakcji leasingu zwrotnego, przedmiot umowy pozostaje cały czas pod kontrolą Grupy (tj. zbywcy przedmiotu leasingu). Obie transakcje rozpatrywane są dla celów księgowych łącznie w celu odzwierciedlenia ich treści ekonomicznej.

Pierwszy etap transakcji leasingu zwrotnego ujmowany jest jak typowa umowa sprzedaży tj. Spółka rozpoznaje przychód z tytułu zbycia składnika aktywów oraz koszt z tytułu wyksięgowania nieumorzonej części środka trwałego.

Jeżeli umowa leasingu ma charakter leasingu finansowego to część przychodów ze sprzedaży, która istotnie przekroczyła wartość bilansową środka trwałego na dzień transakcji nie zostaje zaprezentowana jako przychód w sprawozdaniu z całkowitych dochodów, tylko zostaje jako rozliczenia międzyokresowe przychodów i prezentowana jest w pozycji pozostałe zobowiązania, Zysk uzyskany w związku z transakcjami leasingu zwrotnego rozliczany jest liniowo w okresie leasingu i odnoszony w pozostałe przychody operacyjne.

W drugim etapie transakcji Grupa na nowo wprowadza przedmiot leasingu do ewidencji składników majątku w wartości godziwej na moment jego nabycia (nie wyższej jednak niż wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych) oraz drugostronnie jako zobowiązanie z tytułu leasingu finansowego.

Wartości niematerialne

Do wartości niematerialnych Grupa zalicza możliwe do zidentyfikowania niepieniężne składniki aktywów, nieposiadające postaci fizycznej, takie jak:

- nabyte przez jednostkę, zaliczane do aktywów trwałych, prawa majątkowe nadające się do gospodarczego wykorzystania, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, przeznaczone do używania na potrzeby własne, w szczególności:
- autorskie lub pokrewne prawa majątkowe, koncesje, licencje (w tym dotyczące programów komputerowych),
- prawa do wynalazków, patentów, znaków towarowych, wzorów użytkowych oraz zdobniczych, programy komputerowe,
- know-how, tzn. wartość stanowiącą równowartość uzyskanych informacji związanych z wiedzą w dziedzinie przemysłowej, handlowej, naukowej lub organizacyjnej,
- koszty prac rozwojowych,
- wartość firmy z wyłączeniem wartości firmy wytworzonej przez jednostkę we własnym zakresie,
- inne wartości niematerialne rozpoznane na nabyciu w ramach połączenia jednostek gospodarczych.

Do wartości niematerialnych i prawnych zalicza się także:

- obce wartości niematerialne przyjęte w odpłatne używanie na podstawie umowy najmu, dzierżawy lub innej umowy o podobnym charakterze, jeżeli umowa kwalifikowana jest do leasingu finansowego zgodnie z MSR 17 Leasing,
- prawa majątkowe oddane innym jednostkom w używanie na podstawie umów najmu, dzierżawy, leasingu lub innej umowy o podobnym charakterze, jeżeli umowa zaliczana jest do leasingu operacyjnego zgodnie z MSR 17 Leasing.

Na dzień początkowego ujęcia składnik wartości niematerialnych wycenia się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia w przypadku prac rozwojowych. Po ujęciu początkowym, wartości niematerialne są wykazywane w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Nakłady poniesione na wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie, z wyjątkiem aktywowanych nakładów poniesionych na prace rozwojowe, nie są aktywowane i są ujmowane w kosztach okresu, w którym zostały poniesione.

Grupa ocenia, czy okres użytkowania składnika wartości niematerialnych jest określony czy nieokreślony oraz, jeśli jest określony, oszacowuje długość tego okresu lub wielkość produkcji lub inną miarę będącą podstawą do określenia okresu użytkowania.

Wartości niematerialne o ograniczonym okresie użytkowania są amortyzowane przez szacowany okres użytkowania oraz poddawane testom na utratę wartości każdorazowo, gdy istnieją przesłanki wskazujące na utratę ich wartości.

Okres i metoda amortyzacji wartości niematerialnych o ograniczonym okresie użytkowania są weryfikowane przynajmniej na koniec każdego roku bilansowego. Zmiany w oczekiwanym okresie użytkowania lub oczekiwanym sposobie konsumowania korzyści ekonomicznych pochodzących z danego składnika aktywów są ujmowane prospektywnie poprzez zmianę odpowiednio okresu lub metody amortyzacji i traktowane jak zmiany wartości szacunkowych.

Odpis amortyzacyjny składników wartości niematerialnych o ograniczonym okresie użytkowania ujmuje się w zysku lub stracie w ciężar tej kategorii, która odpowiada funkcji danego składnika wartości niematerialnych.

Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania oraz te, które nie są użytkowane, są corocznie poddawane testowi na utratę wartości.

Nakłady poniesione na prace rozwojowe wykonane w ramach danego przedsięwzięcia są przenoszone na kolejny okres, jeżeli można uznać, że zostaną one w przyszłości odzyskane.

Z wyjątkiem kosztów prac rozwojowych wszystkie wartości niematerialne wytworzone przez Grupę nie podlegają aktywowaniu i ujmowane są w zysku lub stracie okresu, w którym dotyczące ich koszty zostały poniesione.

Wartość niematerialną powstałą w wyniku prac rozwojowych ujmuje się wtedy i tylko wtedy, gdy można udowodnić:

- możliwość, z technicznego punktu widzenia, ukończenia składnika wartości niematerialnych tak, aby nadawał się do użytkowania lub sprzedaży,
- zamiar ukończenia składnika wartości niematerialnych oraz jego użytkowania lub sprzedaży,
- zdolność do użytkowania lub sprzedaży składnika wartości niematerialnych,
- sposób, w jaki składnik wartości niematerialnych będzie wytwarzał prawdopodobne przyszłe korzyści ekonomiczne,
- dostępność stosownych środków technicznych, finansowych i innych, które mają służyć ukończeniu prac rozwojowych oraz użytkowaniu lub sprzedaży składnika wartości niematerialnych,
- możliwość wiarygodnego ustalenia nakładów poniesionych w czasie prac rozwojowych, które można przyporządkować temu składnikowi wartości niematerialnych.

Do pozycji wartości niematerialnych Grupa zalicza także wydatki poniesione na nabycie prawa wieczystego użytkowania gruntu. Wieczyste użytkowanie gruntu traktowane jest jako leasing operacyjny, w związku z czym nie ujmuje się jego przedmiotu jako aktywów Grupy. Jednakże wydatki na nabycie takich praw na rynku wtórnym (od innych podmiotów) oraz wydatki związane z nadaniem takich praw przez właściwe urzędy państwowe, ujmowane są jako wartości niematerialne i amortyzowane w okresie umownym w jakim Grupa może te prawa wykorzystywać.

W momencie przekształcenia prawa użytkowania wieczystego gruntów w prawo własności Spółka dokonuje przekwalifikowania wcześniej ujętego prawa jako wartości niematerialne i prawne do gruntów a opłatę z tytułu przekształcenia ujmuje jako zwiększenie wartości posiadanego prawa.

Amortyzacja wartości niematerialnych odbywa się według stawek odzwierciedlających przewidywany okres ich użytkowania. Szacunki okresu użytkowania weryfikowane są corocznie. Grupa nie posiada wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania. Dla celów amortyzacji wartości niematerialnych o określonym okresie użytkowania stosowana jest metoda amortyzacji liniowej. Okresy użytkowania dla poszczególnych składników wartości niematerialnych są następujące:

Licencje na oprogramowanie	3 lata
Znaki towarowe	5 – 20 lat
Prawo wieczystego użytkowania gruntów	do końca okresu na jaki udzielono prawa

Wartości niematerialne poddawane są testowi na utratę wartości jeśli istnieją przesłanki wskazujące na występowanie utraty wartości, przy czym dla wartości niematerialnych w okresie ich realizacji ewentualna utrata wartości określana jest na każdy dzień bilansowy. Skutki utraty wartości, wartości niematerialnych jak również ich amortyzacji odnoszone są w koszty działalności podstawowej.

Wartości niematerialne utrzymywane na podstawie umowy leasingu finansowego amortyzuje się przez okres ich przewidywanego użytkowania ekonomicznego na takich samych zasadach jak aktywa własne, nie dłużej jednak niż okres trwania leasingu.

Wartości niematerialne spełniające kryteria zakwalifikowania ich jako przeznaczone do sprzedaży, lub ujęte w grupie do zbycia wycenia się zgodnie z zasadami zawartymi w punkcie *Aktywa trwałe przeznaczone do zbycia*.

Zyski lub straty wynikłe ze sprzedaży / likwidacji lub zaprzestania użytkowania pozycji wartości niematerialnych określa się jako różnicę między przychodami ze sprzedaży a wartością bilansową tych pozycji i ujmuje się je w zysku/stracie okresu.

Utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych oprócz wartości firmy

Na każdy dzień bilansowy Grupa dokonuje przeglądu wartości bilansowych posiadanego majątku trwałego i wartości niematerialnych w celu stwierdzenia, czy nie występują przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. Jeżeli stwierdzono istnienie takich przesłanek, szacowana jest wartość odzyskiwalna danego składnika aktywów, w celu ustalenia potencjalnego odpisu z tego tytułu. W sytuacji, gdy składnik aktywów nie generuje przepływów pieniężnych, które są w znacznym stopniu niezależne od przepływów generowanych przez inne aktywa, analizę przeprowadza się dla grupy aktywów generujących przepływy pieniężne, do której należy dany składnik aktywów. Jeśli możliwe jest wskazanie wiarygodnej i jednolitej podstawy alokacji, składniki majątku trwałego Grupy alokowane są do poszczególnych jednostek generujących przepływy pieniężne lub do najmniejszych grup jednostek generujących takie przepływy, dla których można wyznaczyć wiarygodne i jednolite podstawy alokacji. Jako jednostki generujące przepływy pieniężne (CGU) Grupa traktuje całą Grupę Kapitałową jako jeden ośrodek generujący przepływy kapitałowe.

Wartość odzyskiwalna ustalana jest jako wyższa spośród dwóch wartości: wartość godziwa pomniejszona o koszty sprzedaży lub wartość użytkowa. Ta ostatnia wartość odpowiada wartości bieżącej szacunku przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy użyciu stopy dyskonta przed opodatkowaniem uwzględniającej aktualną rynkową wartość pieniądza w czasie oraz ryzyko specyficzne dla danego składnika aktywów.

Jeżeli wartość odzyskiwalna jest niższa od wartości bilansowej składnika aktywów (lub jednostki generującej przepływy pieniężne), wartość bilansową tego składnika lub jednostki pomniejsza się do wartości odzyskiwalnej. Stratę z tytułu utraty wartości ujmuje się niezwłocznie jako koszt okresu, w którym wystąpiła.

Jeśli strata z tytułu utraty wartości ulega następnie odwróceniu, wartość netto składnika aktywów (lub jednostki generującej przepływy pieniężne) zwiększana jest do nowej oszacowanej wartości odzyskiwalnej, nieprzekraczającej jednak wartości bilansowej tego składnika aktywów jaka byłaby ustalona, gdyby w poprzednich latach nie ujęto straty z tytułu utraty wartości składnika aktywów jednostki generującej przepływy pieniężne. Odwrócenie straty z tytułu utraty wartości ujmuje się w niezwłocznie w zysku/stracie okresu.

Likwidacja rzeczowych składników aktywów trwałych

Zyski lub straty wynikłe ze sprzedaży / likwidacji lub zaprzestania użytkowania pozycji rzeczowych aktywów trwałych określa się, jako różnicę między przychodami ze sprzedaży a wartością bilansową tych pozycji i ujmuje się je w zysku/stracie okresu.

Aktywa trwale przeznaczone do zbycia

Aktywa trwale i grupy do zbycia klasyfikuje się jako przeznaczone do sprzedaży, jeśli ich wartość bilansowa zostanie odzyskana raczej w wyniku transakcji sprzedaży niż w wyniku ich dalszego użytkowania. Warunek ten uznaje się za spełniony wyłącznie wówczas, gdy wystąpienie transakcji sprzedaży jest bardzo prawdopodobne, a składnik aktywów (lub grupa do zbycia) jest dostępny do natychmiastowej sprzedaży w swoim obecnym stanie. Klasyfikacja składnika aktywów jako przeznaczonego do zbycia zakłada zamiar kierownictwa spółki do dokonania transakcji sprzedaży w ciągu roku od momentu zmiany klasyfikacji.

Aktywa trwale (i grupy do zbycia) sklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży wycenia się po niższej spośród dwóch wartości: pierwotnej wartości bilansowej lub wartości godziwej, pomniejszonej o koszty związane ze sprzedażą.

W sprawozdaniu z sytuacji finansowej aktywa przeznaczone do zbycia (lub grupa do zbycia) prezentowane są w osobnej pozycji aktywów obrotowych. Jeżeli z grupą do zbycia związane są zobowiązania jakie będą przekazane w transakcji sprzedaży łącznie z grupą do zbycia, zobowiązania te prezentowane są jako osobna pozycja zobowiązań krótkoterminowych.

Zapasy

Zapasy są aktywami, przeznaczonymi do sprzedaży w toku zwykłej działalności gospodarczej, będące w trakcie produkcji przeznaczonej na sprzedaż oraz mające postać materiałów lub surowców zużywanych w procesie produkcyjnym lub w trakcie świadczenia usług. Zapasy obejmują materiały, towary, produkty gotowe oraz produkcję w toku.

Materiały i towary wycenia się pierwotnie w cenach nabycia. Na dzień bilansowy wycena materiałów i towarów odbywa się z zachowaniem zasady ostrożnej wyceny, tzn. kategorie te wyceniane są według ceny nabycia lub ceny sprzedaży możliwej do uzyskania w zależności od tego która z nich jest niższa.

Produkty gotowe oraz produkty w toku wycenia się pierwotnie na poziomie rzeczywistego kosztu wytworzenia. Na dzień bilansowy wycena produktów gotowych i produkcji w toku odbywa się z zachowaniem zasad ostrożnej wyceny.

Zapasy towarów, materiałów i produktów gotowych obejmowane są odpisem aktualizującym według indywidualnej oceny ceny możliwej do uzyskania na dzień bilansowy.

Rozchód zapasów odbywa się według metody FIFO. Odpisy aktualizujące dotyczące zapasów, wynikające z ostrożnej wyceny oraz odpisy aktualizujące dla pozycji zalegających, jak i ich odwrócenia, odnoszone są w koszty wytworzenia produktów.

Pozostałe aktywa niefinansowe

Pozostałe należności obejmują w szczególności zaliczki przekazane z tytułu przyszłych zakupów zapasów i usług. Jako aktywa niepieniężne zaliczki nie podlegają dyskontowaniu.

Instrumenty finansowe

1. Zasady stosowane od 1 stycznia 2018 roku w związku z wdrożeniem MSSF 9

Inne niż pochodne instrumenty finansowe obejmują inwestycje kapitałowe, dłużne papiery wartościowe, należności z tytułu dostaw i usług i pozostałe należności, środki pieniężne i ich ekwiwalenty, kredyty i pożyczki oraz zobowiązania z tytułu dostaw i usług i pozostałe zobowiązania, oraz pochodne instrumenty finansowe.

Aktywa finansowe w Spółce obejmują udziały i akcje, pożyczki udzielone i należności od odbiorców oraz środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych.

Aktywa finansowe to niepochodne aktywa finansowe to: (a) udzielone pożyczki, (b) należności od odbiorców. Zmiany wartości bilansowej pieniężnych aktywów finansowych związane ze zmianami kursów wymiany walut, dochód odsetkowy obliczony metodą efektywnej stopy procentowej oraz dywidendy z inwestycji kapitałowych ujmują się w wynik. Inne zmiany wartości bilansowych aktywów finansowych ujmują się w pozostałych całkowitych dochodach i kumulują w pozycji kapitału z przeszacowania. W chwili zbycia inwestycji lub stwierdzenia jej utraty wartości skumulowany zysk lub strata uprzednio wykazywane w kapitale z przeszacowania inwestycji przenosi się na wynik. Wartość godziwą pieniężnych aktywów finansowych denominowanych w walutach obcych określa się w tej walucie i przelicza po kursie spotowym obowiązującym na koniec okresu sprawozdawczego. Dodatnie lub ujemne różnice kursowe ujmowane w wynik określa się na podstawie kosztu zamortyzowanego składnika aktywów pieniężnych. Inne dodatnie i ujemne różnice kursowe ujmują się w pozostałych całkowitych dochodach. Inwestycje kapitałowe nienotowane na aktywnym rynku, których wartości godziwej nie da się wiarygodnie wycenić oraz instrumenty pochodne powiązane z nimi i rozliczane w formie przekazania takich nienotowanych inwestycji kapitałowych, wycenia się po koszcie pomniejszonym o utratę wartości na koniec każdego okresu sprawozdawczego.

Zobowiązania finansowe obejmują zaciągnięte kredyty i pożyczki, inne rodzaje finansowania, kredyty na rachunkach bieżących, zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, zabezpieczające instrumenty pochodne, zobowiązania handlowe, zobowiązania wobec dostawców środków trwałych.

Aktywa i zobowiązania finansowe są ujmowane i wyceniane zgodnie z MSSF 9.

Zarząd klasyfikuje aktywa lub zobowiązania finansowe do odpowiedniej kategorii w momencie ich początkowego ujęcia.

Ujmowanie i wycena aktywów finansowych

a. Należności od odbiorców

Należności handlowe ujmują się początkowo w wartości godziwej, a następnie wycenia się według zamortyzowanego kosztu, metodą efektywnej stopy procentowej, pomniejszając przy tym o odpisy z tytułu utraty wartości.

Utrata wartości aktywów finansowych wycenianych wg zamortyzowanego kosztu

Spółka dokonuje oceny oczekiwanych strat kredytowych związanych z instrumentami dłużnymi wycenianymi według zamortyzowanego kosztu, niezależnie od tego czy wystąpiły przesłanki do utraty wartości.

W przypadku krótkoterminowych należności handlowych, które nie mają znaczącego elementu finansowania, Grupa stosuje podejście uproszczone wymagane w MSSF 9 i wycenia odpisy z tytułu utraty wartości w wysokości strat kredytowych oczekiwanych w całym okresie życia należności od momentu jej początkowego ujęcia. Grupa stosuje matrycę odpisów, w której odpisy oblicza się dla należności handlowych zaliczonych do różnych przedziałów wiekowych lub okresów przeterminowania.

Grupa stosuje trzystopniowy model utraty wartości aktywów finansowych innych niż należności handlowe:

- Stopień 1 – salda, dla których ryzyko kredytowe nie wzrosło znacząco od początkowego ujęcia. Oczekiwane straty kredytowe. Oczekiwane straty kredytowe określa się na podstawie prawdopodobieństwa niewypelnienia zobowiązania w ciągu 12 miesięcy (tj. całkowita oczekiwana strata kredytowa pomnożona jest przez prawdopodobieństwo, że strat wystąpi w ciągu kolejnych 12 miesięcy),
- Stopień 2 – obejmuje salda, dla których nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od początkowego ujęcia, ale brak jest obiektywnych przesłanek utraty wartości. Oczekiwane straty kredytowe określa się na podstawie prawdopodobieństwa niewypelnienia zobowiązania przez cały umowny okres życia danego aktywa,
- Stopień 3 – obejmuje salda z obiektywną przesłanką utraty wartości.

Należności handlowe są zaliczane do Stopnia 2 lub do Stopnia 3:

- Stopień 2 obejmuje należności handlowe, dla których zastosowano podejście uproszczone do wyceny oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia należności, za wyjątkiem pewnych należności handlowych zaliczonych do Stopnia 3,
- Stopień 3 obejmuje należności handlowe przeterminowane o ponad 90 dni lub zidentyfikowane indywidualnie jako nieobsługiwane.

b. Udzielone pożyczki

Udzielone pożyczki wycenia się początkowo w wartości godziwej. Na dzień bilansowy pożyczki wycenia się według zamortyzowanego kosztu, metodą efektywnej stopy procentowej, pomniejszając przy tym o odpisy z tytułu utraty wartości.

c. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych są utrzymywane głównie w celu zaspokojenia krótkoterminowego zapotrzebowania Spółki na środki pieniężne, a nie dla celów inwestycyjnych lub innych.

Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych obejmują środki pieniężne na rachunkach bankowych, środki pieniężne w kasie oraz płynne instrumenty, które mogą zostać w sposób natychmiastowy zamienione na środki pieniężne w znanej kwocie i które są przedmiotem nieznacznych zmian wartości.

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w rachunku przepływów pieniężnych składa się z określonych powyżej środków pieniężnych i ich ekwiwalentów.

Ujmowanie i wycena zobowiązań finansowych

a. Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu

Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek oraz inne zobowiązania finansowe są początkowo ujmowane w wartości godziwej, a następnie są wyceniane według zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej. Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu są prezentowane w bilansie w pozycjach „Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek (dlugo i krótkoterminowe)” i „Zobowiązania z tytułu dostaw i usług”.

Koszty transakcji, bezpośrednio związane z nabyciem lub emisją zobowiązania finansowego, pomniejszają wartość bilansową tego zobowiązania, ponieważ w momencie początkowego ujęcia składnik zobowiązań ujmuje się w wartości godziwej kwot zapłaconych lub otrzymanych w zamian za zobowiązanie. Następnie koszty te są amortyzowane przez okres trwania zobowiązania, przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej.

Efektywna stopa procentowa jest stopą, która dyskontuje oszacowany strumień przyszłych płatności pieniężnych dokonywanych przez oczekiwany okres do upływu terminu wymagalności instrumentu finansowego, a w uzasadnionych przypadkach do momentu następnej korekty oprocentowania, do wartości bilansowej netto zobowiązania finansowego. Wyciszenie obejmuje wszystkie opłaty i koszty płacone lub otrzymywane przez strony umowy.

Ujmowanie i wycena instrumentów pochodnych

Spółka używa pochodnych instrumentów finansowych do zabezpieczenia ryzyka kursowego i ryzyka zmiany stóp procentowych. Wbudowane instrumenty pochodne są wydzielane z umowy zasadniczej i wykazywane oddzielnie, jeśli cechy ekonomiczne i ryzyka umowy zasadniczej i wbudowanego instrumentu pochodnego nie są blisko powiązane.

Instrumenty pochodne są wykazywane w bilansie i wyceniane w wartości godziwej. Instrumenty pochodne wykorzystywane przez Spółkę nie są przedmiotem aktywnego rynku i ich wartość godziwa jest obliczana przy zastosowaniu standardowych modeli wyceny. Wartość godziwa jest obliczana na podstawie bieżącej wartości netto przyszłych przepływów pieniężnych związanych z tymi instrumentami finansowymi, kwotowanych rynkowych terminowych stóp procentowych, kwotowanych rynkowych terminowych kursów wymiany walut lub jeżeli kwotowane rynkowe terminowe kursy wymiany walut nie są dostępne, na podstawie kursów terminowych obliczanych w oparciu o bieżące kursy walutowe z wykorzystaniem metody parytetu stóp procentowych.

Z wyjątkiem zysków i strat na zabezpieczających instrumentach pochodnych (patrz poniżej), zyski i straty powstałe z tytułu zmian wartości godziwej instrumentów finansowych klasyfikowanych jako aktywa lub zobowiązania wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat są ujmowane bezpośrednio w zysku/stracie okresu. Składnik odsetek powstający z wyceny instrumentów pochodnych przeznaczonych do obrotu jest prezentowany jako koszt odsetkowy w ramach kosztów finansowych. Składnik różnic kursowych powstały z wyceny instrumentów pochodnych przeznaczonych do obrotu, stanowiących zabezpieczenie ekonomiczne transakcji handlowych lub finansowych, jest prezentowany odpowiednio jako zysk / (strata) z tytułu różnic kursowych w ramach pozostałych przychodów / kosztów operacyjnych lub jako koszty finansowe, w zależności od treści danej transakcji. Składnik różnic kursowych powstały z wyceny pozostałych instrumentów pochodnych przeznaczonych do obrotu jest prezentowany jako zysk / (strata) z tytułu różnic kursowych w ramach kosztów finansowych.

Spółka traktuje instrument pochodny jako pojedynczy element księgowy i prezentuje go jako krótkoterminowy lub długoterminowy w zależności od daty ostatnich przepływów pieniężnych, które mogą nastąpić w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego lub w okresie powyżej 12 miesięcy od dnia bilansowego.

a. Instrumenty zabezpieczające

Instrumenty pochodne mogą zostać zakwalifikowane jako instrumenty zabezpieczające wartość godziwą lub instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne.

Zabezpieczanie wartości godziwej

Zabezpieczenie wartości godziwej jest zabezpieczeniem przed zagrożeniem zmianami w wartości godziwej ujętego aktywa, zobowiązania lub wyodrębnionej jego części, które przypisać można do konkretnego rodzaju ryzyka – szczególnie ryzyka stopy procentowej lub ryzyka walutowego i które może wpłynąć na wykazywany zysk lub stratę netto,

Zabezpieczanie przepływów pieniężnych

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych jest zabezpieczeniem przed zagrożeniem zmiennością przepływów pieniężnych, które można przypisać do konkretnego rodzaju ryzyka związanego z ujętym aktywem, zobowiązaniem lub wysoce prawdopodobną prognozowaną transakcją (taką jak przyszły zakup lub sprzedaż) oraz które może wpłynąć na wykazywany zysk lub stratę netto.

Rachunkowość zabezpieczeń

Powiązania zabezpieczające podlegają rachunkowości zabezpieczeń jeśli:

- w momencie ustanowienia transakcji zabezpieczającej formalnie wyznaczono oraz udokumentowano powiązanie zabezpieczające,
- w momencie ustanowienia transakcji zabezpieczającej oraz w okresach następnych oczekuje się, że zabezpieczenie będzie wysoce efektywne w kompensowaniu zmian wartości godziwej lub przepływów pieniężnych wynikających z zabezpieczanego ryzyka w okresie stosowania zabezpieczenia (tj. rzeczywista efektywność transakcji zabezpieczającej jest w przedziale 80-125 procent),
- w przypadku zabezpieczeń przepływów pieniężnych, planowana transakcja będąca przedmiotem zabezpieczenia, musi być wysoce prawdopodobna oraz musi podlegać zagrożeniu zmianami przepływów pieniężnych, które w rezultacie mogą wpływać na rachunek zysków i strat,
- efektywność zabezpieczenia można wiarygodnie ocenić, tj. wartość godziwa lub przepływy pieniężne związane z pozycją zabezpieczaną wynikające z zabezpieczanego ryzyka oraz wartość godziwa instrumentu zabezpieczającego, mogą być wiarygodnie wycenione,
- zabezpieczenie jest na bieżąco oceniane i stwierdza się jego wysoką efektywność we wszystkich okresach sprawozdawczych, na które zabezpieczenie zostało ustanowione.

Skutki zastosowania rachunkowości zabezpieczeń

Skutki zastosowania rachunkowości zabezpieczeń są następujące:

- dla zabezpieczeń wartości godziwej ujętego aktywa lub zobowiązania, zmiana wartości godziwej zabezpieczonej części aktywa lub zobowiązania, wynikająca z zabezpieczanego ryzyka, koryguje wartość bilansową tego aktywa lub zobowiązania. Zysk lub stratę z tytułu zmiany wartości godziwej pozycji zabezpieczanej ujmuje się w rachunku zysków i strat bieżącego okresu. Zysk lub strata ta podlega kompensacji z efektywną częścią zysku lub straty z tytułu przeszacowania instrumentu zabezpieczającego do wartości godziwej. Jeśli nieujęte uprawdopodobnione przyszłe zobowiązanie jest wyznaczone jako pozycja zabezpieczana, następujące kumulowane zmiany wartości godziwej uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania wynikające z zabezpieczanego ryzyka ujmuje się jako składnik aktywów lub zobowiązania, a powstające zyski lub straty ujmuje się w rachunku wyników. Początkowa wartość bilansowa składnika aktywów lub zobowiązania powstałego w wyniku wypełnienia przez jednostkę uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania, jest korygowana o skumulowane zmiany wartości godziwej uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania wynikające z zabezpieczanego ryzyka, które były ujęte w bilansie. Korekta wartości bilansowej zabezpieczanego instrumentu podlega amortyzacji, a dokonane odpisy ujmuje się w rachunku wyników. Amortyzacja rozpoczyna się od najwcześniejszej możliwej daty a nie od momentu, kiedy pozycja zabezpieczana przestała być korygowana o zmianę wartości godziwej, wynikającą z zabezpieczanego ryzyka. Korektę rozlicza się za pomocą efektywnej stopy procentowej przeliczonej na dzień rozpoczęcia amortyzacji,
- dla zabezpieczeń przepływów pieniężnych, część zysku lub straty na instrumencie zabezpieczającym, którą uznano za efektywne zabezpieczenie, ujmowana jest bezpośrednio w innych całkowitych dochodach, natomiast część zysku lub straty uznana za nieefektywne zabezpieczenie jest ujmowana w rachunku zysków i strat. Kwoty, które zostały ujęte bezpośrednio w innych całkowitych dochodach, są ujmowane w rachunku zysków i strat w tym samym okresie albo w okresach, w których zabezpieczone transakcje wpływają na rachunek zysków i strat. W momencie, kiedy zabezpieczana transakcja skutkuje ujęciem niefinansowego składnika aktywów lub zobowiązań, zyski i straty odroczone uprzednio w innych całkowitych dochodach uwzględnia się w wartości początkowej danego składnika aktywów lub zobowiązań.

W przypadku, gdy instrument zabezpieczający lub powiązanie zabezpieczające ulega wygaśnięciu lub rozwiązaniu, lecz oczekuje się zrealizowania transakcji zabezpieczanej, skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym odnoszone bezpośrednio na kapitał własny przez okres, w którym zabezpieczenie było efektywne, ujmuje się dalej w odrębnej pozycji w kapitale własnym, aż do momentu zajścia planowanej transakcji. Gdy realizacja transakcji zabezpieczanej nie jest prawdopodobna, skumulowany zysk lub strata wykazywane dotychczas w kapitale własnym odnoszone są bezpośrednio do rachunku zysków lub strat danego okresu.

Wyłączenie z bilansu aktywów i zobowiązań finansowych

a. Aktywa finansowe

Składnik aktywów finansowych (albo część składnika aktywów finansowych lub grupy podobnych aktywów finansowych) jest wyłączany z bilansu wówczas, gdy:

- prawa do uzyskiwania przepływów pieniężnych z tytułu tego składnika aktywów wygasły,
- Spółka zachowała prawo do uzyskiwania przepływów pieniężnych z tytułu tego składnika aktywów, ale jednocześnie zaciągnęła zobowiązanie do ich wypłaty w całości i bez znaczącej zwłoki na rzecz strony trzeciej,
- Spółka przeniosła swoje prawa do uzyskiwania przepływów pieniężnych z tytułu składnika aktywów na inny podmiot i albo (a) przeniosła na ten podmiot zasadniczo całe ryzyko i wszystkie pożytki wynikające z posiadania tego aktywa, albo (b) ani nie przeniosła na inny podmiot, ani nie zatrzymała przy sobie zasadniczo całego ryzyka oraz wszystkich pożytków wynikających z posiadania aktywa, ale przekazała innemu podmiotowi kontrolę nad tym aktywem.

b. Zobowiązania finansowe

Zobowiązanie finansowe jest wyłączane z bilansu w momencie wypełnienia, umorzenia lub wygaśnięcia związanego z nim obowiązku.

W sytuacji, gdy zobowiązanie finansowe zostało zastąpione innym zobowiązaniem wobec tego samego wierzyciela zaciągniętym na znacząco odmiennych warunkach lub gdy warunki zobowiązania finansowego zostały znacząco zmienione, zastąpienie lub zmiana ujmowana jest jako wygaśnięcie pierwotnego zobowiązania finansowego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego, zaś różnica między wartością bilansową starego i nowego zobowiązania odnoszona jest na rachunek zysków i strat.

2. Zasady stosowane do 31 grudnia 2017 roku tj. zgodnie z MSR 39

Inne niż pochodne instrumenty finansowe obejmują inwestycje kapitałowe, dłużne papiery wartościowe, należności z tytułu dostaw i usług i pozostałe należności, środki pieniężne i ich ekwiwalenty, kredyty i pożyczki oraz zobowiązania z tytułu dostaw i usług i pozostałe zobowiązania, oraz pochodne instrumenty finansowe.

Aktywa finansowe w Spółce obejmują aktywa dostępne do sprzedaży (udziały i akcje), pożyczki udzielone i należności własne oraz środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży (DDS) to niepochodne aktywa finansowe sklasyfikowane jako dostępne do sprzedaży lub niezaliczone do: (a) pożyczek i należności, (b) utrzymywanych do terminu wymagalności (UTW), (c) wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy (WGPW). Zmiany wartości bilansowej pieniężnych aktywów finansowych DDS związane ze zmianami kursów wymiany walut, dochód odsetkowy obliczony metodą efektywnej stopy procentowej oraz dywidendy z inwestycji kapitałowych DDS ujmują się w wynik. Inne zmiany wartości bilansowych aktywów finansowych DDS ujmują się w pozostałych całkowitych dochodach i kumulują w pozycji kapitału z przeszacowania. W chwili zbycia inwestycji lub stwierdzenia jej utraty wartości skumulowany zysk lub strata uprzednio wykazywane w kapitale z przeszacowania inwestycji przenosi się na wynik. Wartość godziwą pieniężnych aktywów finansowych DDS denominowanych w walutach obcych określa się w tej walucie i przelicza po kursie spotowym obowiązującym na koniec okresu sprawozdawczego. Dodatnie lub ujemne różnice kursowe ujemne w wynik określa się na podstawie kosztu zamortyzowanego składnika aktywów pieniężnych. Inne dodatnie i ujemne różnice kursowe ujmują się w pozostałych całkowitych dochodach. Inwestycje kapitałowe DDS nienotowane na aktywnym rynku, których wartości godziwej nie da się wiarygodnie wycenić oraz instrumenty pochodne powiązane z nimi i rozliczane w formie przekazania takich nienotowanych inwestycji kapitałowych, wycenia się po koszcie pomniejszonym o utratę wartości na koniec każdego okresu sprawozdawczego.

Zobowiązania finansowe obejmują zaciągnięte kredyty i pożyczki, inne rodzaje finansowania, kredyty na rachunkach bieżących, zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, zabezpieczające instrumenty pochodne, zobowiązania handlowe, zobowiązania wobec dostawców środków trwałych.

Aktywa i zobowiązania finansowe są ujmowane i wyceniane zgodnie z MSR 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena”.

Zarząd klasyfikuje aktywa lub zobowiązania finansowe do odpowiedniej kategorii w momencie ich początkowego ujęcia.

Ujmowanie i wycena aktywów finansowych

W momencie początkowego ujęcia, aktywa finansowe są wyceniane w wartości godziwej powiększonej – w przypadku inwestycji, które nie są wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat – o koszty transakcji bezpośrednio do nich przyporządkowane.

a. Pożyczki udzielone i należności własne

Pożyczki udzielone i należności własne są aktywami finansowymi niebędącymi instrumentami pochodnymi, z ustalonymi lub możliwymi do określenia płatnościami, które nie są kwotowane na aktywnym rynku. Obejmują one należności handlowe, pozostałe pożyczki i należności. Po początkowym ich ujęciu w wartości godziwej, powiększonej o bezpośrednie koszty transakcji, są one wyceniane według zamortyzowanego kosztu przy użyciu efektywnej stopy procentowej. Należności krótkoterminowe o nieokreślonym oprocentowaniu wyceniane są w kwocie pierwotnie zafakturowanej, o ile zastosowanie dyskonta nie wpłynie w istotny sposób na uzyskany wynik.

Przepływy pieniężne z tytułu pożyczek udzielonych i należności własnych o zmiennym oprocentowaniu są okresowo poddawane wycenie, w celu uwzględnienia ewentualnych zmian w rynkowych stopach procentowych.

Na każdy dzień bilansowy Spółka ocenia, czy istnieją jakiekolwiek obiektywne przesłanki wskazujące na to, iż wartość pożyczek udzielonych lub należności własnych uległa obniżeniu. W przypadku wystąpienia takich przesłanek, ustalana jest wartość odzyskiwalna składnika aktywów. Jeżeli jest ona mniejsza niż wartość księgowa składnika aktywów, wówczas odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości jest ujmowany w zysku/stracie okresu.

Należności handlowe, które są jednorodne i charakteryzują się podobnym ryzykiem kredytowym, są testowane na utratę wartości łącznie. Szacując przewidywane ryzyko kredytowe Spółka korzysta z danych historycznych w celu określenia zmniejszenia szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych z grupy aktywów, które mogą wystąpić po początkowym ujęciu tych aktywów w bilansie.

Obliczając wartość odzyskiwalną należności, które indywidualnie są znaczące i niejednorodne Spółka bierze pod uwagę znaczące trudności finansowe dłużnika lub prawdopodobieństwo upadłości albo reorganizacji finansowej dłużnika.

W przypadku utraty wartości, wartość bilansowa pożyczek udzielonych i należności własnych jest zmniejszana przy wykorzystaniu oddzielnego konta odpisów aktualizujących. Nieodzyskiwalne należności, na które był utworzony odpis aktualizujący, są spisywane poprzez wykorzystanie konta odpisów aktualizujących.

W przypadku gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wartość należności jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie należności w związku z upływem czasu jest ujmowane jako przychody finansowe.

b. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych są utrzymywane głównie w celu zaspokojenia krótkoterminowego zapotrzebowania Spółki na środki pieniężne, a nie dla celów inwestycyjnych lub innych.

Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych obejmują środki pieniężne na rachunkach bankowych, środki pieniężne w kasie oraz płynne instrumenty, które mogą zostać w sposób natychmiastowy zamienione na środki pieniężne w znanej kwocie i które są przedmiotem nieznacznych zmian wartości.

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w rachunku przepływów pieniężnych składa się z określonych powyżej środków pieniężnych i ich ekwiwalentów.

Ujmowanie i wycena zobowiązań finansowych

a. Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu

Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek oraz inne zobowiązania finansowe są początkowo ujmowane w wartości godziwej, a następnie są wyceniane według zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej. Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu są prezentowane w bilansie w pozycjach „Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek (długo i krótkoterminowe)” i „Zobowiązania z tytułu dostaw i usług”.

Koszty transakcji, bezpośrednio związane z nabyciem lub emisją zobowiązania finansowego, pomniejszają wartość bilansową tego zobowiązania, ponieważ w momencie początkowego ujęcia składnik zobowiązań ujmuje się w wartości godziwej kwot zapłaconych lub otrzymanych w zamian za zobowiązanie. Następnie koszty te są amortyzowane przez okres trwania zobowiązania, przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej.

Efektywna stopa procentowa jest stopą, która dyskontuje oszacowany strumień przyszłych płatności pieniężnych dokonywanych przez oczekiwany okres do upływu terminu wymagalności instrumentu finansowego, a w uzasadnionych przypadkach do momentu następnej korekty oprocentowania, do wartości bilansowej netto zobowiązania finansowego. Wycenienie obejmuje wszystkie opłaty i koszty płacone lub otrzymywane przez strony umowy.

Ujmowanie i wycena instrumentów pochodnych

Spółka używa pochodnych instrumentów finansowych do zabezpieczenia ryzyka kursowego i ryzyka zmiany stóp procentowych. Wbudowane instrumenty pochodne są wydzielane z umowy zasadniczej i wykazywane oddzielnie, jeśli cechy ekonomiczne i ryzyka umowy zasadniczej i wbudowanego instrumentu pochodnego nie są blisko powiązane.

Instrumenty pochodne są wykazywane w bilansie i wyceniane w wartości godziwej. Instrumenty pochodne wykorzystywane przez Spółkę nie są przedmiotem aktywnego rynku i ich wartość godziwa jest obliczana przy zastosowaniu standardowych modeli wyceny. Wartość godziwa jest obliczana na podstawie bieżącej wartości netto przyszłych przepływów pieniężnych związanych z tymi instrumentami finansowymi, kwotowanych rynkowych terminowych stóp procentowych, kwotowanych rynkowych terminowych kursów wymiany walut lub jeżeli kwotowane rynkowe terminowe kursy wymiany walut nie są dostępne, na podstawie kursów terminowych obliczanych w oparciu o bieżące kursy walutowe z wykorzystaniem metody parytetu stóp procentowych.

Z wyjątkiem zysków i strat na zabezpieczających instrumentach pochodnych (patrz poniżej), zyski i straty powstałe z tytułu zmian wartości godziwej instrumentów finansowych klasyfikowanych jako aktywa lub zobowiązania wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat są ujmowane bezpośrednio w zysku/stracie okresu. Składnik odsetek powstający z wyceny instrumentów pochodnych przeznaczonych do obrotu jest prezentowany jako koszt odsetkowy w ramach kosztów finansowych. Składnik różnic kursowych powstały z wyceny instrumentów pochodnych przeznaczonych do obrotu, stanowiących zabezpieczenie ekonomiczne transakcji handlowych lub finansowych, jest prezentowany odpowiednio jako zysk / (strata) z tytułu różnic kursowych w ramach pozostałych przychodów / kosztów operacyjnych lub jako koszty finansowe, w zależności od treści danej transakcji. Składnik różnic kursowych powstały z wyceny pozostałych instrumentów pochodnych przeznaczonych do obrotu jest prezentowany jako zysk / (strata) z tytułu różnic kursowych w ramach kosztów finansowych.

Spółka traktuje instrument pochodny jako pojedynczy element księgowy i prezentuje go jako krótkoterminowy lub długoterminowy w zależności od daty ostatnich przepływów pieniężnych, które mogą nastąpić w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego lub w okresie powyżej 12 miesięcy od dnia bilansowego.

a. Instrumenty zabezpieczające

Instrumenty pochodne mogą zostać zakwalifikowane jako instrumenty zabezpieczające wartość godziwą lub instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne.

Zabezpieczanie wartości godziwej

Zabezpieczenie wartości godziwej jest zabezpieczeniem przed zagrożeniem zmianami w wartości godziwej ujętego aktywa, zobowiązania lub wyodrębnionej jego części, które przypisać można do konkretnego rodzaju ryzyka – szczególnie ryzyka stopy procentowej lub ryzyka walutowego i które może wpłynąć na wykazywany zysk lub stratę netto,

Zabezpieczanie przepływów pieniężnych

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych jest zabezpieczeniem przed zagrożeniem zmiennością przepływów pieniężnych, które można przypisać do konkretnego rodzaju ryzyka związanego z ujętym aktywem, zobowiązaniem lub wysoce prawdopodobną prognozowaną transakcją (taką jak przyszły zakup lub sprzedaż) oraz które może wpłynąć na wykazywany zysk lub stratę netto.

Rachunkowość zabezpieczeń

Powiązania zabezpieczające podlegają rachunkowości zabezpieczeń jeśli:

- w momencie ustanowienia transakcji zabezpieczającej formalnie wyznaczono oraz udokumentowano powiązanie zabezpieczające,
- w momencie ustanowienia transakcji zabezpieczającej oraz w okresach następnych oczekuje się, że zabezpieczenie będzie wysoce efektywne w kompensowaniu zmian wartości godziwej lub przepływów pieniężnych wynikających z zabezpieczanego ryzyka w okresie stosowania zabezpieczenia (tj. rzeczywista efektywność transakcji zabezpieczającej jest w przedziale 80-125 procent),
- w przypadku zabezpieczeń przepływów pieniężnych, planowana transakcja będąca przedmiotem zabezpieczenia, musi być wysoce prawdopodobna oraz

- musi podlegać zagrożeniu zmianami przepływów pieniężnych, które w rezultacie mogą wpływać na rachunek zysków i strat,
- efektywność zabezpieczenia można wiarygodnie ocenić, tj. wartość godziwa lub przepływy pieniężne związane z pozycją zabezpieczaną wynikające z zabezpieczanego ryzyka oraz wartość godziwa instrumentu zabezpieczającego, mogą być wiarygodnie wycenione,
 - zabezpieczenie jest na bieżąco oceniane i stwierdza się jego wysoką efektywność we wszystkich okresach sprawozdawczych, na które zabezpieczenie zostało ustanowione.

Skutki zastosowania rachunkowości zabezpieczeń

Skutki zastosowania rachunkowości zabezpieczeń są następujące:

- dla zabezpieczeń wartości godziwej ujętego aktywa lub zobowiązania, zmiana wartości godziwej zabezpieczonej części aktywa lub zobowiązania, wynikająca z zabezpieczanego ryzyka, koryguje wartość bilansową tego aktywa lub zobowiązania. Zysk lub stratę z tytułu zmiany wartości godziwej pozycji zabezpieczanej ujmuje się w rachunku zysków i strat bieżącego okresu. Zysk lub strata ta podlega kompensacie z efektywną częścią zysku lub straty z tytułu przeszacowania instrumentu zabezpieczającego do wartości godziwej. Jeśli nieujęte uprawdopodobnione przyszłe zobowiązanie jest wyznaczone jako pozycja zabezpieczana, następujące kumulowane zmiany wartości godziwej uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania wynikające z zabezpieczanego ryzyka ujmuje się jako składnik aktywów lub zobowiązania, a powstające zyski lub straty ujmuje się w rachunku wyników. Początkowa wartość bilansowa składnika aktywów lub zobowiązania powstałego w wyniku wypełnienia przez jednostkę uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania, jest korygowana o skumulowane zmiany wartości godziwej uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania wynikające z zabezpieczanego ryzyka, które były ujęte w bilansie. Korekta wartości bilansowej zabezpieczanego instrumentu podlega amortyzacji, a dokonane odpisy ujmuje się w rachunku wyników. Amortyzacja rozpoczyna się od najwcześniejszej możliwej daty a nie od momentu, kiedy pozycja zabezpieczana przestała być korygowana o zmianę wartości godziwej, wynikającą z zabezpieczanego ryzyka. Korektę rozlicza się za pomocą efektywnej stopy procentowej przeliczonej na dzień rozpoczęcia amortyzacji,
- dla zabezpieczeń przepływów pieniężnych, część zysku lub straty na instrumencie zabezpieczającym, którą uznano za efektywne zabezpieczenie, ujmowana jest bezpośrednio w innych całkowitych dochodach, natomiast część zysku lub straty uznana za nieefektywne zabezpieczenie jest ujmowana w rachunku zysków i strat. Kwoty, które zostały ujęte bezpośrednio w innych całkowitych dochodach, są ujmowane w rachunku zysków i strat w tym samym okresie albo w okresach, w których zabezpieczone transakcje wpływają na rachunek zysków i strat. W momencie, kiedy zabezpieczana transakcja skutkuje ujęciem niefinansowego składnika aktywów lub zobowiązań, zyski i straty odroczone uprzednio w innych całkowitych dochodach uwzględnia się w wartości początkowej danego składnika aktywów lub zobowiązań.

W przypadku, gdy instrument zabezpieczający lub powiązanie zabezpieczające ulega wygaśnięciu lub rozwiązaniu, lecz oczekuje się zrealizowania transakcji zabezpieczanej, skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym odnoszone bezpośrednio na kapitał własny przez okres, w którym zabezpieczenie było efektywne, ujmuje się dalej w odrębnej pozycji w kapitale własnym, aż do momentu zajścia planowanej transakcji. Gdy realizacja transakcji zabezpieczanej nie jest prawdopodobna, skumulowany zysk lub strata wykazywane dotychczas w kapitale własnym odnoszone są bezpośrednio do rachunku zysków lub strat danego okresu.

Wyłączenie z bilansu aktywów i zobowiązań finansowych

a. Aktywa finansowe

Składnik aktywów finansowych (albo część składnika aktywów finansowych lub grupy podobnych aktywów finansowych) jest wyłączany z bilansu wówczas, gdy:

- prawa do uzyskiwania przepływów pieniężnych z tytułu tego składnika aktywów wygasły,
- Spółka zachowała prawo do uzyskiwania przepływów pieniężnych z tytułu tego składnika aktywów, ale jednocześnie zaciągnęła zobowiązanie do ich wypłaty w całości i bez znaczącej zwłoki na rzecz strony trzeciej,
- Spółka przeniosła swoje prawa do uzyskiwania przepływów pieniężnych z tytułu składnika aktywów na inny podmiot i albo (a) przeniosła na ten podmiot zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści wynikające z posiadania tego aktywa, albo (b) ani nie przeniosła na inny podmiot, ani nie zatrzymała przy sobie zasadniczo całego ryzyka oraz wszystkich korzyści wynikających z posiadania aktywa, ale przekazała innemu podmiotowi kontrolę nad tym aktywem.

b. Zobowiązania finansowe

Zobowiązanie finansowe jest wyłączane z bilansu w momencie wypełnienia, umorzenia lub wygaśnięcia związanego z nim obowiązku.

W sytuacji, gdy zobowiązanie finansowe zostało zastąpione innym zobowiązaniem wobec tego samego wierzyciela zaciągniętym na znacząco odmiennych warunkach lub gdy warunki zobowiązania finansowego zostały znacząco zmienione, zastąpienie lub zmiana ujmowane jest jako wygaśnięcie pierwotnego zobowiązania finansowego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego, zaś różnica między wartością bilansową starego i nowego zobowiązania odnoszona jest na rachunek zysków i strat.

Kapitał podstawowy

Kapitał podstawowy w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym wykazuje się w wysokości określonej w statucie i wpisanej w rejestrze sądowym jednostki dominującej. Zadeklarowane, lecz niewniesione wkłady kapitałowe ujmuje się jako należne wkłady na poczet kapitału – jako wielkość ujemną. Akcje własne ujmuje się jako odrębną kategorię kapitału własnego ze znakiem ujemnym.

Zysk netto na jedną akcję

Zysk netto na akcję dla każdego okresu jest obliczony poprzez podzielenie zysku netto Grupy oraz zysku netto przypadającego akcjonariuszom jednostki dominującej za dany okres przez średnią ważoną liczbę akcji w danym okresie sprawozdawczym.

Zysk rozdzielony przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku netto za okres przypadającego na zwykłych akcjonariuszy Spółki dominującej (po potrąceniu odsetek od umarzalnych akcji uprzywilejowanych zamiennych na akcje zwykłe) przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych występujących w ciągu okresu (skorygowaną o wpływ opcji rozwadniających oraz rozwadniających umarzalnych akcji uprzywilejowanych zamiennych na akcje zwykłe).

Rezerwy

Grupa tworzy rezerwy wówczas, gdy ciąży na niej istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje wypływ korzyści ekonomicznych oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. Jeżeli Grupa spodziewa się, że koszty objęte rezerwą zostaną zwrócone, na przykład na mocy umowy ubezpieczenia, wówczas zwrot ten jest ujmowany jako odrębny składnik aktywów, ale tylko wtedy, gdy jest rzeczą praktycznie pewną, że zwrot ten rzeczywiście nastąpi. Koszty dotyczące danej rezerwy są wykazane w zysku lub stracie po pomniejszeniu o wszelkie zwroty.

Utworzone rezerwy zalicza się odpowiednio do kosztów operacyjnych, pozostałych kosztów operacyjnych, kosztów finansowych, zależnie od okoliczności, z którymi przyszłe zobowiązania się wiążą.

Jeżeli skutek zmiany wartości pieniądza w czasie jest istotny, kwota rezerwy odpowiada bieżącej wartości nakładów, które, jak się oczekuje, będą niezbędne do wypełnienia tego obowiązku. Stopę dyskontową ustala się przed opodatkowaniem, czyli odzwierciedla ona bieżącą ocenę rynku odnośnie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko związane konkretnie z danym składnikiem zobowiązań. Stopę dyskontowej nie obciąża ryzyko, o które skorygowano szacunki przyszłych przepływów pieniężnych. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszty finansowe.

W szczególności Grupa utworzyła następujące tytuły rezerw:

Rezerwy na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia

Zgodnie z zakładowymi systemami wynagradzania pracownicy spółek Grupy mają prawo do następujących świadczeń:

- odpraw emerytalno-rentowych – wypłacanych jednorazowo, w momencie przejścia na emeryturę/rentę,

Wartość bieżąca tych zobowiązań na każdy dzień bilansowy jest obliczana przez niezależnego aktuarusza. Naliczone zobowiązania są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do dnia bilansowego. Informacje demograficzne oraz informacje o rotacji zatrudnienia oparte są o dane historyczne. Stopę dyskontową otrzymuje się na podstawie rynkowej stopy zwrotu z obligacji Skarbu Państwa na dzień bilansowy. Zobowiązanie z tytułu odpraw emerytalnych ujmowane jest proporcjonalnie do przewidywanego okresu świadczenia pracy przez danego pracownika.

Czynności procesowe

Rezerwa na roszczenia przeciwko Spółce (czynności procesowe) jest tworzona, gdy w związku z toczącym się sporem sądowym lub pozasądowym istnieje prawdopodobieństwo powstania zobowiązania na skutek niekorzystnego dla Spółki rozstrzygnięcia sądu lub innego właściwego organu. Przy tworzeniu rezerwy uwzględnia się zarówno przyszłe zobowiązanie, łącznie z ewentualnymi odsetkami, jak i koszty prowadzenia procesu.

Pozostałe zobowiązania niefinansowe

Pozostałe zobowiązania niefinansowe obejmują w szczególności zobowiązania z tytułu podatku od towarów i usług, inne zobowiązania o charakterze publicznoprawnym (z wyjątkiem zobowiązań z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych ujmowanego w odrębnej pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej), nadwyżkę zobowiązań nad aktywami ZFŚS oraz zobowiązania z tytułu otrzymanych zaliczek, które będą rozliczone poprzez dostawę towarów, usług lub środków trwałych. Pozostałe zobowiązania niefinansowe ujmowane są w kwocie wymagającej zapłaty.

Rozliczenia międzyokresowe przychodów

Jako rozliczenia międzyokresowe przychodów ujmowane są w szczególności nieodpłatnie otrzymane środki trwałe.

Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych

Ustawa z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych z późniejszymi zmianami stanowi, że Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych („Fundusz”) tworzą pracodawcy zatrudniający powyżej 20 pracowników na pełne etaty. Jednostki wchodzące w skład Grupy skompensowały aktywa Funduszu ze swoimi zobowiązaniami wobec Funduszu, ponieważ aktywa te nie stanowią oddzielnych aktywów Grupy. Grupy tworzą taki fundusz i dokonują okresowych odpisów. Celem Funduszu jest subsydiowanie działalności socjalnej Grupy, pożyczek udzielonych jej pracownikom oraz pozostałych kosztów socjalnych.

Zobowiązania i należności warunkowe

Przez zobowiązania warunkowe rozumie się obowiązek wykonania świadczenia, którego powstanie jest uzależnione od zaistnienia określonych zdarzeń. Zobowiązania warunkowe, których prawdopodobieństwo nie jest wyższe niż 50%, nie są wykazywane w bilansie, jednakże ujawnia się informację o zobowiązaniu warunkowym, chyba, że prawdopodobieństwo wypływu środków uosabiających straty ekonomiczne jest znikome. W przypadku oceny prawdopodobieństwa na powyżej 50%, zobowiązanie zostaje ujęte w pasywach bilansu.

Spółka jest stroną spraw spornych, których prawdopodobieństwo realizacji zobowiązań warunkowych ocenione jest jako znikome. Łączna kwota zobowiązania warunkowego wynosi 850 tys. zł.

Należności warunkowe nie są wykazywane w bilansie, jednakże ujawnia się informację o należności warunkowej, jeżeli wpływ środków uosabiających korzyści ekonomiczne jest prawdopodobny.

Rachunek przepływów pieniężnych

Rachunek przepływów pieniężnych sporządzany jest metodą pośrednią.

9. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

W procesie stosowania polityki rachunkowości wobec zagadnień podanych poniżej największe znaczenie, oprócz szacunków księgowych, miał profesjonalny osąd kierownictwa, który wpływa na wielkości wykazywane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym, w tym w dodatkowych notach objaśniających. Założenia tych szacunków opierają się na najlepszej wiedzy Zarządu odnośnie bieżących i przyszłych działań i zdarzeń w poszczególnych obszarach.

Szacunki i związane z nimi założenia podlegają bieżącej weryfikacji. Zmiana szacunków księgowych jest ujęta w okresie, w którym dokonano zmiany szacunku lub w okresach bieżącym i przyszłych, jeżeli dokonana zmiana szacunku dotyczy zarówno okresu bieżącego, jak i okresów przyszłych.

9.1. Niepewność szacunków

Poniżej przedstawiono podstawowe założenia dotyczące przyszłości oraz inne podstawy szacunku niepewności na dzień bilansowy, mające znaczący wpływ na ryzyko istotnych korekt wartości bilansowej aktywów i zobowiązań w następnym roku obrotowym.

Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego

Aktywa z tytułu podatku odroczonego są wyceniane przy zastosowaniu stawek podatkowych, które będą stosowane na moment przewidywanego zrealizowania składnika aktywów, przyjmując za podstawę przepisy podatkowe, które obowiązywały na dzień bilansowy. Grupa rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego, bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione.

Okresy ekonomicznego użytkowania rzeczowych aktywów trwałych

Wysokość stawek oraz odpisów amortyzacyjnych jest ustalana na podstawie przewidywanego okresu ekonomicznego użytkowania danego składnika rzeczowych aktywów trwałych lub wartości niematerialnych oraz szacunków dotyczących wartości rezydualnej środków trwałych. Grupa corocznie dokonuje weryfikacji przyjętych okresów ekonomicznej użyteczności na podstawie bieżących szacunków. W przypadku, gdy okres korzystania ze składnika aktywów wynika z tytułów umownych okres użytkowania odpowiada okresowi wynikającemu z tych tytułów umownych. W sytuacji, gdy szacowany okres użytkowania jest krótszy niż okres wynikający z tytułów umownych przyjmuje się szacowany okres użytkowania. W przypadku zmiany długości okresu użytkowania o +/- 50% w stosunku do stawek przyjętych przez Spółkę w roku 2018, dla składników majątkowych podlegających amortyzacji, z grupy urządzenia techniczne i maszyny, wpływ zmiany na wynik finansowy wyniósłby odpowiednio: zmniejszenie/zwiększenie kosztów amortyzacji o ok. 3,1 mln zł lub (w 2017 roku odpowiednio: zmniejszenie/zwiększenie kosztów amortyzacji o ok. 3,1 mln zł).

W okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2018 roku, Spółka dokonała korekty okresu ekonomicznej użyteczności środków trwałych. W wyniku zmiany okresu ekonomicznej użyteczności środków trwałych amortyzacja, a tym samym wynik brutto Spółki, uległ zwiększeniu o kwotę 9,5 mln zł.

Wartość godziwa instrumentów finansowych

Wartość godziwą instrumentów finansowych, dla których nie istnieje aktywny rynek, wycenia się, wykorzystując odpowiednie techniki wyceny. Przy wyborze odpowiednich metod i założeń Grupa kieruje się profesjonalnym osądem.

Zarząd dokonuje osądu wybierając odpowiednią metodę wyceny instrumentów finansowych nienotowanych na aktywnym rynku. Stosuje się metody wyceny stosowane powszechnie przez praktyków rynkowych. Instrumenty finansowe wycenia się przy użyciu zdyskontowanych przepływów pieniężnych w oparciu o założenia potwierdzone, na ile to możliwe, dającymi się zaobserwować cenami czy stopami rynkowymi. Szczegóły dotyczące zastosowanych założeń i wyników analizy wrażliwości tych założeń przedstawiono w nocie 30.

Odpisy aktualizujące wartość należności oraz zapasów

Na dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości składnika należności, grupy należności oraz zapasów. Jeżeli wartość możliwa do odzyskania składnika aktywów jest niższa od jego wartości bilansowej, dana jednostka dokonuje odpisu aktualizującego do poziomu bieżącej wartości planowanych przepływów pieniężnych. Wartość odpisów należności oraz zapasów przedstawiono odpowiednio w notach 30.3 oraz 17.

Subiektywna ocena

W przypadku, gdy dana transakcja nie jest uregulowana w żadnym standardzie bądź interpretacji, Zarząd, kierując się subiektywną oceną, określa i stosuje polityki rachunkowości, które zapewnią, iż Sprawozdanie Finansowe będzie zawierać właściwe i wiarygodne informacje oraz będzie:

- prawidłowo, jasno i rzetelnie przedstawiać sytuację majątkową i finansową Spółki, wyniki jej działalności i przepływy pieniężne,
- odzwierciedlać treść ekonomiczną transakcji,
- obiektywne,
- sporządzone zgodnie z zasadą ostrożnej wyceny,
- kompletne we wszystkich istotnych aspektach.

Utrata rzeczowych wartości aktywów

Grupa ocenia na każdy dzień bilansowy, czy istnieją przesłanki utraty wartości aktywów niefinansowych. Oszacowanie wartości użytkowej polega na ustaleniu przyszłych przepływów pieniężnych generowanych przez ośrodek wypracowujący środki pieniężne i wymaga ustalenia stopy dyskontowej do zastosowania w celu obliczenia bieżącej wartości tych przepływów.

Ustalenie utraty wartości

Na każdy dzień bilansowy Grupa dokonuje przeglądu wartości bilansowych posiadanego majątku trwałego i wartości niematerialnych w celu stwierdzenia, czy nie występują przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. Jeżeli stwierdzono istnienie takich przesłanek, szacowana jest wartość odzyskiwalna danego składnika aktywów, w celu ustalenia potencjalnego odpisu z tego tytułu. W sytuacji, gdy składnik aktywów nie generuje przepływów pieniężnych, które są w znacznym stopniu niezależne od przepływów generowanych przez inne aktywa, analizę przeprowadza się dla grupy aktywów generujących przepływy pieniężne, do której należy dany składnik aktywów. Jeśli możliwe jest wskazanie wiarygodnej i jednolitej podstawy alokacji, składniki majątku trwałego Grupy alokowane są do poszczególnych jednostek generujących przepływy pieniężne lub do najmniejszych grup jednostek generujących takie przepływy, dla których można wyznaczyć wiarygodne i jednolite podstawy alokacji. Za potencjalną oznakę utraty wartości w przypadku Grupy, uważa się fakt poniesienia straty operacyjnej przez Grupę w roku obrotowym. W takim przypadku ustalana jest zdyskontowana suma przyszłych korzyści ekonomicznych, które przyniesie Grupa. Ewentualna utrata wartości jest ustalana w oparciu o zdyskontowaną wartość strumieni pieniężnych z działalności podstawowej z uwzględnieniem wartości rezydualnej.

Wartość odzyskiwalna ustalana jest jako wyższa spośród dwóch wartości: wartość godziwa pomniejszona o koszty sprzedaży lub wartość użytkowa. Ta ostatnia wartość odpowiada wartości bieżącej szacunku przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy użyciu stopy dyskonta po opodatkowaniu uwzględniającej aktualną rynkową wartość pieniądza w czasie oraz ryzyko specyficzne dla danego składnika aktywów.

Jeżeli wartość odzyskiwalna jest niższa od wartości bilansowej składnika aktywów (lub jednostki generującej przepływy pieniężne), wartość bilansową tego składnika lub jednostki pomniejsza się do wartości odzyskiwalnej. Stratę z tytułu utraty wartości ujmuje się niezwłocznie jako koszt okresu, w którym wystąpiła.

Jeśli strata z tytułu utraty wartości ulega następnie odwróceniu, wartość netto składnika aktywów (lub jednostki generującej przepływy pieniężne) zwiększana jest do nowej oszacowanej wartości odzyskiwalnej, nieprzekraczającej jednak wartości bilansowej tego składnika aktywów jaka byłaby ustalona, gdyby w poprzednich latach nie ujęto straty z tytułu utraty wartości składnika aktywów jednostki generującej przepływy pieniężne. Odwrócenie straty z tytułu utraty wartości ujmuje się w niezwłocznie w zysku/stracie okresu.

Testy na utratę wartości aktywów

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Grupa przeprowadziła testy pod kątem utraty wartości aktywów Grupy. Wartość odzyskiwalna ośrodka wypracowującego środki pieniężne jest oparta na kalkulacji wartości użytkowej. Kalkulacja ta wykorzystuje przewidywane przepływy pieniężne, oszacowane na podstawie historycznych wyników oraz oczekiwań odnośnie rozwoju rynku w przyszłości, zawartych w biznesplanie.

Przewidywane przepływy pieniężne dla ośrodka wypracowującego środki pieniężne opracowane zostały na podstawie założeń wynikających z historycznych doświadczeń skorygowanych do realizowanych planów oraz podjętych działań wraz z korektą o wiążące zobowiązania oraz szacunki co do konsekwencji zmian zachowań konsumentów.

Testy na utratę wartości zrealizowano na podstawie następujących założeń:

ZAŁOŻENIA	31.12.2018
Stopa dyskontowa po opodatkowaniu	8,59%
Budżetowa średnia marża EBITDA w latach prognozy 2019	10%
Budżetowa średnia marża EBITDA w latach prognozy 2020	12%
Budżetowa średnia marża EBITDA w latach prognozy 2021-2022	11%
Rezydualna stopa wzrostu	1,5%

Przewidywane przepływy pieniężne analizowane są w perspektywie 4-letniego planu rozwoju Grupy testowanego ośrodka wypracowującego środki pieniężne oraz na podstawie wartości rezydualnej w ostatnim okresie. Długość tego okresu (4 lat) wynika przede wszystkim z długoterminowego charakteru realizacji aktywów oraz długoterminowej natury inwestycji w branżę budowlaną. Rezydualna stopa wzrostu została oszacowana na poziomie 1,5%. Budżetowa marża EBITDA liczona jest na podstawie najaktualniejszych prognoz i planów finansowych dot. ośrodka wypracowującego przepływy pieniężne i bierze pod uwagę wszystkie czynniki wpływające na jego poziom. W efekcie przeprowadzanie testu z tytułu utraty wartości na dzień 31 grudnia 2018 roku nie skutkowało rozpoznaniem odpisu

Zarząd przeprowadził analizę wrażliwości modelu testu na utratę wartości, w celu określenia czy możliwe jest wystąpienie teoretycznej utraty wartości w przypadku zmian kluczowych parametrów przyjętych w analizie. W przypadku gdyby przyjęta na potrzeby testu z tytułu utraty wartości dla ośrodka generującego przepływy pieniężne średnia marża EBITDA uległa zmniejszeniu o 0,5 p.p., nie skutkowałoby to ewentualnym rozpoznanie odpisu z tytułu utraty wartości. Gdyby stopa dyskontowa uległa zwiększeniu o 0,5 p.p., skutkowałoby to ewentualnym rozpoznanie odpisu z tytułu utraty wartości w wysokości około 4,8 milionów złotych.

W ocenie Zarządu scenariusz ten jest odległy, ponieważ bieżąca analiza bazuje na prognozach przyjętych z dużym poziomem ostrożności. Zakładane w modelu plany rozwojowe wiążą się z ponoszeniem kosztów nowych rzeczowych aktywów i innych wydatków inwestycyjnych. Analizy Grupy pokazują, że ograniczenie tych planów i koncentracja na polepszeniu efektu skali oraz optymalizacji procesów wyraźnie zredukują ryzyko utraty wartości.

10. Zmiana szacunków

W okresie 12 miesięcy 2018 roku nie nastąpiły istotne zmiany w zakresie zagadnień, wobec których zastosowanie miał profesjonalny osąd kierownictwa.

W okresie 12 miesięcy 2018 roku nie nastąpiły istotne zmiany w zakresie pozycji, które obarczone są istotną niepewnością zmiany szacunków w okresie najbliższych 12 miesięcy.

11. Korekta błędów poprzednich okresów oraz zmiany zasad rachunkowości

Sprawozdanie finansowe za bieżący i poprzedni rok obrotowy sporządzono stosując identyczne zasady (politykę) rachunkowości, za wyjątkiem zmian wynikających z implementacji nowych standardów tj. MSSF 9 oraz MSSF 15.

12. Przychody i koszty

12.1. Działalność zaniechana

W ciągu 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2017 roku, jak i w ciągu 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2018 roku w Grupie nie wystąpiła działalność zaniechana.

12.2. Przychody ze sprzedaży

Począwszy od 1 stycznia 2018 roku Grupa stosuje MSSF 15. W wyniku wdrożenia MSSF 15 na dzień 1 stycznia 2018 roku Grupa nie zidentyfikowała żadnych umów z poprzednich okresów, które były aktywnym i zobowiązaniem z tytułu umów na ten dzień, w związku z czym nie dokonywano korekty poprzez zyski zatrzymane.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku nie wystąpiły aktywa ani zobowiązania z tytułu umów.

MSSF 15 ustanawia tzw. Model Pięciu Kroków rozpoznawania przychodów wynikających z umów z klientami. Wdrażając MSSF 15 zastosowano model bez korygowania bilansu otwarcia, gdyż wpływ niezakończonych umów nie był istotny.

Zgodnie z powyższym standardem przychody ujmowane są w kwocie wynagrodzenia, które przysługuje jednostce w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług klientowi.

Umowy sprzedaży klasyfikowane są do jednej z trzech grup umów:

1. Umowa o współpracy z Autoryzowanym Punktem Sprzedaży (APS)
2. Umowa dystrybucyjna
3. Zamówienie na przechowanie towaru

Analiza zapisów ww. umów nie spowodowała konieczności rozpoznania dodatkowych aktywów ani zobowiązań z tytułu umów z klientami na dzień wdrożenia MSSF 15.

	Zobowiązania do wykonania świadczeń	Wynagrodzenie	Przypisanie ceny transakcyjnej i ujęcie
Umowa o współpracy APS	W ramach umowy klient nabywa od Grupy produkty, a następnie zobowiązuje się do ich odsprzedaży do strony trzeciej – odbiorcy końcowego. Klient zobowiązuje się w umowie do dokonywania zakupu produktów od Grupy w łącznej rocznej kwocie i asortymencie produktów. Klient zobowiązuje się do zbycia do odbiorców końcowych całości produktów nabytych od Grupy i w prowadzonym przez siebie APS Platinum; niesprzedana część produktów (jeśli wystąpi) nie podlega zwrotowi do Grupy. Klient prowadzi działalność we własnym imieniu i na własny rachunek, jednakże z wykorzystaniem znaków towarowych i know-how należących do Grupy oraz zgodnie z wytycznymi przekazanymi przez Grupę.	Cena transakcyjna ustalana jest w oparciu o ustalony między stronami cennik produktów, z ewentualnym uwzględnieniem następujących elementów wynagrodzenia zmiennego – rabatów oraz kar umownych za niedostarczone/nieodebrane w danym roku uzgodnione roczne ilości produktu. W ramach umowy, usługi transportu może dokonywać klient lub Grupa. W przypadku, gdy to Grupa jest odpowiedzialna za transport, korzysta ona zawsze z usług strony trzeciej.	Przychód z tytułu sprzedaży produktów, jak również przychód z tytułu świadczonej usługi transportowej podlega rozpoznaniu w momencie przeniesienia kontroli nad produktami na rzecz klienta zgodnie z uzgodnionymi zasadami Incoterms dostawy (tj. najczęściej z chwilą wydania z magazynu).
Umowa dystrybucyjna	W ramach umowy klient dokonuje zakupów różnego rodzaju produktów oferowanych przez Grupę, a Grupa zobowiązuje się sprzedawać je klientowi. W umowie występują następujące zobowiązania do wykonania świadczenia, które nie są traktowane odrębnie: (1) sprzedaż produktów oraz (2) ewentualna świadczona przez Grupę usługa transportu produktów z magazynu Grupy do klienta.	Klient dokonuje zakupów od Grupy według cennika – wzajemnie uzgodnionych cen, określonych w umowie zasadniczej. W ramach umowy dostawy towarów wykonywana jest przez Grupę usługa transportu, przy czym opłaty za transport wliczone zostały w ceny towarów w ramach cennika. W przypadku, gdy to Grupa jest odpowiedzialna za transport, korzysta ona zawsze z usług strony trzeciej. Zgodnie z umową klient obciążany jest stałą opłatą za transport w sytuacjach, gdy zamówienie nie przekroczy określonego w umowie minimum wartościowego. Ponieważ dodatkowa opłata nie wiąże się z żadnym dodatkowym zobowiązaniem do wykonania świadczenia, ewentualna opłata podlegać będzie alokacji pomiędzy wszystkie zidentyfikowane w ramach umowy zobowiązania do wykonania	Przychód z tytułu sprzedaży produktów, jak również przychód z tytułu świadczonej usługi transportowej, podlega rozpoznaniu w momencie przeniesienia kontroli nad produktami na rzecz klienta zgodnie z uzgodnionymi zasadami Incoterms dostawy (tj. najczęściej z chwilą wydania z magazynu). Koszty usługi transportowej są prezentowane w kosztach sprzedaży ponieważ nie dotyczą odrębnego obowiązku świadczenia.

świadczenia w ramach danego zamówienia.

Zamówienie na przechowanie towaru

W ramach umowy klient składa Spółce zamówienie na wykonanie usługi magazynowania i przechowania produktów na dany okres. Spółka zobowiązana jest zachować produkty w stanie nie pogorszonym, przy czym nie odpowiada za ubytki bądź uszkodzenia w produktach, które zaistniałyby gdyby produkty znajdowały się w posiadaniu klienta i przechowywane były w identycznych warunkach (tj. na strzeżonym, niezadaszonym placu magazynowym), w szczególności wyniku z czynników atmosferycznych. Przechowywaniu podlegają produkty sprzedane przez Spółkę na rzecz klienta. Klient jest zobowiązany do odbioru całości produktów w nieprzekraczalnym terminie określonym w umowie.

Grupie przysługuje za każdy rozpoczęty miesiąc przechowania wynagrodzenie zależne od rodzaju produktu („Premium”, „TOP Premium” lub „Standard”), za każdą rozpoczętą paletę produktów (lub inne pełne opakowanie jednostkowe).

Warunki Incoterms sprzedaży to EXW. Zgodnie z umową, Libet nie jest upoważniony do korzystania z przedmiotu przechowywania, jak również oddania do korzystania osobom trzecim. Klient natomiast w okresie przechowywania ma prawo do swobodnego rozporządzania produktami i ich odbioru najpóźniej do określonego w umowie dnia.

Spółka rozpoznaje przychód w momencie przekazania towaru do klienta w wartości odzwierciedlającej cenę oczekiwaną przez jednostkę w zamian za przekazanie tych dóbr i usług. Aktywa finansowe rozpoznawane są w dacie transakcji.

Analiza przychodów ze sprzedaży Grupy za bieżący oraz poprzedni rok dla działalności kontynuowanej przedstawia się następująco:

Działalność kontynuowana	Okres zakończony 31.12.2017	Okres zakończony 31.12.2018
Przychody ze sprzedaży wyrobów	250 116	154 135
Przychody ze sprzedaży towarów	38 091	23 756
RAZEM	288 207	177 891

Przychody ze sprzedaży w przeważającej większości realizowane są na terenie kraju.

Działalność Grupy na terenie Polski nie wykazuje istotnego regionalnego zróżnicowania. W związku z powyższym Grupa nie wykazuje danych finansowych dotyczących segmentów operacyjnych.

Również ze względu na fakt, że działalność Grupy Kapitałowej z punktu widzenia rodzaju sprzedawanych produktów i towarów jest jednolita, w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym nie wykazuje się danych finansowych dotyczących segmentów operacyjnych ze względu na rodzaj sprzedawanych produktów lub towarów.

12.3. Informacje o wiodących klientach

Żaden pojedynczy klient nie odpowiadał więcej niż 10% przychodów ze sprzedaży zarówno w 2017 jak i w 2018 roku.

12.4. Przychody finansowe

	Okres zakończony 31.12.2017	Okres zakończony 31.12.2018
Przychody z tytułu instrumentów finansowych, w tym:		
Przychody odsetkowe	1	0
Otrzymane odsetki od należności z tytułu dostaw i usług	23	91
Razem przychody finansowe	24	91

Do przychodów finansowych klasyfikowane są przychody z tytułu otrzymanych dywidend, odsetki od działalności lokacyjnej i inwestycyjnej w różnego rodzaju formy instrumentów finansowych. Do działalności finansowej zaliczane są także zyski z tytułu różnic kursowych, powstałe w wyniku działalności finansowej Grupy.

12.5. Koszty finansowe

	Okres zakończony 31.12.2017	Okres zakończony 31.12.2018
Koszty z tytułu instrumentów finansowych, w tym:	(5 406)	(5 277)
Koszty odsetkowe - kredyty bankowe	(4 556)	(4 597)
Koszty odsetkowe - leasing finansowy	(342)	(293)
nieefektywna część IRS	(168)	435
Różnice kursowe	164	(132)
Prowizje od kredytów bankowych	(504)	(690)
Pozostałe	0	0
Minus: kwoty ujęte w kosztach aktywów spełniających warunki kapitalizacji	0	0
Pozostałe koszty finansowe:	(863)	(2 840)
Odsetki od zobowiązań	(253)	(262)
Odsetki od faktoringu	(458)	(1 455)
Strata na sprzedaży wierzytelności	(115)	(890)
Pozostałe	(37)	(233)
Razem koszty finansowe	(6 269)	(8 117)

Do kosztów finansowych klasyfikowane są koszty z tytułu wykorzystywania zewnętrznych źródeł finansowania, odsetki płatne z tytułu zobowiązań z tytułu dostaw i usług oraz inne koszty finansowe. Do działalności finansowej zaliczane są także straty z tytułu różnic kursowych powstałe w wyniku działalności finansowej Grupy.

12.6. Pozostałe przychody operacyjne

	Okres zakończony 31.12.2017	Okres zakończony 31.12.2018
Zysk ze zbycia aktywów:	1 088	140
Zysk ze sprzedaży majątku trwałego	1 088	140
Rozwiązane rezerwy:	0	0
Spory sądowe	0	0
Odwrocenie odpisów aktualizujących należności	209	0
Rozwiązanie rezerw	137	0
Dotacje	0	14
Pozostałe przychody operacyjne:	404	922
Odszkodowania od ubezpieczycieli	208	365
Sprzedaż wierzytelności	0	0
Spisane zobowiązania	0	362
Pozostałe	196	195
Razem pozostałe przychody operacyjne	1 838	1 076

Do pozostałych przychodów operacyjnych klasyfikowane są przychody i zyski niezwiązane w sposób bezpośredni z działalnością operacyjną Grupy. Do tej kategorii zaliczane są otrzymane dotacje, zyski z tytułu sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych, otrzymane odszkodowania związane ze zwrotem kosztów sądowych, nadpłaconych zobowiązań podatkowych, za wyjątkiem podatku dochodowego od osób prawnych oraz otrzymane odszkodowania z tytułu strat w majątku Grupy, który objęty był ubezpieczeniem.

Do pozostałych przychodów operacyjnych zaliczane są także odwrócenia odpisów aktualizujących wartość należności.

	Okres zakończony 31.12.2017	Okres zakończony 31.12.2018
Odwrocenie odpisów aktualizujących wartość należności handlowych i pozostałych należności	0	1 598

12.7. Pozostałe koszty operacyjne

	Okres zakończony 31.12.2017	Okres zakończony 31.12.2018
Straty ze zbycia aktywów:	0	0
Strata z likwidacji majątku trwałego	0	0
Utworzenie odpisów aktualizujących wartość należności handlowych i pozostałych należności	(503)	0
Utworzenie odpisów aktualizujących wartość środków trwałych	(269)	0
Pozostałe koszty operacyjne:	(525)	(492)
Wypłacone odszkodowania	(89)	0
Koszt sprzedanych wierzytelności	0	0
Rezerwy bilansowe	0	0
Zapłacone koszty sądowe i egzekucyjne	(139)	(492)
Zaniechane inwestycje	0	0
Pozostałe	(297)	0
Razem pozostałe koszty operacyjne	(1 298)	(492)

Do pozostałych kosztów operacyjnych zaliczane są koszty i straty niezwiązane w sposób bezpośredni z działalnością operacyjną Grupy. Kategoria ta obejmuje straty na sprzedaży składników rzeczowego majątku trwałego, przekazane darowizny tak w formie rzeczowej jak i pieniężnej na rzecz innych jednostek, w tym jednostek pożytku publicznego oraz skutki wynikające z gwarancji i poręczeń udzielonych na rzecz innych podmiotów.

Do pozostałych kosztów operacyjnych zaliczane są także koszty odpisów aktualizujących wartość należności oraz środków trwałych.

12.8. Koszty według rodzaju

Koszty według rodzaju	Okres zakończony 31.12.2017	Okres zakończony 31.12.2018
Amortyzacja środków trwałych i wartości niematerialnych	(28 377)	(12 368)
Zużycie materiałów i energii	(132 258)	(75 261)
Usługi obce	(46 782)	(31 375)
Koszty świadczeń pracowniczych	(38 504)	(33 617)
Podatki i opłaty	(4 040)	(4 536)
Pozostałe koszty	(8 144)	(4 464)
Razem koszty według rodzaju	(258 105)	(161 620)
Zmiana stanu zapasów i rozliczeń międzyokresowych	(12 812)	(14 297)
Koszt wytworzenia produktów na własne potrzeby	565	(3 218)
Koszty sprzedaży	36 871	23 784
Koszty ogólnego zarządu	20 265	17 247
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	(35 047)	(22 384)
Koszt własny sprzedaży	(248 263)	(160 488)

12.9. Koszty świadczeń pracowniczych

	Okres zakończony 31.12.2017	Okres zakończony 31.12.2018
Wynagrodzenia	(31 416)	(27 680)
Koszty ubezpieczeń społecznych	(6 324)	(4 911)
Utworzenie/rozwiązanie rezerwy na niewykorzystane urlopy	(21)	(11)
Utworzenie/rozwiązanie rezerwy na świadczenia emerytalne i podobne - programy określonych świadczeń	(102)	(54)
Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	(596)	(549)
Pozostałe świadczenia pracownicze	(44)	(411)
Koszty świadczeń pracowniczych	(38 503)	(33 617)

13. Podatek dochodowy dotyczący działalności kontynuowanej

13.1. Podatek dochodowy ujęty w zyskach/stratach okresu

Główne składniki obciążenia podatkowego za rok zakończony 31 grudnia 2017 oraz za rok zakończony 31 grudnia 2018 przedstawiają się następująco:

	Okres zakończony 31.12.2017	Okres zakończony 31.12.2018
Bieżący podatek dochodowy:	(550)	(64)
Bieżące obciążenie podatkowe	(550)	(64)
Korekty wykazane w bieżącym roku w odniesieniu do podatku z lat ubiegłych	0	0
Odroczony podatek dochodowy:	2 148	3 206
Odroczony podatek dochodowy związany z powstaniem i odwróceniem różnic przejściowych	2 148	3 206
Odпис aktualizujący aktywo z tytułu podatku odroczonego	0	(4 470)
Podatek odroczonego przeniesiony z kapitału własnego	0	0
Inne zmiany podatku dochodowego ujęte w zyskach/stratach okresu	0	54
Koszt/(dochód) podatkowy ogółem ujęty w roku bieżącym w działalności kontynuowanej	1 598	(1 275)

Bieżące obciążenie podatkowe jest obliczane na podstawie obowiązujących przepisów podatkowych. Zastosowanie tych przepisów różnicuje zysk (stratę) podatkową od księgowego zysku (straty) brutto w związku z wyłączeniem przychodów niepodlegających opodatkowaniu i kosztów niestanowiących kosztów uzyskania przychodów oraz pozycji kosztów i przychodów, które nigdy nie będą podlegały opodatkowaniu. Obciążenia podatkowe są wyliczane w oparciu o stawki podatkowe obowiązujące w danym roku obrotowym

W zakresie podatku dochodowego, Grupa podlega przepisom ogólnym w tym zakresie. Grupa nie stanowi podatkowej grupy kapitałowej. Jednostka zależna Libet 2000 do sierpnia 2016 roku prowadziła działalność w Specjalnej Strefie Ekonomicznej, co różnicowało zasady określania obciążeń podatkowych w stosunku do przepisów ogólnych w tym zakresie. Rok podatkowy jak i bilansowy pokrywają się z rokiem kalendarzowym.

13.2. Efektywna stawka podatku

Różnice pomiędzy nominalną a efektywną stawką podatkową przedstawiają się następująco:

	Okres zakończony 31.12.2017	Okres zakończony 31.12.2018
Zysk (strat) brutto przed opodatkowaniem z działalności kontynuowanej	(22 897)	(29 474)
Zysk (strata) brutto przed opodatkowaniem	(22 897)	(29 474)
Stawka ustawowa	19%	(5 600)
Podatek według ustawowej stawki podatkowej	(4 350)	(5 600)
Efekt podatkowy strat podatkowych odliczonych w okresie	0	0
Odpisanie aktywów na podatek odroczony	0	(4 470)
Efekt podatkowy kosztów/przychodów trwale niepodatkowych	5 948	8 795
Koszt podatku dochodowego ujęty w rachunku zysków i strat	1 598	(1 275)
Efektywna stawka podatku	7%	-4%

13.3. Podatek dochodowy odniesiony bezpośrednio w kapitał własny

Na dzień 31 grudnia 2017 roku, jak i na dzień 31 grudnia 2018 roku wystąpił podatek odroczony, który dotyczył pozycji, które zmniejszyły lub zwiększyły bezpośrednio kapitał własny, w kwocie odpowiednio (-) 201 tys zł i (-)137 tys zł.

13.4. Podatek dochodowy odniesiony w pozostałe całkowite dochody

Okres zakończony 31 grudnia 2018 roku	Wartość przed podatkiem	Podatek	Wartość po podatku
Dotyczący instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	720	(137)	583
Dotyczący zmian założeń aktuarialnych w zakresie świadczeń pracowniczych	0	0	0
Razem	720	(137)	583

Okres zakończony 31 grudnia 2017 roku	Wartość przed podatkiem	Podatek	Wartość po podatku
Dotyczący instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	1 059	(201)	858
Dotyczący zmian założeń aktuarialnych w zakresie świadczeń pracowniczych	0	0	0
Razem	1 059	(201)	858

13.5. Bieżące aktywa i zobowiązania podatkowe

	31.12.2017	31.12.2018
Bieżące aktywa podatkowe	136	0
Należny zwrot podatku	136	0
Bieżące zobowiązania podatkowe	0	64
Podatek dochodowy do zapłaty	0	64

13.6. Saldo podatku odroczonego

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	31.12.2017	31.12.2018
Różnica wart.pod.a bil.środków trw.	904	1 014
Odpisy aktualizujący zapasy	56	96
Rezerwy	155	859
Odpisy aktualizujący należności netto	1 030	846
Odsetki od kredytów	42	(2)
Zobowiązania wobec budżetu	243	1 070
Pozostałe zobowiązania	0	(149)
Straty podatkowe do rozliczenia	3 198	6 669
Odpis aktualizujący środki trwałe	70	67
Wycena instrumentów zabezpieczających	251	(83)
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego - brutto	5 949	10 387
Odpis aktualizujący	0	(4 470)
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego - netto	5 949	5 917

Zobowiązania z tytułu podatku odroczonego	31.12.2017	31.12.2018
Różnica wart.pod.a bil.środków trw.	8 238	9 175
Leasing	149	461
bonusy przychodowe	24	7
Zobowiązania z tytułu podatku odroczonego - RAZEM	8 411	9 643

13.7. Nieujęte aktywa z tytułu podatku odroczonego

Grupa ujęła aktywa z tytułu podatku odroczonego od wszystkich różnic przejściowych zarówno na dzień 31 grudnia 2017 roku jak i na dzień 31 grudnia 2018 roku.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Grupa utworzyła odpis aktualizujący aktywo z tytułu podatku odroczonego w związku z ryzykiem niewykorzystania strat podatkowych w kolejnych okresach.

13.8. Realizacja aktywa oraz zobowiązania z tytułu podatku odroczonego

Stan na dzień 31 grudnia 2018	do 12 miesięcy	powyżej 12 miesięcy
aktywa z tytułu podatku odroczonego	3 532	6 855
Zobowiązania z tytułu podatku odroczonego	2 605	7 038

Stan na dzień 31 grudnia 2017	do 12 miesięcy	powyżej 12 miesięcy
aktywa z tytułu podatku odroczonego	3 532	2 417
Zobowiązania z tytułu podatku odroczonego	2 605	5 806

13.9. Zmiana stanu aktywa i zobowiązania z tytułu podatku odroczonego

Zmiana w stanie aktywa z tytułu podatku odroczonego	Okres zakończony 31.12.2017	Okres zakończony 31.12.2018
Bilans otwarcia na dzień 1 stycznia	6 263	5 950
Zwiększenia	(112)	4 575
w korespondencji z wynikiem finansowym	(112)	4 575
w korespondencji z kapitałami	0	0
Zmniejszenia	(201)	(137)
w korespondencji z wynikiem finansowym	0	(137)
w korespondencji z kapitałami	(201)	0
Bilans zamknięcia na dzień 31 grudnia – wartość brutto	5 950	10 387
Odpis aktualizujący		(4 470)
Bilans zamknięcia na dzień 31 grudnia – wartość netto	5 950	5 918

Zmiana w stanie zobowiązania z tytułu podatku odroczonego	Okres zakończony 31.12.2017	Okres zakończony 31.12.2018
Bilans otwarcia na dzień 1 stycznia	10 672	8 411
Zwiększenia	0	1 232
w korespondencji z wynikiem finansowym	0	1 232
w korespondencji z kapitałami	0	0
rozliczenie nabycia	0	0
Zmniejszenia	(2 260)	0
w korespondencji z wynikiem finansowym	(2 260)	0
w korespondencji z kapitałami	0	0
Bilans zamknięcia na dzień 31 grudnia	8 412	9 643

14. Rzeczowe aktywa trwałe

Rok zakończony 31 grudnia 2018 roku

Tytuł	Grunty	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Inne środki trwałe	Środki trwałe razem	Środki trwałe w budowie	Rzeczowe aktywa trwałe razem
Wartość brutto								
Bilans otwarcia	29 621	104 850	150 583	7 331	70 645	363 030	4 444	367 474
Zwiększenia	0	646	2 113	59	4 902	7 721	5 637	13 358
aktualizacja wyceny	0	0	0	0	0	0	0	0
przyjęcie ze środków trwałych w budowie	0	646	2 113	59	3 072	5 890	5 637	11 527
zakup środków trwałych	0	0	0	0	1 830	1 830	0	1 830
darowizny/dotacje otrzymane	0	0	0	0	0	0	0	0
ujawnienia (np. inwentaryzacje)	0	0	0	0	0	0	0	0
przekształcenie PWUG we własność gruntu	0	0	0	0	0	0	0	0
przemieszczenie wewnętrzne	0	0	0	0	0	0	0	0
Zmniejszenia	0	0	(1 019)	(655)	(1 669)	(3 343)	(5 245)	(8 588)
aktualizacja wyceny	0	0	0	0	0	0	0	0
sprzedaż	0	0	(1 019)	(655)	(1 669)	(3 343)	0	(3 343)
likwidacja	0	0	0	0	0	0	0	0
aport	0	0	0	0	0	0	0	0
darowizny przekazane	0	0	0	0	0	0	0	0
przemieszczenie wewnętrzne	0	0	0	0	0	0	0	0
Pozostałe	0	0	0	0	0	0	(5 245)	(5 245)
Bilans zamknięcia	29 621	105 496	151 676	6 736	73 879	367 408	4 836	372 244

Tytuł	Grunty	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Inne środki trwałe	Środki trwałe razem	Środki trwałe w budowie	Rzeczowe aktywa trwałe razem
Skumulowana amortyzacja (umorzenie)								
Bilans otwarcia	(370)	(28 773)	(84 989)	(6 458)	(47 784)	(168 374)	0	(168 374)
Zwiększenia	0	(2 084)	(3 673)	(108)	(4 130)	(9 995)	0	(9 995)
aktualizacja wyceny	0	0	0	0	0	0	0	0
amortyzacja za okres	0	(2 084)	(3 673)	(108)	(4 130)	(9 995)	0	(9 995)
trwała utrata wartości	0	0	0	0	0	0	0	0
przemieszczenia wewnętrzne	0	0	0	0	0	0	0	0
Zmniejszenia	0	132	453	655	1 606	2 846	0	2 846
aktualizacja wyceny	0	0	0	0	0	0	0	0
sprzedaż	0	132	453	655	1 606	2 846	0	2 846
likwidacja	0	0	0	0	0	0	0	0
aport	0	0	0	0	0	0	0	0
darowizny przekazane	0	0	0	0	0	0	0	0
przemieszczenia wewnętrzne	0	0	0	0	0	0	0	0
trwała utrata wartości	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe	0	0	0	0	0	0	0	0
Bilans zamknięcia	(370)	(30 725)	(88 209)	(5 911)	(50 308)	(175 523)	0	(175 523)

Tytuł	Grunty	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Inne środki trwałe	Środki trwałe razem	Środki trwałe w budowie	Rzeczowe aktywa trwałe razem
Aktualizacja wyceny								
Bilans otwarcia	0	(1 912)	(976)	0	(29)	(2 917)	0	(2 917)
Zwiększenia	0	(213)	0	0	0	(213)	0	(213)
aktualizacja wyceny	0	(213)	0	0	0	(213)	0	(213)
Zmniejszenia	0	52	70	0	0	121	0	121
aktualizacja wyceny	0	52	70	0	0	121	0	121
Bilans zamknięcia - aktualizacja wyceny	0	(2 073)	(906)	0	(29)	(3 009)	0	(3 009)
Wartość netto na początek okresu	29 251	74 166	64 619	873	22 832	191 741	4 444	196 184
Wartość netto na koniec okresu	29 251	72 698	62 561	825	23 542	188 876	4 836	193 712
Wartość przeklasyfikowana do aktywów do sprzedaży	4 207	8 526	3 848	51	1 409	18 041	0	18 041
Wartość netto na koniec roku wykazana w aktywach trwałych	25 044	64 172	58 713	773	22 133	170 835	4 836	175 672

Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku

Tytuł	Grunty	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Inne środki trwałe	Środki trwałe razem	Środki trwałe w budowie	Rzeczowe aktywa trwałe razem
WARTOŚĆ BRUTTO								
Bilans otwarcia	32 007	104 384	131 349	7 901	59 147	334 789	5 081	339 870
korekty błędów poprzednich okresów	0	0	12 104	0	0	12 104	0	12 104
Bilans otwarcia po korektach	32 007	104 384	143 453	7 901	59 147	346 893	5 081	351 974
Zwiększenia	0	1 547	7 891	199	12 311	21 948	12 157	34 105
przyjęcie ze środków trwałych w budowie	0	1 547	7 891	199	12 280	21 918	12 157	34 075
przemieszczenie wewnętrzne	0	0	0	0	30	30	0	30
Zmniejszenia	(2 386)	(1 081)	(761)	(769)	(813)	(5 811)	(12 794)	(18 605)
sprzedaż	0	0	(749)	(769)	(312)	(1 830)	0	(1 830)
likwidacja	0	0	(12)	0	(501)	(513)	0	(513)
przemieszczenie wewnętrzne	(2 386)	(1 081)	0	0	0	(3 468)		(3 468)
pozostałe	0	0	0	0	0	0	(12 794)	(12 794)
Bilans zamknięcia	29 621	104 850	150 583	7 331	70 645	363 030	4 444	367 474
SKUMULOWANA AMORTYZACJA (UMORZENIE)								
Skumulowana amortyzacja (umorzenie)								
Bilans otwarcia	(370)	(25 837)	(71 154)	(6 436)	(37 312)	(141 109)	0	(141 109)
korekty błędów poprzednich okresów	0	0	(4 784)	0	0	(4 784)	0	(4 784)
Bilans otwarcia po korektach	(370)	(25 837)	(75 938)	(6 436)	(37 312)	(145 893)	0	(145 893)
Zwiększenia	0	(3 539)	(9 443)	(778)	(11 065)	(24 826)	0	(24 826)
amortyzacja za okres	0	(3 539)	(9 443)	(778)	(11 065)	(24 826)	0	(24 826)
Zmniejszenia	0	604	393	756	593	2 346	0	2 346
sprzedaż	0	0	381	587	92	1 060	0	1 060
likwidacja	0	604	12	169	501	1 286	0	1 286
Bilans zamknięcia	(370)	(28 772)	(84 988)	(6 458)	(47 784)	(168 374)	0	(168 374)

Tytuł	Grunty	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Inne środki trwałe	Środki trwałe razem	Środki trwałe w budowie	Rzeczowe aktywa trwałe razem	
ODPIS AKTUALIZUJĄCY									
Bilans otwarcia - aktualizacja wyceny	0	(1 470)	(976)	0	(33)	(2 479)	0	(2 479)	
Zwiększenia	0	(458)	(55)	0	0	(513)	0	(513)	
aktualizacja wyceny	0	(458)	(55)	0	0	(513)	0	(513)	
Zmniejszenia	0	16	56	0	4	76	0	76	
aktualizacja wyceny	0	16	56	0	4	76	0	76	
Bilans zamknięcia - aktualizacja wyceny	0	(1 912)	(975)	0	(29)	(2 916)	0	(2 916)	
Wartość netto na początek okresu przed korektą	31 637	77 077	59 219	1 465	21 802	191 201	5 083	196 284	
korekty błędów poprzednich okresów	0	0	7 320	0	0	7 320	0	7 320	
Wartość netto na początek okresu po korekcie	31 637	77 077	66 539	1 465	21 802	198 520	5 083	203 605	
Wartość netto na koniec okresu	29 251	74 166	64 619	873	22 832	191 741	4 444	196 184	

Wartość netto środków trwałych amortyzowanych przez Grupę, używanych na podstawie umów najmu, dzierżawy lub leasingu finansowego

Lp.	Tytuł	Stan na 31.12.2017		Stan na 31.12.2018	
		leasing finansowy	pozostałe	leasing finansowy	pozostałe
1	Grunty (w tym prawo wieczystego użytkowania gruntów)	0,00	0,00	0,00	0,00
2	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	0,00	0,00	0,00	0,00
3	Urządzenia techniczne i maszyny	4 832	0,00	4 518	
4	Środki transportu	0,00	0,00	0,00	0,00
5	Inne środki trwałe	1 364	0,00	3 521	0,00
		6 196	0,00	8 039	0,00

W okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2018 roku, jak i w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2017 roku Grupa nie skapitalizowała żadnych kosztów finansowych w wartości początkowej rzeczowych aktywów trwałych.

W okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2018 roku Grupa nie tworzyła nowych odpisów aktualizujących rzeczowe aktywa trwałe. Przeprowadzony test na utratę wartości nie wykazał potrzeby utworzenia takiego odpisu.

W okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2017 roku Grupa utworzyła odpis aktualizujący na środki trwałe wycofane z użytkowania. Łączna kwota odpisu wyniosła 513 tys. zł.

W grudniu 2018 roku, Spółka przeklasyfikowała środki trwałe o łącznej wartości 18 mln z użytkowania w związku z transakcją sprzedaży tych aktywów w pierwszym kwartale 2019 roku. Szczegóły przedstawiono w nocie 15.

14.1. Aktywa oddane w zastaw jako zabezpieczenia

Aktywa, które zostały oddane w zastaw jako zabezpieczenie spłaty kredytów wymieniono w nocie 29.6.1.1.

Wartość bilansowa aktywów oddanych w zastaw jako zabezpieczenie przedstawiono w tabeli poniżej.

	Wartość na 31.12.2018		
	Wartość brutto	Dotychczasowe umorzenie	Wartość netto
prawo wieczystego użytkowania gruntu	20 976 985,13	2 179 155,99	18 797 829,14
grunty na własność	26 139 577,59	0,00	26 139 577,59
budyniki i budowle	100 192 622,65	32 212 355,37	67 980 267,28
urządzenia techniczne i maszyny	132 928 014,40	79 308 679,16	53 619 335,24
środki transportu	5 733 895,00	5 268 657,58	465 237,42
pozostałe środki trwałe	15 748 916,12	9 476 768,86	6 272 147,26
Razem	301 720 010,89	128 445 616,96	173 274 393,93

	Wartość na 31.12.2018
Należności z tytułu dostaw i usług	910 273,70
Zapasy	9 448 118,84
Razem	10 358 392,54

Grupa nie posiada żadnych zobowiązań umownych, których przedmiotem jest nabycie rzeczowych aktywów trwałych, a które nie byłyby ujęte w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

15. Aktywa trwałe zaklasyfikowane, jako przeznaczone do sprzedaży

Grupa klasyfikuje składniki aktywów trwałych jako aktywa przeznaczone do sprzedaży, jeżeli ich wartość bilansowa zostanie odzyskana w drodze transakcji sprzedaży, a nie poprzez ich dalsze wykorzystanie. Warunek zaliczenia aktywów do tej grupy stanowi aktywne poszukiwanie nabywcy przez Grupę oraz wysokie prawdopodobieństwo zbycia tych aktywów w ciągu jednego roku od daty ich zakwalifikowania, a także dostępność tych aktywów do natychmiastowej sprzedaży. Aktywa te wyceniane są w wartości bilansowej lub wartości godziwej pomniejszonej o koszty doprowadzenia do sprzedaży, przyjmując do wyceny niższą z tych kwot.

W dniu 21 grudnia 2018 roku, Zarząd Spółki poinformował w raporcie bieżącym nr 20/2018 iż Zarząd w ramach przeglądu opcji strategicznych otrzymał dwie wstępne (niewiążące w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego), ale wiarygodne i konkretne oferty nabycia należących do Spółki nieruchomości i ruchomości służących

produkcji kostki brukowej i innych elementów betonowych, potwierdzające zainteresowanie nabyciem Aktywów. Oferty dotyczyła aktywów zlokalizowanych w dwóch jednostkach produkcyjnych Spółki a ich łączna wartość wynosi minimum 40 mln brutto złotych.

W związku z powyższym na dzień 31 grudnia 2018 roku Grupa zaprezentowała aktywa trwałe zakładów produkcyjnych Gajków oraz Lublin, w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży. W zakładach tych, prowadzona była działalność produkcyjna wyrobów z betonu. Aktywa ww. zakładów zostały sprzedane odpowiednio w dniu 25 stycznia 2019 oraz w dniu 1 marca 2019 roku, o czym Zarząd Spółki poinformował odpowiednio w raportach bieżących 1/2019 oraz 5/2019.

Spółka, po transakcji sprzedaży ww. zakładów, kontynuuje swoją działalność z zakresie produkcji w pozostałych zakładach produkcyjnych, natomiast wszystkie aktywa przeklasyfikowane do aktywów przeznaczonych do sprzedaży do dnia transakcji były użytkowane.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku nie było konieczności dokonywania odpisów z tytułu utraty wartości aktywów przeznaczonych do sprzedaży gdyż ich wartość transakcyjna była wyższa od bieżącej wartości netto. W poniższej tabeli zaprezentowano wartość netto oraz wartość transakcyjną.

Poniżej zaprezentowano aktywa przeznaczone do sprzedaży w podziale na poszczególne kategorie oraz wynik na sprzedaży aktywów, który na dzień opublikowania sprawozdania finansowego jest znany, gdyż transakcje zostały zrealizowane do dnia publikacji:

Gajków	Wartość brutto	Umorzenie	Amortyzacja 2018	Wartość netto
Prawo użytkowania wieczystego	0	0	0	0
Grunty	4 207	0	0	4 207
Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	7 062	3 042	154	4 020
Urządzenia techniczne i maszyny	5 178	4 468	42	710
Środki transportu	411	411	1	0
Inne środki trwałe	837	17	0	820
	17 694	7 939	198	9 756

Lublin	Wartość brutto	Umorzenie	Amortyzacja 2018	Wartość netto
Prawo użytkowania wieczystego	2 696	299	34	2 397
Grunty	0	0	0	0
Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	6 403	1 897	123	4 506
Urządzenia techniczne i maszyny	7 932	4 794	201	3 138
Środki transportu	596	544	4	51
Inne środki trwałe	979	389	34	589
	18 606	7 924	396	10 682
Razem aktywa przeznaczone do sprzedaży	36 300	15 862	594	20 438

Lp.	Nazwa zakładu	Wartość netto aktywów do sprzedaży	Cena transakcyjna (netto)	Zysk (strata) na sprzedaży
1	Zakład w Gajkowie	9 756	16 470	6 714
2	Zakład w Lublinie	10 682	20 000	9 318
		20 438	36 470	16 032

16. Wartości niematerialne i prawne

Rok zakończony 31 grudnia 2018 roku

	Prawo wieczystego użytkowania gruntu	Znaki towarowe	Oprogramowanie oraz licencje	Koszty zakończonych prac rozwojowych	Razem wartości niematerialne i prawne
WARTOŚĆ BRUTTO					
Bilans otwarcia	21 957	42 822	8 626	0	71 019
Zwiększenia	0	0	0	0	0
nabycie			0	0	0
przemieszczenia w ramach grup	0				0
Zmniejszenia	0	0	0	0	0
sprzedaż	0	0		0	0
Bilans zamknięcia	21 957	42 822	8 626	0	73 405
SKUMULOWANA AMORTYZACJA (UMORZENIE)					
Bilans otwarcia	(2 090)	(17 851)	(4 584)	0	(24 526)
Zwiększenia	(249)	(2 097)	(276)	0	(2 622)
amortyzacja za okres	(249)	(2 097)	(276)	0	(2 622)
inne					
Zmniejszenia	0	0	0	0	0
sprzedaż					
inne					
Bilans zamknięcia	(2 339)	(19 948)	(4 860)	0	(27 148)
Wartość netto na początek okresu	19 867	24 971	4 042	0	48 880
Wartość netto na koniec okresu	19 618	22 874	3 766	0	46 259
Wartość przeklasyfikowana do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	2 398	0	0	0	2 398
Wartość netto na koniec roku wykazana w aktywach trwałych	17 220	22 874	3 766	0	43 860

Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku

	Prawo wieczystego użytkowania gruntu	Znaki towarowe	Oprogramowanie oraz licencje	Inne	Razem wartości niematerialne i prawne
WARTOŚĆ BRUTTO					
Bilans otwarcia	19 571	42 822	8 625	0	71 018
Zwiększenia	2 386	0	1	0	2 387
nabycie			1		0
przemieszczenia w ramach grup	2 386				2 386
Zmniejszenia	0	0	0	0	0
sprzedaż	0	0		0	0
Bilans zamknięcia	21 957	42 822	8 626	0	73 406
SKUMULOWANA AMORTYZACJA (UMORZENIE)					
Bilans otwarcia	(1 842)	(15 754)	(3 706)	0	(21 302)
Zwiększenia	(248)	(2 097)	(878)	0	(3 224)
amortyzacja za okres	(248)	(2 097)	(878)	0	(3 224)
inne					
Zmniejszenia	0	0	0	0	0
sprzedaż					0
inne					
Bilans zamknięcia	(2 090)	(17 851)	(4 584)	0	(24 526)
WARTOŚĆ NETTO NA POCZĄTEK OKRESU	17 729	27 068	4 919	0	49 716
WARTOŚĆ NETTO NA KONIEC OKRESU	19 867	24 971	4 042	0	48 880

Grupa nie posiada zobowiązań umownych do nabycia w przyszłości wartości niematerialnych i prawnych.

Amortyzacja wartości niematerialnych i prawnych jest wykazywana odpowiednio w kosztach wytworzenia, sprzedaży oraz kosztach zarządu.

Grupa posiada grunty w użytkowaniu wieczystym o wartości brutto 21,9 mln zł brutto na 31 grudnia 2018 roku, w tym 2,7 mln zł (wartość brutto i 2,4 wartość netto) grunt w użytkowaniu wieczystym zakładu w Lublinie, który został sprzedany w marcu 2019, w związku z tym w sprawozdaniu z sytuacji finansowej wykazany został w pozycji aktywa przeznaczone do sprzedaży.

Ponieważ nie są spełnione przesłanki uznania składników aktywów, Grupa nie ujmuje wartości gruntów jako środków trwałych w bilansie. Zgodnie z MSR 17 prawo wieczystego użytkowania jest traktowane jako leasing operacyjny. Grunty te zostały nabyte w ramach przejęcia grupy Libet i ich wartość brutto określona jako wartość rynkowa w momencie przejęcia jest ujmowana jako wartość niematerialna i umarzana na okres posiadania prawa.

Na skutek opisanego wyżej przejęcia Emitent ujmuje w sprawozdaniu finansowym znaki towarowe, wycenione przez rzeczoznawcę na dzień przejęcia i amortyzowane przez okres 20 lat. Pozostały okres amortyzacji znaków towarowych to 15 lat. Wartości znaków towarowych Libet Decco, Libet Impresio oraz Libet Patio wynoszą łącznie netto 22,8 mln zł na dzień 31 grudnia 2018 roku.

W okresie objętym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym oraz w okresie porównywalnym wystąpiły przesłanki utraty wartości dla wartości niematerialnych. Spółka przeprowadziła testy na utratę wartości, które nie wykazały konieczności ujmowania istotnych odpisów z tytułu utraty wartości zarówno na dzień 31 grudnia 2017 roku, jak i na 31 grudnia 2018 roku.

17. Zapasy

	31.12.2017	31.12.2018
<i>Koszt historyczny</i>		
Materiały	7 161	4 113
Produkty gotowe	26 027	11 851
Towary	9 794	6 622
Towary w drodze	2 271	2 997
Razem	45 253	25 583
<i>Odpisy aktualizujące wartość</i>		
Materiały	0	-
Produkty gotowe	(294)	(104)
Towary	0	-
Towary w drodze	0	-
Razem	(294)	(104)
<i>Wartość możliwa do odzyskania</i>		
Materiały	7 161	4 113
Produkty gotowe	25 733	11 347
Towary	9 794	6 622
Towary w drodze	2 271	2 997
Razem	44 959	25 079
<i>Zmiana stanu odpisów aktualizujących zapasy</i>		
Bilans otwarcia	294	294
Utworzenie odpisów aktualizujących	0	0
Wykorzystanie odpisów aktualizujących	0	0
Rozwiązanie odpisów aktualizujących	0	(191)
Bilans zamknięcia	294	104

Zaleganie zapasów zaprezentowano w tabeli poniżej.

Stan na dzień 31 grudnia 2018

Lp.	Okres zalegania w dniach	Rodzaj zapasu (w wartości brutto)			
		Materiały	Produkty gotowe	Towary	Razem
1	do 90 dni	1 820	5 732	3 500	10 970
2	od 91 do 180 dni	383	1 661	1 373	3 417
3	od 181 do 360 dni	446	577	70	1 093
4	powyżej 360 dni	1 149	3 738	420	5 307
RAZEM w wartości brutto		3 798	11 709	5 362	20 788
odpisy aktualizujące (wartość ujemna)		0	(104)	0	(104)
odchylenia od wartości ewidencyjnych		34	543	1 260	1 836
dostawy w drodze		281	0	0	281
RAZEM wartość w sprawozdaniu z sytuacji finansowej		4 113	11 347	6 622	22 082

Stan na dzień 31 grudnia 2017

Lp.	Okres zalegania w dniach	Rodzaj zapasu (w wartości brutto)			Razem
		Materiały	Produkty gotowe	Towary	
1	do 90 dni	4 149	15 093	6 683	25 925
2	od 91 do 180 dni	1 002	7 199	1 000	9 201
3	od 181 do 360 dni	432	2 961	312	3 706
4	powyżej 360 dni	982	4 558	376	5 917
RAZEM w wartości brutto		6 565	29 812	8 372	44 749
odpisy aktualizujące (wartość ujemna)		0	(294)	0	(294)
odchylenia od wartości ewidencyjnych		5	(3 785)	1 407	(2 374)
Dostawy w drodze		592	0	16	608
RAZEM wartość w sprawozdaniu z sytuacji finansowej		7 161	25 733	9 794	42 688

Zapasy wyrobów gotowych, towarów, stanowią zabezpieczenia kredytów. Szczegółowy opis zabezpieczeń ustanowionych na aktywach obrotowych Grupy opisano w nocie 29.6.1.1 niniejszego sprawozdania.

Koszty zapasów ujęte w kosztach bieżącego okresu wyniosły 159,3 mln zł, koszty zapasów ujęte w kosztach poprzedniego okresu wyniosły 248,3 mln zł, z czego kwota 14 mln związana była z korektą kosztu wytworzenia.

Grupa nie posiada zapasów, spodziewanych do realizacji później niż 12 miesięcy od dnia bilansowego.

W okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2018 roku, Grupa nie zawiązywała odpisów aktualizujących oraz rozwiązała odpisów aktualizujące wartość zapasów w kwocie 190 tys zł, w związku z ustaniem przesłanek powodujących konieczność utworzenia odpisów.

W okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2018 roku, Grupa pomniejszyła wartość wyrobów gotowych o kwotę 400 tys zł z tytułu niewykorzystanych mocy produkcyjnych.

Produkty gotowe wytwarzane przez Grupę, jak również zakupywane towary nie ulegają przeterminowaniu i są sprzedawane z dodatnią marżą mimo długiego okresu zalegania.

18. Należności z tytułu dostaw i usług

Warunki transakcji z podmiotami powiązanymi przedstawione są w nocie 27.7. Odpisy aktualizujące i wiekowanie należności przedstawiono w nocie 30.3.3.

Należności z tytułu dostaw i usług nie są oprocentowane.

Na należności nieuregulowane powyżej 365 dni tworzy się odpis aktualizujący w oparciu o szacunkowe kwoty nieściągalnych należności z tytułu sprzedaży wyrobów oraz towarów, na podstawie doświadczenia z przeszłości oraz analizy sytuacji finansowej poszczególnych kontrahentów.

Grupa posiada odpowiednią politykę w zakresie dokonywania sprzedaży tylko zweryfikowanym klientom. Dzięki temu, zdaniem kierownictwa, nie istnieje dodatkowe ryzyko kredytowe, ponad poziom określony odpisem aktualizującym nieściągalne należności właściwy dla należności handlowych Grupy.

Nie istnieją należności przeterminowane nieobjęte odpisami, które byłyby uznane za nieściągalne.

Maksymalną ekspozycję Spółki na ryzyko kredytowe odzwierciedla wartość bilansowa należności z tytułu dostaw i usług.

W ocenie Spółki w odniesieniu do należności handlowych nie występuje koncentracja ryzyka kredytowego z uwagi na zróżnicowaną bazę odbiorców.

19. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne w banku są oprocentowane według zmiennych stóp procentowych, których wysokość zależy od stopy oprocentowania jednodniowych lokat bankowych. Lokaty krótkoterminowe są dokonywane na różne okresy, najczęściej od jednego dnia do jednego miesiąca, w zależności od aktualnego zapotrzebowania Grupy na środki pieniężne i są oprocentowane według ustalonych dla nich stóp procentowych.

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazywane w rachunku przepływów pieniężnych składało się z następujących pozycji:

	31.12.2017	31.12.2018
Środki pieniężne w banku i w kasie	1 073	162
Lokaty krótkoterminowe do 3 miesięcy		
Środki pieniężne zabezpieczające otrzymaną gwarancję bankową		
Razem saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazywane w bilansie	1 073	162
Różnice kursowe	0	0
Razem saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazywane w rachunku przepływów pieniężnych	1 073	162

W saldzie środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych na dzień 31 grudnia 2017 i 2018 roku zawarte są środki pieniężne denominowane w walutach obcych w kwocie 25 tys. złotych i 22,5 tys. złotych odpowiednio.

Ekspozycję Grupy na ryzyko kredytowe na dzień zakończenia okresu sprawozdawczego odzwierciedla wartość bilansowa środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych. Grupa lokuje środki pieniężne i ich ekwiwalenty na rachunkach prowadzonych przez wiodące instytucje finansowe w Polsce. Grupa lokuje środki w bankach posiadających rating od poziomu BB(-) do poziomu A(-). Na dzień 31 grudnia 2018 roku 162 tys zł ulokowane było w banku o ratingu BBB(+).

20. Pozostałe aktywa

20.1. Pozostałe krótkoterminowe aktywa niefinansowe

	31.12.2017	31.12.2018
Należności z tytułu naliczonego VAT	347	123
Oплаcone z góry ubezpieczenia majątkowe	389	0
Zaliczki na zakup rzeczowych aktywów trwałych	4 236	216
Zatrzymane kaucje handlowe	1 308	2 863
Oплаcone z góry koszty usług	1 559	778
Oплаcone z góry prenumeraty i czynsze	145	1 690
Pozostałe należności	710	110
Pozostałe koszty rozliczane w czasie	811	113
Koszty związane z uruchomieniem nowych linii produktowych	1 833	916
Rozrachunki z pracownikami	0	0
Koszty uruchomienia nowych punktów dystrybucji sieć Platyna	7 302	4 997
Pozostałe aktywa	7 302	293
RAZEM, w tym:	18 640	12 099
długoterminowe	7 102	3 576
krótkoterminowe	11 538	8 523

21. Pozostałe zobowiązania

21.1. Pozostałe zobowiązania krótkoterminowe

	31.12.2017	31.12.2018
Zobowiązania z tytułu podatków, cel, ubezpieczeń społecznych i innych, w tym:	417	1 198
Podatek od nieruchomości	0	352
Podatek VAT	417	846
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	5 137	7 363
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	2 140	3 516
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń społecznych	2 272	3 232
Podatek dochodowy od osób fizycznych	688	461
PFRON	37	154
Pozostałe zobowiązania niefinansowe, w tym:	11 542	9 988
Zobowiązania z tytułu środków trwałych	766	817
Zobowiązania z tytułu przekształcenia prawa wieczystego użytkowania gruntów	1 886	1 886
Zobowiązania z tytułu faktoringu	7 940	4 877
Otrzymane zaliczki na dostawy	0	660
Zobowiązanie do przekazania w ramach ZFŚS	0	1 432
Pozostałe	950	316
Pozostałe bierne rozliczenia kosztów	0	0
Razem, w tym:	17 097	18 548
długoterminowe	1 768	1 427
krótkoterminowe	15 329	17 121

Wiekowanie zobowiązań z tytułu podatków oraz świadczeń pracowniczych

Tytuł	Przeterminowane			Bieżące	
	do 90 dni	90 -180 dni	powyżej 180 dni	Do zapłaty do 90 dnu	Do zapłaty powyżej 90 dni
Podatek od nieruchomości		323		29	
Podatek VAT	1 427		1 651	(2 232)	
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	3 516				
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń społecznych		526	1 369	1 338	
Podatek dochodowy od osób fizycznych		34		426	
PFRON		115		39	
Razem	5 941	3 020	0	(400)	0

21.2. Rozliczenia międzyokresowe przychodów

	31.12.2017	31.12.2018
Rozliczenia międzyokresowe przychodów		
Dotacje do zakupu środków trwałych	518	1 436
Środki trwale otrzymane nieodpłatnie	105	100
Przedpłaty	0	1 756
Razem, w tym:	623	3 292
długoterminowe	601	1 402
krótkoterminowe	22	1 890

22. Świadczenia na rzecz pracowników

22.1. Program określonych świadczeń

Na podstawie wyceny dokonanej metodami aktuarialnymi Grupa ujmuje rezerwy na przyszłe świadczenia pracownicze, takie jak: odprawy emerytalne, rentowe i pośmiertne. Jednostki Grupy wypłacają pracownikom przechodzącym na emerytury kwoty odpraw emerytalnych w wysokości określonej przez Kodeks pracy.

Wycenę aktuarialną wartości bieżącej zobowiązania z tytułu określonych świadczeń przeprowadziła firma Halley, pod przewodnictwem Aktuariusza Pana Pawła Kani, nr licencji zawodowej 189/09. Wyceny dokonano według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku. Wartość bieżąca zobowiązań z tytułu określonych świadczeń i związanych z nimi kosztów bieżącego i przeszłego zatrudnienia wyceniono metodą prognozowanych uprawnień jednostkowych.

Grupa ustala rezerwy na przyszłe świadczenia pracownicze w wysokości oszacowanej metodami aktuarialnymi, z uwzględnieniem stopy dyskonta, definiowanej na podstawie rynkowych stóp zwrotu z obligacji skarbowych. Podziału rezerw na długo- i krótkoterminowe Grupa dokonuje na podstawie szacunków dotyczących rozkładu wypłat w czasie przygotowanego przy pomocy technik aktuarialnych. Główne założenia przyjęte przez aktuariusza na dzień bilansowy do wyliczenia kwoty zobowiązania są następujące:

	Wycena na dzień 31.12.2017	Wycena na dzień 31.12.2018
Stopy dyskonta	3,25%	2,73%
Oczekiwane tempo wzrostu wynagrodzeń	3,0% od 2019 roku 2,5%	2,5% od 2021 roku 2,0%

Kwoty ujmowane w całkowitych dochodach w odniesieniu do omawianych programów określonych świadczeń wyniosły:

	Okres zakończony 31.12.2017	Okres zakończony 31.12.2018
Koszty świadczeń:		
Koszty bieżącego zatrudnienia	0	0
Koszty przeszłego zatrudnienia i (zysk) /strata z rozliczenia	0	0
Koszty odsetkowy netto	0	0
Składniki kosztów programu określonych świadczeń ujęte w wyniku finansowym	0	0

Koszt bieżącego zatrudnienia i koszty odsetkowe netto za dany rok uwzględniono w kosztach świadczeń pracowniczych w wyniku finansowym.

Zmiany wartości bieżącej zobowiązania z tytułu określonych świadczeń w bieżącym roku:

	Okres zakończony 31.12.2017	Okres zakończony 31.12.2018
Zobowiązania z tytułu określonych świadczeń, BO	217	319
Koszt bieżących świadczeń	102	69
Koszt odsetkowy	0	0
Zobowiązania z tytułu określonych świadczeń, BZ	319	388

Znaczące założenia aktuarialne przyjęte przy obliczaniu zobowiązania z tytułu określonych świadczeń obejmują stopę dyskonta, prognozowany wzrost wynagrodzeń i śmiertelność.

Ze względu na nieistotną wartość świadczeń z tytułu odpraw emerytalnych i podobnych nie przeprowadzono analizy wrażliwości zmian odpowiednich założeń występujących na koniec okresu sprawozdawczego, przy pozostałych założeniach niezmiennych, jak również nie przedstawiano duracji aktuarialnej oraz nie prezentowano profilu przewidywanych kwot przepływów pieniężnych w najbliższych latach, w podziale na odpowiednie świadczenia.

23. Kapitał podstawowy i pozostałe kapitały

23.1. Kapitał podstawowy

Akcjonariusz	Ilość akcji	Udział % w kapitale zakładowym	Liczba głosów	Udział % w ogólnej liczbie głosów na WZA
Glaspin Consultants Limited i Lybet Limited*	15 028 619	30,06%	15 028 619	30,06%
OFE Nationale Nederlanden	5 185 109	10,37%	5 185 109	10,37%
PKO BP BANKOWY OFE	4 916 676	9,83%	4 916 676	9,83%
Fundusze ESALIENS	4 740 219	9,48%	4 740 219	9,48%
Pozostali Akcjonariusze	20 129 377	40,26%	20 129 377	40,26%
RAZEM	50 000 000,00	100,00%	50 000 000,00	100,00%

*podmiot zależny od T.Lehmann (Prezes Zarządu), I. Gronostaj (Członek Zarządu), J.Gabrielczyk (Członek Rady Nadzorczej)

Na dzień 31 grudnia 2018 roku kapitał akcyjny (podstawowy) podmiotu dominującego (Grupy) wynosi 500 tys. zł i jest podzielony na 50.000.000 sztuk akcji o wartości nominalnej 1 grosz każda.

W ciągu ostatnich 12 miesięcy nie wystąpiły zmiany w wartości kapitału akcyjnego.

Wszystkie akcje zostały w pełni opłacone.

Akcje notowane są w systemie notowań ciągłych pod nazwą skróconą LIBET i oznaczeniu LBT.

23.1.1 Prawa akcjonariuszy

Żadne akcje nie są uprzywilejowane, co do głosu. Wszystkie akcje są jednakowo uprzywilejowane, co do dywidendy oraz zwrotu z kapitału.

23.2. Kapitał zapasowy

	31.12.2017	31.12.2018
Kapitał zapasowy o charakterze ogólnym	66 587	62 350
Kapitał zapasowy tworzony zgodnie z KSH (8%)	40	40
Z emisji akcji powyżej wartości nominalnej	53 872	53 872
Zmiany założeń aktuarialnych	0	0
Razem	120 499	116 262

23.2.1 Kapitał zapasowy o charakterze ogólnym

Kapitał zapasowy o charakterze ogólnym tworzony jest przez jednostkę dominującą z wypracowanych zysków.

	Okres zakończony 31.12.2017	Okres zakończony 31.12.2018
Bilans otwarcia	62 603	66 587
Zmiany:		
Wypłata dywidendy	0	0
Przekazanie wypracowanego zysku	14 375	5 134
Pokrycie strat lat ubiegłych	0	-9 371
Wydzielenie kapitału rezerwowego	(10 000)*	0
Korekty konsolidacyjne	(391)	0
Bilans zamknięcia	66 587	62 350

*Kapitał rezerwowo został wydzielony w roku 2017 z kapitału zapasowego w związku z planowanym wykupem akcji.

23.3. Kapitał rezerwowo na wykup akcji

	Okres zakończony 31.12.2017	Okres zakończony 31.12.2018
Bilans otwarcia	0	10 000
Wydzielenie z kapitału zapasowego	10 000	0
Bilans zamknięcia	10 000	10 000

23.4. Kapitał z aktualizacji wyceny

	Okres zakończony 31.12.2017	Okres zakończony 31.12.2018
Bilans otwarcia	(1 793)	(934)
Ujęty zysk/(strata) na instrumentach zabezpieczających przepływy pieniężne - swapy stóp procentowych	1 060	720
Podatek dochodowy dotyczący ujętych zysków i strat	(201)	(137)
Bilans zamknięcia	(934)	(351)

Kapitał z aktualizacji wyceny w całości obejmuje rozliczenie kwot wytworzonych z tytułu rachunkowości zabezpieczeń do czasu zaprzestania stosowania rachunkowości zabezpieczeń ze względu na trwałą nieefektywność instrumentu.

23.5. Zyski zatrzymane oraz ograniczenia w wypłacie dywidendy

Skonsolidowany zysk Grupy Kapitałowej nie podlega podziałowi, a jedynie zatwierdzeniu.

Statutowe sprawozdania finansowe wszystkich spółek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej Libet S.A. są przygotowywane zgodnie z polskimi standardami rachunkowości. Dywidenda może być wypłacona w oparciu o wynik finansowy ustalony w jednostkowym rocznym sprawozdaniu finansowym przygotowanym dla celów statutowych.

Zgodnie z art. 396 par. 1 Kodeksu Spółek Handlowych, któremu podlega jednostka dominująca Grupy, na pokrycie straty należy utworzyć kapitału zapasowy, co do którego przelewa się co najmniej 8% zysku za dany rok obrotowy, dopóki kapitał ten nie osiągnie co najmniej jednej trzeciej kapitału akcyjnego. Ta część kapitału akcyjnego (zysków zatrzymanych) nie jest dostępna do dystrybucji na rzecz Akcjonariuszy i na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosi 40 tys zł (na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosił 40 tys zł).

23.6. Zysk na akcję – zwykły i rozwodniony

Zysk podstawowy przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku netto za okres przypadającego na zwykłych akcjonariuszy Spółki dominującej przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych występujących w ciągu okresu.

Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące zysku oraz akcji, które posłużyły do wyliczenia podstawowego zysku na jedną akcję (zwykłego i rozwodnionego) oraz wyniki tych wyliczeń za lata zakończone 31 grudnia 2017 roku oraz 31 grudnia 2018 roku.

	Okres zakończony 31.12.2017	Okres zakończony 31.12.2018
Zysk (strata) netto z działalności kontynuowanej przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej	(21 299)	(30 749)
Zysk (strata) netto z działalności zaniechanej przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej	0,00	0
Zysk (strata) netto	(21 299)	(30 749)
Średnio ważona liczba akcji zwykłych zastosowana do obliczenia podstawowego zysku na jedną akcję	50 000	50 000
Średnio ważona liczba akcji zwykłych zastosowana do obliczenia rozwodnionego zysku na jedną akcję	50 000	50 000
Zysk na jedną akcję (w złotych):		
Podstawowa z (straty) za rok obrotowy przypadająca akcjonariuszom jednostki dominującej	(0,43)	(0,61)
Podstawowa z zysku (straty) z działalności kontynuowanej przypadająca akcjonariuszom jednostki dominującej	(0,43)	(0,61)
Rozwodniona z zysku (straty) za rok obrotowy przypadająca akcjonariuszom jednostki dominującej	(0,43)	(0,61)
Rozwodniona z zysku (straty) z działalności kontynuowanej przypadającego akcjonariuszom jednostki dominującej	(0,43)	(0,61)

Średnio ważona liczba akcji użyta do wyliczenia zysku rozwodniono na akcję jest taka sama jak średnioważona liczba akcji służąca do wyliczenia zwykłego wskaźnika – czyli 50 000 000 sztuk.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku nie występowały akcje, które mogą potencjalnie rozwodnić podstawowy zysk na akcję w przyszłości.

23.7. Dywidendy wypłacone i zaproponowane do wypłaty

	Okres zakończony 31.12.2017	Okres zakończony 31.12.2018
Dywidendy zadeklarowane i wypłacone w okresie		
Wypłata z zysku wypłacona przez jednostkę dominującą	0	0
Dywidenda łącznie	0	0
Wypłacona dywidenda na akcję (w złotych)	0	0

24. Zobowiązania inwestycyjne

Zobowiązania inwestycyjne w Grupie na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosiły 817 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosiły 766 tys. zł).

25. Zobowiązania warunkowe, aktywa warunkowe oraz zobowiązania pozabilansowe

Spółki Grupy nie udzielały żadnych poręczeń innym podmiotom.

Zarówno na dzień 31 grudnia 2017 roku, jak i na dzień 31 grudnia 2018 roku nie wystąpiły pozycje pozabilansowe, poza zobowiązaniami z tytułu umów leasingu operacyjnego, najmu oraz dzierżawy. W poniższej tabeli przedstawiono sumę minimalnych opłat z tytułu umów leasingu operacyjnego, dzierżawy oraz najmu.

	Poniżej 6 miesięcy	6-12 miesięcy	1-2 lata	2-5 lat	Ponad 5 lat	wartość bilansowa
Suma minimalnych opłat z tytułu umów leasingu, najmu, dzierżawy oraz innych o podobnym charakterze	2 313	1 458	1 134	9 336	20 284	34 525

26. Rozliczenia podatkowe

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności podlegające regulacjom (na przykład sprawy celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów administracyjnych, które uprawnione są do nakładania wysokich kar i sankcji. Brak odniesienia do utrwalonych regulacji prawnych w Polsce powoduje występowanie w obowiązujących przepisach niejasności i niespójności. Często występujące różnice w opiniach co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych zarówno wewnątrz organów państwowych, jak i pomiędzy organami państwowymi i przedsiębiorstwami, powodują powstawanie obszarów niepewności i konfliktów. Zjawiska te powodują, że ryzyko podatkowe w Polsce jest znacząco wyższe niż istniejące zwykle w krajach o bardziej rozwiniętym systemie podatkowym.

Rozliczenia podatkowe mogą być przedmiotem kontroli przez okres pięciu lat, począwszy od końca roku, w którym nastąpiła zapłata podatku. W wyniku przeprowadzanych kontroli dotychczasowe rozliczenia podatkowe Grupy mogą zostać powiększone o dodatkowe zobowiązania podatkowe.

Zdaniem Grupy na dzień 31 grudnia 2018 roku nie występują kwestie podatkowe, na które należałoby utworzyć rezerwy na rozpoznane i policzalne ryzyko podatkowe.

Na dzień sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Spółka Libet S.A. (spółka dominująca) złożyła w dniu 11.03.2019 wnioski, zgodnie z art. 67 a par. 1 pkt 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. Ordynacji podatkowej, o rozłożenie na raty zaległości podatkowej w podatku od towarów i usług na łączną kwotę 4.001.849,00 za miesiąc styczeń, do dnia podpisania nie dostał decyzji. Spółka spona to zobowiązanie z godnie z deklarowanym harmonogramem spłat.

27. Informacje o podmiotach powiązanych

27.1. Jednostka dominująca całej Grupy

Jednostka bezpośrednio dominująca i ostatecznie kontrolująca Grupę to Libet S.A.

27.2. Jednostki współkontrolowane

Na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2018 roku Grupa nie posiada jednostek współkontrolowanych.

27.3. Wspólne przedsięwzięcie, w którym Grupa jest współnikiem

W latach sprawozdawczych 2018 oraz 2017 Jednostka Dominująca, jak i jej Jednostki Zależne nie była zaangażowana w żadne wspólne przedsięwzięcia.

27.4. Pożyczki udzielone członkom Zarządu

W okresie do 1 stycznia 2017 roku do 31 grudnia 2017 roku, jak również w okresie do 1 stycznia 2018 roku do 31 grudnia 2018 roku Grupa nie udzielała pożyczek członkom Zarządu.

27.5. Inne transakcje z udziałem członków Zarządu

W latach 2017 – 2018 członkowie Zarządu nie świadczyli usług dla spółek Grupy.

27.6. Wynagrodzenie członków naczelnego kierownictwa

Wynagrodzenia członków naczelnego kierownictwa wraz z narzutami kosztów ZUS wyniosły odpowiednio:

- w roku obrotowym zakończonym 31 grudnia 2018 roku:

Zarząd jednostki dominującej oraz jednostek zależnych:

Lehmann Thomas	1 577 070,92
Gronostaj Ireneusz	972 000,00

Rada Nadzorcza jednostki dominującej

Gabrielczyk Jerzy	72 000,00
Łyskawa Piotr	60 000,00
Najnigier Sławomir	60 048,81
Woźniak Piotr	61 424,86
Matusiak Maciej	60 088,88
Warzocha Grzegorz	60 883,79
Razem:	374 446,34

Wynagrodzenia w całości dotyczyły krótkoterminowych świadczeń pracowniczych.

Świadczenia po okresie zatrudnienia – nie wystąpiły.

Pozostałe długoterminowe świadczenia pracownicze – nie wystąpiły.

- w roku obrotowym zakończonym 31 grudnia 2017 roku:

Zarząd jednostki dominującej oraz jednostek zależnych:

Lehmann Thomas	1 512 567,41
Gronostaj Ireneusz	1 002 000,00

Rada Nadzorcza jednostki dominującej

Gabrielczyk Jerzy	51 960,00
Geenen Heinz	6 779,36
Krysztofiak Tomasz	50 484,86
Łyskawa Piotr	18 310,86
Najnigier Sławomir	50 165,07
Rogóż Zbigniew	42 093,81
Nowjalis Piotr	43 041,37
Woźniak Piotr	33 467,74
Kubicki Seweryn	5 306,45
Matusiak Maciej	5 806,45
Pelczar Tomasz	9 838,71
Warzocha Grzegorz	666,67

Wynagrodzenia w całości dotyczyły krótkoterminowych świadczeń pracowniczych.

Świadczenia po okresie zatrudnienia – nie wystąpiły.

Pozostałe długoterminowe świadczenia pracownicze – nie wystąpiły.

27.7. Warunki transakcji z podmiotami powiązanymi

Transakcje z jednostkami powiązanymi są dokonywane w oparciu o ceny rynkowe dostarczanych towarów, produktów lub usług oparte o koszt ich wytworzenia.

27.8. Nierozliczone salda zobowiązań/należności wynikające z transakcji z podmiotami powiązаныmi

Saldo rozrachunków z podmiotami powiązаныmi na koniec poszczególnych okresów zostały wyeliminowane w całości w procesie konsolidacji.

28. Rachunkowość zabezpieczeń

Pewne instrumenty pochodne używane przez Grupę są klasyfikowane jako zabezpieczenie przepływów pieniężnych. W latach poprzednich Grupa rozpoczęła stosowanie zasad rachunkowości zabezpieczeń zgodnie z MSR 39. Zabezpieczenie przepływów pieniężnych pozwala wyeliminować zmienność w przyszłych przepływach pieniężnych wynikającą z ryzyka zmiany stóp procentowych, która mogłaby wpływać na rachunek zysków i strat. Grupa posiada zawartą transakcję terminową w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem zmiany stopy procentowej dla długoterminowego kredytu inwestycyjnego – pozycja zabezpieczana. Instrument pochodny używany przez Grupę to swap procentowy – pozycja zabezpieczająca.

Szczegółowe informacje o instrumentach pochodnych wykorzystywanych przez Grupę, wraz z opisem powiązań zabezpieczających, znajdują się w Nocie poniżej.

Zgodnie z polityką Grupy, instrumenty pochodne używane są wyłącznie jako narzędzie do zabezpieczenia przed ryzykiem finansowym i nie są wykorzystywane do celów spekulacyjnych.

29. Instrumenty finansowe

Instrumenty finansowe ujmowane są w dacie transakcji.

29.1. Charakterystyka instrumentów pochodnych

	31.12.2017	31.12.2018	Wartość nominalna	Wycena przez	Data zakończenia transakcji
Instrumenty pochodne zabezpieczające przepływy pieniężne	1 321	250	78 000		
Transakcja typu IRS - zabezpieczenie przepływów z tytułu długoterminowych kredytów bankowych	1 321	250	78 000	wynik	Wrzesień 2019
Instrumenty przeznaczone do obrotu	0	0			
Razem instrumenty pochodne	1 321	250	78 000		
w tym długoterminowe	1 321	250			
w tym krótkoterminowe	0	0			
aktywa finansowe	0	0			
zobowiązania finansowe	1 321	250			

Grupa zaprzestała stosowania rachunkowości zabezpieczeń od 1 stycznia 2016 roku, w związku z nieefektywnością ustanowionego zabezpieczenia. W okresie zakończonym 31 grudnia 2018 roku była konieczności ujęcia w sprawozdaniu z całkowitych dochodów kwot z tytułu nieefektywności zabezpieczeń. Skumulowana kwota na dzień 31 grudnia 2018 roku, dotycząca efektywnej części zabezpieczenia wyniosła 435 tys zł i została ujęta w kapitale własnym.

Wszystkie podmioty, z którymi Grupa zawiera transakcje pochodne, działają w sektorze finansowym. Są to polskie banki posiadające wysoki rating finansowy, a także dysponujące odpowiednią wysokością kapitału własnego oraz silną i ustabilizowaną pozycją rynkową.

Grupa zabezpiecza za pomocą pochodnych instrumentów finansowych głównie ryzyko zmiany stóp procentowych w ramach zawartych umów kredytowych.

29.2. Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych Spółki wycenianych na bieżąco w wartości godziwej

Pewne zobowiązania finansowe Spółki wyceniane są w wartości godziwej na koniec każdego okresu sprawozdawczego. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące sposobu obliczania wartości godziwej tych zobowiązań finansowych (w szczególności techniki wyceny i dane wsadowe).

Zobowiązania finansowe	Wartość godziwa na dzień		Hierarchia wartości godziwej	Techniki wyceny i podstawowe dane wsadowe
	31.12.2017	31.12.2018		
Swapy stóp procentowych	Zobowiązania (wyznaczone do zabezpieczenia): 1 321	Zobowiązania (wyznaczone do zabezpieczenia): 250	Poziom 2	Zdyskontowane przepływy pieniężne. Przyszłe przepływy pieniężne szacuje się w oparciu o kursy wymiany z kontraktów forward (w oparciu o obserwowalne krzywe dochodu na koniec okresu sprawozdawczego) oraz o stopy kontraktów, zdyskontowane wg stopy odzwierciedlającej ryzyko kredytowe poszczególnych kontrahentów.

29.3. Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych jednostki, które nie są wyceniane na bieżąco w wartości godziwej (ale wymagane są ujawnienia o wartościach godziwych)

Kategorie i klasy aktywów finansowych	31.12.2017	01.01.2018*	31.12.2018
Aktywa finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu			
Należności od odbiorców	39 341	38 664	14 196
Udzielone pożyczki	0	0	0
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	1 073	1 073	162
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy			
Pochodne instrumenty finansowe	0	0	0
Razem aktywa finansowe	40 413	39 736	14 368

*wartości w związku z wdrożeniem MSSF 9

Kategorie i klasy zobowiązań finansowych	31.12.2017	31.12.2018
Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	168	250
Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	169 417	138 028
Kredyty i pożyczki	96 471	90 899
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	70 295	44 427
Zobowiązania z tytułu środków trwałych	766	817
Zobowiązania z tytułu przekształcenia prawa wieczystego użytkowania gruntów	1 885	1 886
Zobowiązania z tytułu gwarancji, faktoringu i wyłączone z zakresu MSSF 9	13 351	10 488
Zobowiązania z tytułu leasingu	5 411	5 611
Zobowiązania z tytułu faktoringu	7 940	4 877
Instrumenty pochodne zabezpieczające	1 321	591
Razem zobowiązania finansowe	184 257	149 107

Wartość godziwa instrumentów finansowych, jakie Grupa Kapitałowa posiadała na dzień 31 grudnia 2017 roku i 31 grudnia 2018 roku, nie odbiegała istotnie od wartości prezentowanej w sprawozdaniach finansowych za poszczególne lata z następujących powodów:

- w odniesieniu do instrumentów krótkoterminowych ewentualny efekt dyskonta nie jest istotny;
- instrumenty te dotyczą transakcji zawieranych na warunkach rynkowych.

Wartość godziwa kredytów, pożyczek równa jest wartości przyszłych przepływów zdyskontowanych bieżącą rynkową stopą procentową.

29.4. Hierarchia wartości godziwej na dzień bilansowy

31 grudnia 2018 roku

	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Należności od odbiorców	0	0	14 196
Udzielone pożyczki	0	0	0
Pozostałe należności	0	0	0
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	0	0	162
Razem aktywa finansowe	0	0	14 368

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	0	0	0
Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	0	0	137 885
Kredyty i pożyczki	0	0	90 899
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	0	0	44 284
Zobowiązania z tytułu środków trwałych	0	0	817
Zobowiązania z tytułu przekształcenia prawa wieczystego użytkowania gruntów	0	0	1 886
Zobowiązania z tytułu gwarancji, faktoringu i wyłączone z zakresu MSSF 9	0	0	10 488
Instrumenty pochodne zabezpieczające	0	591	0
Razem zobowiązania finansowe	0	591	148 373

1 stycznia 2018 roku

	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Należności od odbiorców	0	0	38 664
Udzielone pożyczki	0	0	0
Pozostałe należności	0	0	0
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	0	0	1 073
Razem aktywa finansowe	0	0	39 736
Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	0	0	0
Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	0	0	169 417
Kredyty i pożyczki	0	0	96 471
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	0	0	70 295
Zobowiązania z tytułu środków trwałych	0	0	766
Zobowiązania z tytułu przekształcenia prawa wieczystego użytkowania gruntów	0	0	1 885
Zobowiązania z tytułu gwarancji, faktoringu i wyłączone z zakresu MSSF 9	0	0	13 351
Instrumenty pochodne zabezpieczające	0	1 321	0
Razem zobowiązania finansowe	0	1 321	182 768

31 grudnia 2017 roku

	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	0	0	0
Udziały i akcje	0	0	0
Pożyczki i należności	0	0	39 341
Należności z tytułu dostaw i usług	0	0	39 341
Pożyczki	0	0	0
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	0	0	0
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	0	0	1 073
Razem aktywa finansowe	0	0	40 414
Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	0	0	0
Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	0	0	169 417
Kredyty i pożyczki	0	0	96 471
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	0	0	70 295
Zobowiązania z tytułu środków trwałych	0	0	766
Zobowiązania z tytułu przekształcenia prawa wieczystego użytkowania gruntów	0	0	1 885
Zobowiązania z tytułu gwarancji, faktoringu i wyłączone z zakresu MSR 39	0	0	13 351
Instrumenty pochodne zabezpieczające	0	1 321	0
Razem zobowiązania finansowe	0	1 321	182 768

W okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2017 roku oraz w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2018 roku, nie wystąpiły przeniesienia pomiędzy poziomami hierarchii wartości godziwej wykorzystywanej przy wycenie wartości godziwej instrumentów finansowych.

Zarówno na dzień 31 grudnia 2017 roku, jak i na dzień 31 grudnia 2018 roku Spółka była stroną umowy faktoringowej z PKO Faktoring S.A. Umowa została zawarta na czas nieoznaczony. Przyznany limit finansowania to 15 mln zł. Umowa jest umową faktoringu z regresem.

29.5. Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w podziale na kategorie instrumentów finansowych

Rok zakończony 31 grudnia 2018 roku

	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Pożyczki i należności	Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Zobowiązania z tytułu gwarancji, faktoringu i wyłączone z zakresu MSSF 9	Instrumenty pochodne zabezpieczające	Razem
Dywidendy i udziały w zyskach	0	0	0	0	0	0	0	0
Przychody/koszty z tytułu odsetek	0	91	0	0	(4 597)	(472)	(62)	(5 041)
Różnice kursowe	0	0	0	0	0	0	0	0
Rozwiązanie odpisów aktualizujących	0	4 799	0	0	0	0	0	0
Utworzenie odpisów aktualizujących	0	(3 202)	0	0	0	0	0	(3 202)
Rozliczenie prowizji	0	0	0	0	(690)	(83)	0	(774)
Zysk/strata netto	0	1 687	0	0	(5 287)	(556)	(62)	(9 017)

Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku

	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Pożyczki i należności	Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Zobowiązania z tytułu gwarancji, faktoringu i wyłączone z zakresu MSR 39	Instrumenty pochodne zabezpieczające	Razem
Dywidendy i udziały w zyskach	0	0	0	0	0	0	0	0
Przychody (koszty) z tytułu odsetek	0	3	1	0	(4 556)	(53)	(168)	(4 773)
Różnice kursowe	0	0	0	0	(206)	0	0	(206)
Rozwiązanie odpisów aktualizujących	0	209	0	0	0	0	0	209
Utworzenie odpisów aktualizujących	0	(503)	0	0	0	0	0	(503)
Rozliczenie prowizji	0	0	0	0	(504)	(134)	0	(638)
Zysk (strata) netto	0	(291)	1	0	(5 266)	(187)	(168)	(5 911)

29.6. Opis istotnych pozycji w ramach poszczególnych kategorii instrumentów finansowych

29.6.1 Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu

29.6.1.1 Kredyty i pożyczki

Zaciągnięte kredyty i pożyczki według stanu na 31 grudnia 2018 roku

Lp.	Rodzaj kredytu/pożyczki	Nazwa banku/pożyczkodawcy	Kwota umowna	Wartość zobowiązania na dzień 31.12.2018 roku	Część krótkoterminowa	Część długoterminowa	Termin wygaśnięcia umowy	Warunki oprocentowania na dzień bilansowy	Zabezpieczenie spłaty
1	Kredyt inwestycyjny	BZ WBK SA oraz SGB Bank SA	78 000	48 199	48 199	0,00	31.05.2019	zmiennie	weksel własny in blanco hipoteka umowna na nieruchomości cesja praw z polisy ubezpieczeniowej nieruchomości
2	Kredyt inwestycyjny	MBANK SA	18 700	10 192	10 192	0,00	31.05.2019	zmiennie	hipoteka umowna na nieruchomości Zastaw rejestrowy na środkach trwałych, maszynach i urządzeniach cesja praw z polisy ubezpieczeniowej nieruchomości
3	Kredyt w rachunku bieżącym	MBANK SA	6 368	6 301	6 301	0,00	31.05.2019	zmiennie	hipoteka umowna na nieruchomości cesja praw z polisy ubezpieczeniowej nieruchomości
4	Kredyt w rachunku bieżącym	ING BANK SA	17 300	13 959	13 959	0,00	31.05.2019	zmiennie	Zastaw rejestrowy na środkach trwałych, maszynach i urządzeniach Zastaw rejestrowy na zapasach

Lp.	Rodzaj kredytu/pożyczki	Nazwa banku/pożyczkodawcy	Kwota umowna	Wartość zobowiązania na dzień 31.12.2018 roku	Część krótkoterminowa	Część długoterminowa	Termin wygaśnięcia umowy	Warunki oprocentowania na dzień bilansowy	Zabezpieczenie spłaty
5	Kredyt w rachunku obrotowym	ING BANK SA	4 500	2 153	2 153	0,00	31.05.2019	zmiennie	cesja praw z polisy ubezpieczeniowej ruchomości (środków trwałych oraz zapasów) oświadczenie o poddaniu się egzekucji Zastaw rejestrowy na środkach trwałych, maszynach i urządzeniach Zastaw rejestrowy na zapasach cesja praw z polisy ubezpieczeniowej ruchomości (środków trwałych oraz zapasów) oświadczenie o poddaniu się egzekucji
6	Kredyt w rachunku bieżącym	PKO BP SA	10 000	9 795	9 795	0,00	31.05.2019	zmiennie	weksel własny in blanco umowne prawo potrącania wierzytelności PKO BP z tytułu limitu z wierzytelnością posiadacza rachunku bankowego wobec PKO BO Zastaw rejestrowy na środkach trwałych, maszynach i urządzeniach cesja praw z polisy ubezpieczeniowej ruchomości
7	Kredyt obrotowy nieodnawialny	PKO BP SA	4 000	306	306	0,00	31.05.2019	zmiennie	weksel własny in blanco umowne prawo potrącania wierzytelności PKO BP z tytułu limitu z wierzytelnością posiadacza rachunku bankowego wobec PKO BO Zastaw rejestrowy na środkach trwałych, maszynach i urządzeniach cesja praw z polisy ubezpieczeniowej ruchomości

Lp.	Rodzaj kredytu/pożyczki	Nazwa banku/pożyczkodawcy	Kwota umowna	Wartość zobowiązania na dzień 31.12.2018 roku	Część krótkoterminowa	Część długoterminowa	Termin wygaśnięcia umowy	Warunki oprocentowania na dzień bilansowy	Zabezpieczenie spłaty
8	Odsetki od kredytu pobrane w styczniu 2019			168	168	0,00			
9	Prowizja od kredytów			(174)	(174)	0,00			
				90 899	90 899	0,00			

Zaciągnięte kredyty i pożyczki według stanu na 31 grudnia 2017 roku

Kredytodawca	Rodzaj kredytu	Kwota kredytu (limit) w tys.	Waluta kredytu	Stopa %	Wartość kredytów na dzień bilansowy	Z tego o terminie spłaty:		Ostateczny termin spłaty	Zabezpieczenia
						poniżej 1 roku	powyżej 1 roku		
BZ WBK SA oraz SGB Bank SA	Kredyt inwestycyjny	78 000	PLN	zmienna	54 600	54 600	0	2019-09-30	weksel własny in blanco hipoteka umowna na nieruchomości cesja praw z polisy ubezpieczeniowej nieruchomości zastaw rejestrowy na środkach trwałych, maszynach i urządzeniach
MBANK SA	Kredyt inwestycyjny	18 700	PLN	zmienna	11 687	11 687	0	2022-10-20	hipoteka umowna na nieruchomości zastaw rejestrowy na środkach trwałych, maszynach i urządzeniach cesja praw z polisy ubezpieczeniowej nieruchomości
MBANK SA	Kredyt w rachunku bieżącym	6 500	PLN	zmienna	6 374	6 374	0	2018-11-23	hipoteka umowna na nieruchomości cesja praw z polisy ubezpieczeniowej nieruchomości
ING BANK SA	Kredyt w rachunku bieżącym	15 000	PLN	zmienna	14 838	14 838	0	2019-01-31	Zastaw rejestrowy na środkach trwałych, maszynach i urządzeniach Zastaw rejestrowy na zapasach cesja praw z polisy ubezpieczeniowej ruchomości (środków trwałych oraz zapasów) oświadczenie o poddaniu się egzekucji
PKO BP SA	Kredyt w rachunku bieżącym	10 000	PLN	zmienna	9 322	9 322	0	2019-01-31	umowne prawo potrącania wierzytelności PKO BP z tytułu limitu z wierzytelnością posiadacza rachunku bankowego wobec PKO BO
Razem					96 821	96 821	0		
					Prowizja rozliczana efektywną stopą procentową	(440)	(440)	0	
					Odsetki pobrane w styczniu 2018	90	90	0	
Razem wartość bilansowa kredytów					96 471	96 471	0		

29.6.2 Zabezpieczenie spłaty zobowiązań

W celu zabezpieczenia spłaty zobowiązań Grupa stosuje wiele form zabezpieczeń. Do najpowszechniejszych należą hipoteki, zastawy rejestrowe, przewłaszczenia na nieruchomościach oraz innych rzeczowych aktywach trwałych oraz aktywów obrotowych.

Wartość bilansową składników majątku stanowiących zabezpieczenie spłaty zobowiązań na poszczególne dni bilansowe przedstawiono w notce 14.1.

29.6.3 Kowenanty bankowe

Grupa w ramach posiadanej umowy dotyczącej czasowego niedochodzeniu wierzycelności nie była zobowiązana do przestrzegania wskaźników finansowych związanych z bieżącą sytuacją finansową Grupy.

29.6.4 Umowa faktoringowa

Zarówno na dzień 31 grudnia 2017, jak i na dzień 31 grudnia 2018 Jednostka dominująca była stroną umowy faktoringowej z PKO Faktoring S.A. Umowa została zawarta na czas nieoznaczony. Przyznany limit finansowania to 15 mln zł. Umowa jest umową faktoringu z regresem.

29.6.5 Przepływy pieniężne z tytułu zadłużenia

	Zobowiązania z tytułu kredytów			Zobowiązania z tytułu leasingu		Zobowiązania z tytułu faktoringu	Razem
	Długoterminowe	Krótkoterminowe	w rachunku bieżącym	Długoterminowe	Krótkoterminowe		
Stan na 1 stycznia 2018	0	65 937	30 534	3 627	1 784	7 940	109 822
Wpływy z tytułu zaciągniętego zadłużenia	0	690	0	0	2 710	125 455	128 855
- otrzymane finansowania	0	0	0	0	2 710	125 372	128 082
- koszty transakcyjne	0	690	0	0	0	83	773
Naliczone odsetki	0	4 765	0	0	293	179	5 237
Płatności z tytułu zadłużenia	0	13 273	0	0	2 862	128 697	144 833
- spłaty kapitału	0	7 897	0	0	2 569	128 435	138 901
- odsetki zapłacone	0	4 686	0	0	293	179	5 159
- zapłata kosztów transakcyjnych	0	690	0	0	0	83	773
Zmiana stanu rachunku bieżącego	0	0	1 980	0	0	0	1 980
Zmiana prezentacji z krótko na długoterminowe	0	0	0	-361	361	0	0
Pozostałe zmiany niepieniężne	0	266	0	0	59	0	325
Stan na 31 grudnia 2018	0	58 385	32 514	3 266	2 345	4 877	101 386

30. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Spółki z Grupy Kapitałowej świadomie i w sposób odpowiedzialny zarządzają ryzykiem finansowym w oparciu o opracowane i przyjęte do stosowania polityki zarządzania ryzykiem finansowym. Całościowe i spójne z procesami biznesowymi zarządzanie ryzykiem pozwala na identyfikowanie i zarządzanie zależnościami pomiędzy ponoszonym ryzykiem a poziomem możliwego do osiągnięcia dochodu. Intencją zarządzających ryzykiem w Spółkach Grupy nie jest całkowita eliminacja zagrożeń wynikających ze zmian zidentyfikowanych i monitorowanych czynników ryzyka, lecz to, by zagrożenia te nie przekraczały ustalonych i zatwierdzonych wcześniej bezpiecznych poziomów.

Podstawowym celem zarządzania ryzykiem finansowym jest takie nim zarządzanie, aby maksymalnie ograniczyć wrażliwość przepływów finansowych Grupy na zmieniające się czynniki ryzyka finansowego oraz minimalizacja kosztów finansowych.

Do głównych instrumentów finansowych, z których korzysta Grupa, należą kredyty bankowe i pożyczki, umowy dzierżawy z opcją zakupu, leasing, faktoring, swap, środki pieniężne i lokaty. Głównym celem wykorzystania tych instrumentów finansowych jest pozyskanie środków finansowych na działalność jednostek z Grupy Kapitałowej. Grupa, ze względu na charakter swoich procesów biznesowych, posiada i wykorzystuje również inne instrumenty finansowe, takie jak należności i zobowiązania z tytułu dostaw i usług, które powstają bezpośrednio w toku prowadzonej przez nią działalności.

Zasadą stosowaną przez spółki z Grupy obecnie i przez cały okres objęty niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym jest nieprowadzenie obrotu instrumentami finansowymi.

Przyjęto, iż zarządzanie ryzykiem jest odpowiedzialnością każdego pracownika. Zarządy weryfikują, uzgadniają i zatwierdzają zasady zarządzania każdym z tych rodzajów ryzyka, pracownicy znają ryzyka występujące w ich obszarach działalności i czują się odpowiedzialni za zarządzanie ryzykiem. Spółki z Grupy monitorują również ryzyko cen rynkowych dotyczące wszystkich posiadanych przez nią instrumentów finansowych.

30.1. Ryzyko stopy procentowej

Grupa narażona jest na ryzyko zmian stóp procentowych w związku z pozyskiwaniem kapitałów oprocentowanych zmienną stopą procentową.

W poniższych tabelach przedstawione zostały wartości bilansowe instrumentów finansowych Grupy narażonych na ryzyko stopy procentowej, w podziale na poszczególne kategorie wiekowe.

Oprocentowanie zmienne

Na dzień 31 grudnia 2018 roku

Instrumenty finansowe	< 1 rok	1-3 lata	3-5 lat	>5lat	Ogółem
Zobowiązania finansowe					
Kredyty i pożyczki udzielone na warunkach rynkowych	60 849	0	0	0	60 849
Kredyty w rachunku bieżącym udzielone na warunkach rynkowych	30 534	0	0	0	30 534
RAZEM	91 383*	0	0	0	91 383*

*w sprawozdaniu z sytuacji finansowej kredyty i pożyczki zostały pomniejszone o kwoty prowizji pobranej przy udzielaniu kredytów oraz powiększone o kwoty odsetek pobranych w styczniu roku kolejnego, kwota te wyniosły odpowiednio 173 tys zł oraz 168 tys. zł na dzień 31 grudnia 2018 roku.

Oprocentowanie instrumentów finansowych o zmiennym oprocentowaniu jest aktualizowane w okresach poniżej jednego roku. Pozostałe instrumenty finansowe Grupy, które nie zostały ujęte w powyższych tabelach, nie są oprocentowane i w związku z tym nie podlegają ryzyku stopy procentowej.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku

Instrumenty finansowe	< 1 rok	1-3 lata	3-5 lat	>5lat	Ogółem
Zobowiązania finansowe					
Kredyty i pożyczki udzielone na warunkach rynkowych	66 288	0	0	0	66 288
Kredyty w rachunku bieżącym udzielone na warunkach rynkowych	30 534	0	0	0	30 534
RAZEM	96 822*	0	0	0	96 822*

*w sprawozdaniu z sytuacji finansowej kredyty i pożyczki zostały pomniejszone o kwoty prowizji pobranej przy udzielaniu kredytów oraz powiększone o kwoty odsetek pobranych w styczniu roku kolejnego.

Oprocentowanie instrumentów finansowych o zmiennym oprocentowaniu jest aktualizowane w okresach poniżej jednego roku. Pozostałe instrumenty finansowe Grupy, które nie zostały ujęte w powyższych tabelach, nie są oprocentowane i w związku z tym nie podlegają ryzyku stopy procentowej.

30.2. Ryzyko walutowe

Spółki z Grupy Kapitałowej narażone są na zmiany kursów walutowych EUR/PLN i CZK/PLN, przede wszystkim w związku z transakcjami związanymi z zakupem surowców od podmiotów zagranicznych. Polityka zabezpieczenia Spółki przed ryzykiem walutowym, minimalizująca wpływ wahań kursów walutowych, jest ustalana okresowo. Akceptowalny poziom ekspozycji walutowej jest wynikiem analizy ryzyka dla otwartej pozycji w danej walucie przy uwzględnieniu oczekiwań rynków finansowych co do kształtowania się kursów walutowych w określonej perspektywie czasu.

Poniższe tabele prezentują ekspozycję Grupy na ryzyko walutowe w podziale na poszczególne klasy instrumentów finansowych. Inne niż wymienione w poniższej tabeli poniżej, instrumenty finansowe denominowane są wyłącznie w PLN.

Na dzień 31 grudnia 2018	Łącznie wartość bilansowa w PLN	EUR		CZK	
		w walucie	w PLN	w walucie	w PLN
Aktywa finansowe					
Należności z tytułu dostaw i usług	14 196	10	44	0	0
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	162	5	23	0	0
Razem	14 358	15	66	0	0
Zobowiązania finansowe					
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	(44 427)	(323)	(1 391)	0	0
Razem	(44 427)	(323)	(1 391)	0	0
Pozycja walutowa netto	(30 070)	(308)	(1 325)	0	0

Na dzień 1 stycznia 2018 – w związku z wdrożeniem MSSF 9	Łącznie wartość bilansowa w PLN	EUR		CZK	
		w walucie	w PLN	w walucie	w PLN
Aktywa finansowe					
Należności od odbiorców	38 664	5	21	27	4
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	1 073	6	25	1	0
Razem	39 736	11	46	28	4
Zobowiązania finansowe					
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	(70 295)	(1 096)	(4 571)	0	0
Razem	(70 295)	(1 096)	(4 571)	0	0
Pozycja walutowa netto	(30 559)	(1 085)	(4 525)	28	4

Na dzień 31 grudnia 2017	Łącznie wartość bilansowa w PLN	EUR		CZK	
		w walucie	w PLN	w walucie	w PLN
Aktywa finansowe					
Należności z tytułu dostaw i usług	39 341	5	21	27	4
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	1 073	6	25	1	0
Razem	40 414	11	46	28	4
Zobowiązania finansowe					
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	(70 295)	(1 096)	(4 571)	0	0
Razem	(70 295)	(1 096)	(4 571)	0	0
Pozycja walutowa netto	(29 882)	(1 085)	(4 525)	28	4

30.3. Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe jest związane z potencjalnym zdarzeniem kredytowym, które może zmaterializować się w postaci następujących czynników: niewypłacalności kontrahenta, częściowej spłaty należności, istotnego opóźnienia w spłacie należności lub innego nieprzewidzianego odstępstwa od warunków kontraktowych.

Spółki Grupy zawierają transakcje wyłącznie z wiarygodnymi podmiotami o dobrej zdolności kredytowej.

Wszyscy klienci, którzy pragną korzystać z kredytów kupieckich, poddawani są procedurom weryfikacji. Ponadto, dzięki bieżącemu monitorowaniu stanów należności, narażenie Grupy na ryzyko nieściągalności należności jest nieznaczne.

W Grupie nie występują istotne koncentracje ryzyka kredytowego związane z działalnością podstawową.

W odniesieniu do aktywów finansowych ryzyko kredytowe Grupy powstaje w wyniku niemożności dokonania zapłaty przez drugą stronę umowy, a maksymalna ekspozycja na to ryzyko równa jest wartości bilansowej tych instrumentów.

30.3.1 Należności z tytułu dostaw i usług

Należności z tytułu dostaw i usług dotyczą głównie należności z tytułu sprzedaży wyrobów gotowych oraz towarów. Dzięki bieżącej kontroli należności handlowych nie istnieje dodatkowe ryzyko kredytowe, ponad poziom określony odpisem aktualizującym.

Grupa zarządza ryzykiem kredytowym wobec kontrahentów głównie poprzez stosowanie następujących mechanizmów oraz technik:

- ocenę standingu finansowego kontrahentów wraz z nadawaniem limitów kredytowych;
- wymaganie określonych zabezpieczeń kredytowych od klientów o słabym standingu finansowym;
- standaryzację zapisów umownych z zakresu ryzyka kredytowego i standaryzacja zabezpieczeń kredytowych;
- system bieżącego monitoringu płatności i system wczesnej windykacji;
- systematyczny pomiar ryzyka kredytowego wynikający z prowadzonej działalności handlowej;
- bieżące monitorowanie kondycji finansowej kontrahenta, współpraca z wywiadowcami gospodarczymi i firmami windykacyjnymi.

30.3.2 Lokaty, depozyty, środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Zarządzanie ryzykiem kredytowym związanym ze środkami pieniężnymi Grupa realizuje poprzez dywersyfikację banków, w których lokowane są nadwyżki środków pieniężnych. Wszystkie podmioty, z którymi Grupa zawiera transakcje depozytowe, działają w sektorze finansowym. Są to wyłącznie banki zarejestrowane w Polsce bądź działające w Polsce w formie oddziałów banków zagranicznych, posiadających rating na wysokim poziomie, a także dysponujące odpowiednim kapitałem własnym oraz silną i ustabilizowaną pozycją rynkową.

Grupa lokuje środki w bankach posiadających rating od poziomu BB(-) do poziomu A(-). Na dzień bilansowy patrz nota 19.

30.3.3 Odpisy aktualizujące i wiekowanie należności z tytułu dostaw i usług

Od 1 stycznia 2018 roku Grupa stosuje matrycę odpisów do wyliczenia oczekiwanych strat kredytowych należności handlowych. Szczegółowe informacje dotyczące zmian w kalkulacji odpisów z tytułu utraty wartości należności handlowych w związku z wdrożeniem MSSF 9 zostały opisane w nocie 9.

Należności handlowe oraz inne należności finansowe zaprezentowane w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej zostały zaklasyfikowane do następujących stopni modelu utraty wartości:

Dane skalkulowane w oparciu o liczbę faktur	
Prawdopodobieństwo niewypłacalności	
poniżej <0	0,20%
przedział 1-30	0,42%
przedział 30-90	2,27%
przedział 90-180	5,03%
przedział 180-365	20,18%
powyżej >365	100,00%
Strata (tzw. LGD – Loss Given Default) w przypadku niewykonania zobowiązania dla każdego przedziału wynosi:	25,29%

Należności od odbiorców nieobjęte odpisem	Ekspozycja na datę wyceny	Oczekiwana strata kredytowa
Faktury nieprzeterminowane:	7 484	4
Faktury przeterminowane:		
od 1 do 30 dni	2 063	2
od 30 do 90 dni	1 430	8
od 90 do 180 dni	1 306	17
od 180 do 365 dni	602	31
pow. 365 dni	1 195	302
Łącznie	14 078	364

Na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2018 roku odpisem aktualizującym objęte były należności z tytułu dostaw i usług. Dodatkowo na dzień 31 grudnia 2018 roku odpisem aktualizującym zostały objęte pozostałe należności. Zmiana stanu odpisów aktualizujących w poszczególnych latach została zaprezentowana w poniższej tabeli. Zmiana stanu odpisów aktualizujących pozostałe aktywa została zaprezentowana w nocie 30.3.4.

Należności od odbiorców	Okres zakończony 31.12.2017	Okres zakończony 31.12.2018
Odpis aktualizujący na dzień 31 grudnia okresu poprzedniego	(5 130)	(5 423)
Wpływ wdrożenia MSSF 9		(677)
Odpis aktualizujący na dzień 1 stycznia	(5 130)	(6 100)
Utworzenie odpisów aktualizacyjnych należności od odbiorców w ciężar kosztów operacyjnych	(772)	(344)
Rozwiązanie odpisów w ciężar pozostałych przychodów operacyjnych	479	4 486
Odwrocenie straty (strata) z tytułu utraty wartości aktywów finansowych		313
Wykorzystanie odpisów aktualizujących	0	0
Odpis aktualizujący na dzień 31 grudnia	(5 423)	(1 645)
W tym odpis z tytułu strat kredytowych liczony modelem uproszczonym MSSF 9	0	(364)
Wartość pozycji przed uwzględnieniem odpisu aktualizującego	44 764	15 841
Wartość pozycji netto (wartość bilansowa)	39 341	14 196

Ustalając utratę wartości aktywów, Grupa wzięła pod uwagę czynniki, które zostały opisane w nocie 9 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Grupa nie posiada istotnych pozycji, które na dzień bilansowy byłyby nieściągalne, lecz nieobjęte odpisem aktualizującym. Poniżej przedstawiono analizę wiekową należności z tytułu dostaw i usług, uwzględniającą odpisy z tytułu utraty wartości.

Wiekowanie należności z tytułu dostaw i usług według stanu na 31 grudnia 2017 roku oraz na 31 grudnia 2018 roku przedstawiono poniżej.

Stan na 31 grudnia 2018

	Nieprzeterminowane	Przeterminowane			
		< 90 dni	90-180 dni	180-360 dni	>360 dni
Przed uwzględnieniem odpisu aktualizującego	12 751	64	196	949	1 881
Odpisy aktualizujące	0	0	0	0	(1 645)
Po uwzględnieniu odpisu aktualizującego	12 751	64	196	949	236

Stan na 1 stycznia 2018

	Nieprzeterminowane	Przeterminowane			
		< 90 dni	90-180 dni	180-360 dni	>360 dni
Przed uwzględnieniem odpisu aktualizującego	26 153	8 678	1 948	2 562	5 423
Odpisy aktualizujące	0	0	0	(677)	(5 423)
Po uwzględnieniu odpisu aktualizującego	26 153	8 678	1 948	1 975	0

Stan na 31 grudnia 2017

	Nieprzeterminowane	Przeterminowane			
		< 90 dni	90-180 dni	180-360 dni	>360 dni
Przed uwzględnieniem odpisu aktualizującego	26 153	8 678	1 948	2 562	5 423
Odpisy aktualizujące	0	0	0	0	(5 423)
Po uwzględnieniu odpisu aktualizującego	26 153	8 678	1 948	2 562	0

30.3.4 Odpisy aktualizujące pozostałe aktywa

Na dzień 31 grudnia 2017 roku należności pozostałe nie były objęte odpisem gdyż nie zachodziły ku temu przesłanki. Na dzień 31 grudnia 2018 roku odpisem aktualizującym objęto odpisem należności pozostałe w kwocie 2,9 mln zł. Zmiana stanu odpisów aktualizujących w poszczególnych latach została zaprezentowana w poniższej tabeli.

	Okres zakończony 31.12.2017	Okres zakończony 31.12.2018
Odpis aktualizujący na dzień 1 stycznia	0	0
Utworzenie odpisów aktualizacyjnych w ciężar kosztów operacyjnych	0	(2 858)
Rozwiązanie w ciężar pozostałych przychodów operacyjnych	0	0
Wykorzystanie odpisów aktualizujących	0	0
Odpis aktualizujący na dzień 31 grudnia	0	(2 858)
Wartość pozycji przed uwzględnieniem odpisu aktualizującego	0	11 381
Wartość pozycji netto (wartość bilansowa)	0	8 523

Ustalając utratę wartości aktywów, Grupa wzięła pod uwagę czynniki, które zostały opisane w nocie 9 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Grupa nie posiada istotnych pozycji, które na dzień bilansowy byłyby nieściągalne, lecz nieobjęte odpisem aktualizującym.

30.4. Ryzyko związane z płynnością

Polityka zarządzania ryzykiem utraty płynności finansowej w Grupie, polega na zapewnieniu środków finansowych niezbędnych do wywiązywania się Spółki ze zobowiązań finansowych i inwestycyjnych przy wykorzystaniu najbardziej atrakcyjnych źródeł finansowania. Zarządzanie płynnością Spółki koncentruje się na szczegółowej analizie, planowaniu i podjęciu odpowiednich działań w obszarach: inwestycji w aktywa trwałe, kapitału pracującego, zadłużenia finansowego netto.

Grupa utrzymuje równowagę pomiędzy ciągłością a elastycznością finansowania, poprzez korzystanie z rozmaitych źródeł finansowania, takich jak kredyty w rachunku bieżącym, kredyty bankowe oraz umowy dzierżawy z opcją zakupu. Takie wykorzystanie źródeł finansowania pozwala na zarządzanie ryzykiem płynności i skutecznie minimalizuje jego negatywne skutki materializacji.

Poniżej przedstawiono analizę wymagalności i zapadalności instrumentów finansowych Grupy na dzień 31 grudnia 2017 oraz na dzień 31 grudnia 2018 roku.

Instrumenty finansowe według stanu na 31 grudnia 2018 roku – wg terminów wymagalności

	Razem	<6 miesięcy	6-12 miesięcy	1-2 lata	2-5 lat	>5 lat
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	162	162	0	0	0	0
Należności od odbiorców- wartość netto	14 196	14 196	0	0	0	0
Udzielone pożyczki	0	0	0	0	0	0
Kredyty bankowe* ^	(60 849)	(5 313)	(55 536)	0	0	0
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	(5 611)	(1 197)	(1 146)	(1 134)	(2 132)	0
Kredyty bankowe w rachunku bieżącym*	(30 055)	(30 055)	0	0	0	0
Zobowiązania z tytułu dostaw robót i usług	(44 427)	(44 427)	0	0	0	0
Razem instrumenty finansowe	(126 584)	(66 635)	(56 683)	(1 134)	(2 132)	0
Instrumenty pochodne przeznaczone do obrotu	0	0	0	0	0	0
Zabezpieczające instrumenty pochodne	(250)	(250)	0	0	0	0
Razem instrumenty pochodne	(250)	(250)	0	0	0	0

*w wyniku złamania kowenantów finansowych całość zadłużenia z tytułu kredytów bankowych została zaprezentowana jako krótkoterminowe

^wartość zaprezentowana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej została pomniejszona o prowizję oraz powiększona o zobowiązanie z tytułu odsetek, które zostało rozliczone w styczniu 2019 roku.

Instrumenty finansowe według stanu na 1 stycznia 2018 roku– wg terminów wymagalności

	Razem	<6 miesięcy	6-12 miesięcy	1-2 lata	2-5 lat	>5 lat
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	1 073	1 073	0	0	0	0
Należności od odbiorców - wartość netto	38 664	36 103	2 562	0	0	0
Udzielone pożyczki	0	0	0	0	0	0
Kredyty bankowe* ^	(66 288)	(33 144)	(33 144)	0	0	0
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	0	0	0	0	0	0
Kredyty bankowe w rachunku bieżącym*	(30 534)	0	(30 534)	0	0	0
Zobowiązania z tytułu dostaw robót i usług	(70 295)	(70 295)	0	0	0	0
Razem instrumenty finansowe	(127 380)	(66 263)	(61 116)	0	0	0
Instrumenty pochodne przeznaczone do obrotu	0	0	0	0	0	0
Zabezpieczające instrumenty pochodne	(1 321)	0	(1 321)	0	0	0
Razem instrumenty pochodne	(1 321)	0	(1 321)	0	0	0

Instrumenty finansowe według stanu na 31 grudnia 2017 roku – wg terminów wymagalności

	Razem	<6 miesięcy	6-12 miesięcy	1-2 lata	2-5 lat	>5 lat
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	1 073	1 073	0	0	0	0
Należności z tytułu dostaw i usług- wartość netto	39 342	36 780	2 562	0	0	0
Udzielone pożyczki	0	0	0	0	0	0
Kredyty bankowe* ^	(66 288)	(33 144)	(33 144)	0	0	0
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	0	0	0	0	0	0
Kredyty bankowe w rachunku bieżącym*	(30 534)	0	(30 534)	0	0	0
Zobowiązania z tytułu dostaw robót i usług	(70 295)	(70 295)	0	0	0	0
Razem instrumenty finansowe	(126 703)	(65 587)	(61 116)	0	0	0
Instrumenty pochodne przeznaczone do obrotu	0	0	0	0	0	0
Zabezpieczające instrumenty pochodne	(1 321)	0	(1 321)	0	0	0
Razem instrumenty pochodne	(1 321)	0	(1 321)	0	0	0

*w wyniku złamania kowenantów finansowych całość zadłużenia z tytułu kredytów bankowych została zaprezentowana jako krótkoterminowe

^wartość zaprezentowana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej została pomniejszona o prowizję oraz powiększona o zobowiązanie z tytułu odsetek, które zostało rozliczone w styczniu 2018 roku.

30.5. Ryzyko rynkowe – analiza wrażliwości

Grupa identyfikuje następujące główne rodzaje ryzyka rynkowego, na które jest narażona:

- ryzyko stopy procentowej,
- ryzyko walutowe.

Grupa narażona jest głównie na zmiany referencyjnych stóp procentowych dla waluty PLN. Obecnie Grupa Kapitałowa narażona jest głównie na działanie czynników ryzyka zmian kursu walutowego EUR/PLN.

Na potrzeby analizy wrażliwości na zmiany czynników ryzyka rynkowego Grupa Kapitałowa wykorzystuje metodę analizy scenariuszowej. Grupa wykorzystuje scenariusze eksperckie odzwierciedlające subiektywną ocenę Grupy odnośnie kształtowania się pojedynczych czynników ryzyka rynkowego w przyszłości.

Prezentowane w niniejszym punkcie analizy scenariuszowe mają na celu analizę wpływu zmian czynników ryzyka rynkowego na wyniki finansowe Grupy. Przedmiotem analizy zostały objęte wyłącznie te pozycje, które spełniają definicję instrumentów finansowych zgodnie z MSSF.

Potencjalne możliwe zmiany kursów walutowych są określone w horyzoncie do daty następnego sprawozdania finansowego i zostały obliczone na podstawie zmiany kursów o +/- 5%.

W analizie wrażliwości na ryzyko stopy procentowej Grupa stosuje równoległe przesunięcie krzywej stóp procentowych o potencjalną możliwą zmianę referencyjnych stóp procentowych w horyzoncie do daty następnego sprawozdania finansowego. Dla celów analizy wrażliwości na ryzyko zmian stóp procentowych wykorzystano średnie poziomy referencyjnych stóp procentowych w danym roku. Skala potencjalnych zmian stóp procentowych została określona na poziomie +/- 0,5 pp.

W przypadku analizy wrażliwości na zmiany stóp procentowych efekt zmian czynników ryzyka został odniesiony do wartości przychodów/kosztów odsetkowych dla instrumentów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu.

Poniżej przedstawiono analizę wrażliwości dla każdego rodzaju ryzyka rynkowego, na które Grupa jest narażona na dzień bilansowy, pokazując, jaki wpływ na wynik finansowy netto miałyby potencjalnie możliwe zmiany poszczególnych czynników ryzyka według klas aktywów i zobowiązań finansowych.

30.5.1 Analiza wrażliwości na ryzyko walutowe

Do pomiaru ryzyka walutowego Grupa wykorzystuje analizę wrażliwości. W tabeli poniżej zaprezentowane zostały główne ekspozycje walutowe Grupy oraz potencjalne zyski/straty kursowe na tych ekspozycjach będące wynikiem hipotetycznej pięcioprocentowej aprecjacji/deprecjacji złotego względem innych walut, przy założeniu niezmienności innych czynników ryzyka. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych zostały wyłączone z analizy.

Rok zakończony 31 grudnia 2018 roku

Klasy instrumentów finansowych	Wartość bilansowa w PLN	Wartość narażona na ryzyko	kurs EUR/PLN +5%		kurs EUR/PLN -5%	
			Wynik finansowy	Kapitały	Wynik finansowy	Kapitały
Należności z tytułu dostaw i usług	14 196	44	2	0	(2)	0
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	(44 427)	(1 391)	(70)	0	70	0
Razem	(30 231)	(1 347)	(67)	0	67	0

Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku

Klasy instrumentów finansowych	Wartość bilansowa w PLN	Wartość narażona na ryzyko	kurs EUR/PLN +5%		kurs EUR/PLN -5%	
			Wynik finansowy	Kapitały	Wynik finansowy	Kapitały
Należności z tytułu dostaw i usług	39 341	21	1	0	(1)	0
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	(70 295)	(4 571)	(229)	0	229	0
Razem	(30 954)	(4 550)	(228)	0	228	0

Ekspozycja na ryzyko na dzień 31 grudnia 2018 roku jest reprezentatywna dla ekspozycji Grupy na ryzyko w trakcie poprzedzającego tę datę okresu rocznego.

30.5.2 Analiza wrażliwości na ryzyko stopy procentowej

Grupa identyfikuje ekspozycję na ryzyko zmian stóp procentowych WIBOR. Polityka zabezpieczania Grupy przed ryzykiem stopy procentowej, ograniczająca wpływ niekorzystnych zmian stóp procentowych, jest ustalana okresowo.

Poniższe tabele przedstawiają wrażliwość wyniku finansowego brutto na racjonalne możliwe do zaistnienia zmiany stóp procentowych w horyzoncie do daty następnego sprawozdania finansowego, przy założeniu niezmienności innych czynników ryzyka (w związku ze zobowiązaniami o zmiennym oprocentowaniu).

Rok zakończony 31 grudnia 2018 roku

Klasy instrumentów finansowych	Wartość bilansowa w PLN	Wartość narażona na ryzyko	WIBOR +0,5 pp		WIBOR -0,5 pp	
			Wynik finansowy	Kapitały	Wynik finansowy	Kapitały
Kredyty i pożyczki	90 904	90 904	(469)	0	469	0
Razem	90 904	90 904	(469)	0	469	0

Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku

Klasy instrumentów finansowych	Wartość bilansowa w PLN	Wartość narażona na ryzyko	WIBOR +0,5 pp		WIBOR -0,5 pp	
			Wynik finansowy	Kapitały	Wynik finansowy	Kapitały
Kredyty i pożyczki	96 821	96 821	(497)		497	
Razem	96 821	96 821	(497)	0	497	0

30.6. Zarządzanie kapitałem

Grupa zarządza kapitałem poprzez stosowanie zrównoważonej polityki finansowej, której celem jest dostarczanie odpowiednich środków finansowych na rozwój biznesowy przy jednoczesnym zabezpieczeniu właściwej struktury finansowania i płynności finansowej.

Polityka zarządzania kapitałem Grupy uwzględnia poniższe kluczowe elementy:

- wyniki działalności w połączeniu z planami inwestycyjnymi i rozwojowymi,
- harmonogram spłat długu,
- rating kredytowy Grupy oraz warunki rynku finansowego,
- zasady dystrybucji zysku akcjonariuszom Grupy.

W tabeli poniżej przedstawiono wskaźniki kapitałowe wyliczone na dzień 31 grudnia 2017 i 2018 roku oraz dane liczbowe, które posłużyły do ich kalkulacji.

	Okres zakończony 31.12.2017	Okres zakończony 31.12.2018
Oprocentowane kredyty i pożyczki	96 471	90 899
Minus środki pieniężne i ich ekwiwalenty	(1 073)	(162)
Zadłużenie netto	95 399	90 737
Kapitał własny	155 065	124 222
Wskaźnik zadłużenia netto/kapitał własny	62%	73%

31. Struktura zatrudnienia

Przeciętne zatrudnienie w Grupie w okresach sprawozdawczych objętych niniejszym sprawozdaniem kształtowało się następująco:

	Okres zakończony 31.12.2017	Okres zakończony 31.12.2018
Pracownicy fizyczni	322	361
Pracownicy umysłowi	178	101
Razem	500	462

32. Wynagrodzenie firmy audytorskiej

Wynagrodzenie firmy audytorskiej za badanie i przegląd sprawozdań finansowych Grupy Libet oraz przegląd i badanie niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego zgodnego z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku wyniosło łącznie 335 tys. złotych, za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku 135 tys. złotych.

Podmiotem uprawnionym, badającym niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Libet S.A. jest PricewaterhouseCoopers Polska Sp. z o.o. Audyt Sp.k. (dawniej PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o.)

33. Zdarzenia następujące po dniu bilansowym

Po za zdarzeniami opisanymi w załączonym sprawozdaniu finansowym oraz poniżej, nie wystąpiły inne istotne zdarzenia, które nastąpiły po dniu bilansowym.

Działając zgodnie z umową dotyczącą czasowego niedochodzenia wierzytelności, Spółka w dniu 25 stycznia 2019 roku zawarła umowę sprzedaży Aktywów należących do Spółki w Gajkowie. W związku z przedmiotowej umowy sprzedaży na rachunek bankowy Spółki wpłynęła kwota 20,3 mln zł, której część pomniejszyła zadłużenie bankowe o kwotę 11,9 mln zł. Spółka informowała o tym fakcie raportem bieżącym nr 1/2019r.

Następnie w dniu 1 marca 2019 roku Spółka zawarła kolejną Umowę sprzedaży Aktywów należących do Spółki w Lublinie. W przedmiotowych Umowach sprzedaży cena sprzedaży była równa kwocie 24,6 mln zł, z uzyskanej ceny sprzedaży kwota 11,6 mln zł pomniejszyła zadłużenie bankowe. Spółka informowała o tym fakcie raportem bieżącym nr 5/2019r.

Obydwie transakcje pozwoliły na obniżenie zadłużenia z tytułu kredytów bankowych o 24,2 mln PLN do poziomu 66,7 mln PLN Dzięki ograniczeniu zadłużenia z tytułu kredytów o 27%, koszty finansowe z tytułu kredytów w najbliższym roku również ulegną obniżeniu.

Strony są w trakcie finalizacji uzgodnień w zakresie dokumentu Kluczowych Warunków restrukturyzacji zadłużenia finansowego Dłużników, który stanowić będzie podstawę założeń docelowej Umowy Restrukturyzacyjnej, która ma zostać zawarta pomiędzy Stronami z okresem obowiązywania do końca czerwca 2020 roku. W celu umożliwienia finalizacji uzgodnień o których mowa powyżej oraz zawarcia Umowy Restrukturyzacyjnej W dniu 26.04.2019 Spółka podpisała aneks do umowy dotyczącej czasowego niedochodzenia wierzytelności przedłużający okres obowiązywania umowy do dnia 31.05.2019.

Sprawozdanie finansowe przedstawił Zarząd Spółki Dominującej:

Thomas Lehmann - Prezes Zarządu

Ireneusz Gronostaj – Członek Zarządu

Wrocław, 30 kwietnia 2019 roku